

TEKSTY PRZYJĘTE

P8_TA(2019)0402

Program kosmiczny Unii i Agencji Unii Europejskiej ds. Programu Kosmicznego *I**

Rezolucja ustawodawcza Parlamentu Europejskiego z dnia 17 kwietnia 2019 r. w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego program kosmiczny Unii i Agencję Unii Europejskiej ds. Programu Kosmicznego oraz uchylającego rozporządzenia (UE) nr 912/2010, (UE) nr 1285/2013 i (UE) nr 377/2014 oraz decyzję nr 541/2014/UE (COM(2018)0447 – C8-0258/2018 – 2018/0236(COD))

(Zwykła procedura ustawodawcza: pierwsze czytanie)

Parlament Europejski,

- uwzględniając wniosek Komisji przedstawiony Parlamentowi Europejskiemu i Radzie (COM(2018)0447),
- uwzględniając art. 294 ust. 2 i art. 189 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, zgodnie z którymi wniosek został przedstawiony Parlamentowi przez Komisję (C8-0258/2018),
- uwzględniając art. 294 ust. 3 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
- uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego z dnia 17 października 2018 r.¹,
- uwzględniając opinię Komitetu Regionów z dnia 6 grudnia 2018 r.²,
- uwzględniając pismo przewodniczącego Parlamentu do przewodniczących komisji z dnia 25 stycznia 2019 r. prezentujące podejście Parlamentu do programów sektorowych wieloletnich ram finansowych po 2020 r.,
- uwzględniając pismo Rady do przewodniczącego Parlamentu Europejskiego z dnia 1 kwietnia 2019 r. potwierdzające wspólne porozumienie osiągnięte pomiędzy obydwojema organami władzy ustawodawczej podczas negocjacji,
- uwzględniając art. 59 Regulaminu,
- uwzględniając sprawozdanie Komisji Przemysłu, Badań Naukowych i Energii oraz opinie Komisji Budżetowej, Komisji Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i

¹ Dz.U. C 62 z 15.2.2019, s. 51.

² Dz.U. C 86 z 7.3.2019, s. 365.

Bezpieczeństwa Żywności, Komisji Transportu i Turystyki, jak również Rolnictwa i Rozwoju Wsi (A8-0405/2018),

1. przyjmuje poniższe stanowisko w pierwszym czytaniu¹;
2. zwraca się do Komisji o ponowne przekazanie mu sprawy, jeśli zastąpi ona pierwotny wniosek, wprowadzi w nim istotne zmiany lub planuje ich wprowadzenie;
3. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania stanowiska Parlamentu Radzie i Komisji oraz parlamentom narodowym.

¹ Niniejsze stanowisko zastępuje poprawki przyjęte dnia 13 grudnia 2018 r. (Teksty przyjęte, P8_TA(2018)0520).

P8_TC1-COD(2018)0236

Stanowisko Parlamentu Europejskiego przyjęte w pierwszym czytaniu w dniu 17 kwietnia 2019 r. w celu przyjęcia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) .../... ustanawiającego program kosmiczny Unii i Agencję Unii Europejskiej ds. Programu Kosmicznego oraz uchylającego rozporządzenia (UE) nr 912/2010, (UE) nr 1285/2013 i (UE) nr 377/2014 oraz decyzję nr 541/2014/UE

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 189 ust. 2,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą¹,

¹ Stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia 17 kwietnia 2019 r. Tekst zaznaczony na szaro nie został uzgodniony w toku negocjacji międzyinstytucjonalnych.

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Technologie kosmiczne oraz dane i usługi związane z przestrzenią kosmiczną stały się niezbędne w codziennym życiu Europejczyków i odgrywają istotną rolę w zachowaniu wielu strategicznych interesów. Unijny przemysł kosmiczny jest już jednym z najbardziej konkurencyjnych na świecie. Jednak pojawienie się nowych podmiotów oraz rozwój nowych technologii rewolucjonizuje tradycyjne modele przemysłowe. Ważne jest zatem, aby Unia utrzymała wiodącą pozycję na świecie ze znaczną swobodą działania w dziedzinie przestrzeni kosmicznej, a także aby wspierała postęp naukowy i techniczny oraz zwiększała konkurencyjność i potencjał innowacyjny gałęzi przemysłu kosmicznego w Unii, w szczególności małych i średnich przedsiębiorstw, przedsiębiorstw typu start-up i innowacyjnych przedsiębiorstw.
- (2) *Należy wykorzystać możliwości, jakie przestrzeń kosmiczna oferuje w zakresie bezpieczeństwa Unii i jej państw członkowskich, opisane w szczególności w globalnej strategii na rzecz polityki zagranicznej i bezpieczeństwa Unii Europejskiej z czerwca 2016 r., utrzymując zarazem cywilny charakter programu i przestrzegając ewentualnych przepisów konstytucyjnych państw członkowskich dotyczących neutralności i niezaangażowania.* Rozwój sektora kosmicznego był w przeszłości związany z bezpieczeństwem. W wielu przypadkach wyposażenie, sprzęt i narzędzia używane w sektorze kosmicznym, *a także dane pozyskane w przestrzeni kosmicznej i usługi sektora kosmicznego mają podwójne zastosowanie. Unijna polityka bezpieczeństwa i obrony jest jednak określana w ramach wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa zgodnie z tytułem V TUE.*
- (3) Od końca lat 90. ubiegłego wieku Unia przygotowywała własne inicjatywy i programy w dziedzinie przestrzeni kosmicznej, a mianowicie europejski system wspomagania satelitarnego (EGNOS), a następnie Galileo i Copernicus, które uwzględniają potrzeby obywateli Unii i spełniają wymogi polityki publicznej. Należy zapewnić ■ kontynuowanie tych inicjatyw, ale także ■ ulepszyć *oferowane w ich ramach usługi*, aby zagwarantować, że *zaspokoją nowe potrzeby użytkowników*, utrzymując się w czołówce w kontekście rozwoju nowych technologii i transformacji w dziedzinie technologii cyfrowych i technologii ICT ■ i przyczynią się do realizacji priorytetów politycznych, takich jak działania związane ze zmianą klimatu, w tym monitorowanie zmian *w strefie polarnej, transport, bezpieczeństwo i obronność.*

- (3a) *Należy wykorzystać synergii między sektorem transportu, sektorem kosmicznym i cyfrowym, aby upowszechnić stosowanie nowych technologii (takich jak eCall, tachograf cyfrowy, nadzór ruchu i zarządzanie nim, jazda autonomiczna, pojazdy bezzałogowe i drony) oraz zaspokoić potrzeby w zakresie bezpiecznej i niezawodnej łączności, solidnego pozycjonowania, intermodalności i interoperacyjności, zwiększając tym samym konkurencyjność usług transportowych i sektora transportu.*
- (3b) *Aby wszystkie państwa członkowskie i wszyscy ich obywatele mogli odnieść pełny pożytek z programu, należy również promować korzystanie z udostępnianych danych, informacji i usług oraz wspierać rozwój nowych zastosowań w oparciu o te dane, informacje i usługi. W tym celu państwa członkowskie, Komisja i odpowiedzialne podmioty mogłyby w szczególności organizować regularne kampanie informacyjne na temat korzyści płynących z programu.*
- (4) *Warunkiem wstępnym osiągnięcia przez Unię celów w postaci swobody działania, niezależności i bezpieczeństwa jest autonomiczny dostęp do przestrzeni kosmicznej i możliwość korzystania z niej w bezpieczny sposób. W związku z tym istotne jest, by Unia wspierała autonomiczny, niezawodny i opłacalny dostęp do przestrzeni kosmicznej, w szczególności w odniesieniu do krytycznej infrastruktury i technologii, bezpieczeństwa publicznego i bezpieczeństwa Unii i jej państw członkowskich. Komisja powinna mieć zatem możliwość zgrupowania usług wynoszenia na orbitę na szczeblu europejskim, zarówno na potrzeby własne, jak i – na ich wniosek – innych podmiotów, w tym państw członkowskich, zgodnie z postanowieniami art. 189 ust. 2 Traktatu. **Dla utrzymania konkurencyjności na szybko zmieniającym się rynku** istotne jest również, aby Unia nadal posiadała **dostęp do nowoczesnych, skutecznych i elastycznych obiektów** infrastruktury startowej **i możliwość korzystania z odpowiednich systemów wynoszenia na orbitę. Dlatego bez uszczerbku dla** środków podejmowanych przez państwa członkowskie i Europejską Agencję Kosmiczną **program mógłby wspierać dostosowanie naziemnej infrastruktury kosmicznej, w tym niezbędny dla realizacji programu rozwój i dostosowania obejmujące również rozwój technologiczny systemów wynoszących potrzebnych do wynoszenia na orbitę satelitów z uwzględnieniem alternatywnych technologii i innowacyjnych systemów realizacji elementów programu. Działania te należy prowadzić** zgodnie z rozporządzeniem finansowym **i** w celu osiągnięcia większej efektywności pod względem kosztów na potrzeby programu. **Z uwagi na brak specjalnego budżetu działania na rzecz dostępu do przestrzeni kosmicznej nie powinny mieć wpływu na realizację elementów programu.***

- (5) Aby zwiększyć konkurencyjność unijnego przemysłu kosmicznego i zwiększyć zdolności w zakresie projektowania, budowy i eksploatacji własnych systemów, Unia powinna wspierać tworzenie, wzrost i rozwój całego przemysłu kosmicznego. Powstawanie modelu sprzyjającego przedsiębiorczości i innowacjom należy wspierać również na szczeblu europejskim, regionalnym i krajowym *dzięki inicjatywom takim jak* platformy ds. przestrzeni kosmicznej skupiające sektor kosmiczny, sektor cyfrowy i *inne sektory, a także* użytkowników. *Platformy te powinny mieć na celu pobudzanie przedsiębiorczości i rozwój umiejętności, a jednocześnie dążyć do synergii z platformami ds. innowacji cyfrowych.* Unia powinna wspierać *tworzenie i* rozwój przedsiębiorstw z sektora kosmicznego z siedzibą Unii, aby mogły one odnieść sukces, w tym przez wspieranie ich w dostępie do finansowania ryzyka w związku z brakiem, w obrębie Unii, odpowiedniego dostępu do kapitału private equity dla przedsiębiorstw typu start-up z sektora kosmicznego oraz przez *napędzanie popytu* (podejście oparte na pierwszej umowie).
- (5xx) *W przypadku usług wykorzystujących przestrzeń kosmiczną łańcuch wartości można ogólnie podzielić na: i) segment wyższego szczebla obejmujący działania prowadzące do stworzenia operacyjnego systemu kosmicznego, w tym działania w zakresie rozwoju, produkcji i wynoszenia, a także funkcjonowanie tego systemu; oraz ii) segment niższego szczebla obejmujący udostępnianie użytkownikom usług i produktów związanych z przestrzenią kosmiczną. Ważnym elementem wspierającym rozwój sektora kosmicznego są również platformy cyfrowe, które umożliwiają dostęp do danych i produktów, a także do zestawów narzędzi oraz systemów przechowujących i obliczeniowych.*
- (5x) *W dziedzinie przestrzeni kosmicznej Unia wykonuje swoje kompetencje zgodnie z art. 4 ust. 3 TFUE. Komisja powinna zapewnić spójność działań prowadzonych w ramach programu.*
- (5a) *Mając na uwadze, że szereg państw członkowskich ma tradycję aktywnego przemysłu kosmicznego, należy uwzględnić potrzebę rozwoju i ugruntowania przemysłu kosmicznego w państwach członkowskich, których zdolności dopiero powstają, oraz potrzebę podjęcia wyzwań, jakie dla tradycyjnego przemysłu kosmicznego stanowi „New Space”. Należy też wspierać działania na rzecz rozwoju zdolności przemysłu kosmicznego w całej Unii i usprawnienia współpracy między przedsiębiorstwami działającymi w przemyśle kosmicznym we wszystkich państwach członkowskich.*
- (5b) *Działania prowadzone w ramach programu powinny opierać się na istniejących zdolnościach krajowych i europejskich (tj. zdolnościach, które istnieją w momencie realizacji działania) i z nich korzystać.*

- (6) Ze względu na zasięg i potencjał w zakresie stawiania czoła globalnym wyzwaniom **działalność związana z przestrzenią kosmiczną** ma bardzo międzynarodowy wymiar. **Odpowiednie podmioty programu kosmicznego UE, ściśle koordynując swoje działania z państwami członkowskimi i za ich zgodą, mogą uczestniczyć w sprawach dotyczących programu, we współpracy międzynarodowej i współpracy z właściwymi organami sektorowymi ONZ. W sprawach związanych z programem kosmicznym Unii („program”) Komisja może koordynować w imieniu Unii i w zakresie jej kompetencji działania na arenie międzynarodowej, a w szczególności bronić interesów Unii i jej państw członkowskich na forach międzynarodowych, w tym w dziedzinie częstotliwości w odniesieniu do programu, bez uszczerbku dla kompetencji państw członkowskich na tym polu. Szczególnie ważne jest, aby Unia, reprezentowana przez Komisję, prowadziła współpracę w ramach organów międzynarodowego programu COSPAS-SARSAT.**

- (6a) *Współpraca międzynarodowa ma zasadnicze znaczenie dla promowania roli, jaką Unia odgrywa w światowym sektorze kosmicznym, oraz unijnych technologii i przemysłu, przy zapewnieniu uczciwej konkurencji na szczeblu międzynarodowym oraz wzajemności praw i obowiązków stron, a także dla zachęcania do współpracy w dziedzinie szkoleń. Współpraca międzynarodowa stanowi kluczowy element Strategii kosmicznej dla Europy. Program kosmiczny UE posłuży Komisji, by dzięki inicjatywom przyczynić się do międzynarodowych wysiłków i z nich skorzystać, promować europejską technologię i przemysł na świecie (np. za pomocą dialogów dwustronnych, warsztatów branżowych, wsparcia na rzecz umiędzynarodowienia MŚP) oraz ułatwić dostęp do rynków międzynarodowych i wspierać uczciwą konkurencję, także za pośrednictwem inicjatyw z zakresu dyplomacji gospodarczej. Należy zapewnić całkowitą spójność i komplementarność europejskich inicjatyw z zakresu dyplomacji kosmicznej z istniejącymi strategiami politycznymi, priorytetami i instrumentami UE, pamiętając, że Unia wraz z jej państwami członkowskimi ma do odegrania kluczową rolę w utrzymaniu wiodącej pozycji na arenie międzynarodowej.*
- (7) *Bez uszczerbku dla kompetencji państw członkowskich Komisja wraz z Wysokim Przedstawicielem i w ścisłej współpracy z państwami członkowskimi powinna wspierać odpowiedzialne zachowanie w przestrzeni kosmicznej podczas realizacji programu, w tym ograniczenie ilości śmieci kosmicznych, oraz zbadać możliwość przystąpienia Unii Europejskiej do odpowiednich traktatów i konwencji ONZ i w razie potrzeby przedstawić stosowne wnioski.*
- (8) Cele programu są podobne do celów innych programów unijnych, w tym programu „Horyzont Europa”, Funduszu InvestEU, Europejskiego Funduszu Obronnego oraz funduszy objętych przepisami rozporządzenia (UE) [rozporządzenie w sprawie wspólnych przepisów]. W związku z tym należy przewidzieć skumulowane finansowanie z tych programów, pod warunkiem że obejmują one te same koszty, w szczególności w drodze uzgodnień dotyczących finansowania uzupełniającego z programów unijnych, w przypadku gdy pozwala na to tryb zarządzania – bądź kolejno, na zmianę lub w drodze łączenia funduszy, w tym na potrzeby wspólnego finansowania działań – umożliwiając, w miarę możliwości, tworzenie partnerstw innowacyjnych i prowadzenie działań łączonych. W trakcie realizacji programu Komisja powinna promować synergię z innymi powiązаныmi programami i instrumentami finansowymi Unii, co umożliwi w miarę możliwości korzystanie z dostępu do finansowania ryzyka, partnerstw innowacyjnych, finansowania skumulowanego lub mieszanego. Powinna również zapewnić synergię i

spójność między rozwiązaniami opracowanymi w ramach tych programów, zwłaszcza „Horyzontu Europa”, a rozwiązaniami opracowanymi w ramach programu kosmicznego.

- (8a) *Zgodnie z art. 191 ust. 3 rozporządzenia finansowego te same koszty nie mogą być w żadnym razie finansowane z budżetu unijnego dwukrotnie, np. w ramach „Horyzontu Europa” i programu kosmicznego.*
- (9) Cele polityczne niniejszego programu zostaną również uznane za kwalifikujące się do finansowania i inwestycji z instrumentów finansowych i gwarancji budżetowych Funduszu InvestEU, w szczególności z finansowanych przez niego obszarów politycznych: zrównoważona infrastruktura i badania naukowe, polityka cyfryzacji i innowacje. Należy wykorzystywać wsparcie finansowe w celu zaradzenia w proporcjonalny sposób niedoskonałościom rynku lub niewystarczającym poziomom inwestycji, a działania te nie powinny powielać ani wypierać finansowania prywatnego ani zakłócać konkurencji na rynku wewnętrznym. Działania powinny charakteryzować się wyraźną europejską wartością dodaną.
- (10) Spójność oraz synergia programu z programem „Horyzont Europa” doprowadzą do rozwoju konkurencyjnego i innowacyjnego europejskiego sektora kosmicznego, zwiększenia autonomii Europy w zakresie dostępu do przestrzeni kosmicznej i korzystania z niej w zabezpieczonym i bezpiecznym środowisku, a także wzmocnienia roli Europy na arenie międzynarodowej. Przełomowe rozwiązania uzyskane dzięki programowi „Horyzont Europa” będą wspierane przez dane i usługi udostępniane w ramach programu sektorowi badań naukowych i innowacji.
- (10a) *Dla zapewnienia jak największych społeczno-gospodarczych zysków z programu konieczne jest utrzymanie jak najnowocześniejszych systemów, ich modernizacja w miarę zmieniających się potrzeb użytkowników oraz ewolucja sektora nowych zastosowań opierających się na przestrzeni kosmicznej. Unia powinna wspierać działania związane z badaniami naukowymi i rozwojem technologii lub wczesnymi etapami zmian dotyczących infrastruktury ustanowionej na mocy programu, a także działania badawczo-rozwojowe dotyczące zastosowań i usług opartych na systemach stworzonych w ramach programu, pobudzając tym samym działalność gospodarczą na wyższym i niższym szczeblu. Właściwym narzędziem finansowania na szczeblu unijnym tego rodzaju działalności badawczo-innowacyjnej jest ustanowiony rozporządzeniem (UE) nr XXX/XXXX „Horyzont Europa”. Istnieje jednak bardzo szczególna część*

działalności rozwojowej wymagająca finansowania z budżetu przeznaczanego zgodnie z niniejszym rozporządzeniem na elementy Galileo i EGNOS, zwłaszcza jeśli działalność ta dotyczy podstawowych elementów, takich jak chipsety i odbiorniki działające w systemie Galileo, które ułatwią rozwój zastosowań w różnych sektorach gospodarki.

Finansowanie to nie powinno jednak stwarzać zagrożenia dla rozmieszczenia lub eksploatacji infrastruktury utworzonej w ramach programów.

- (10x) *W trosce o przyszłą konkurencyjność europejskiego przemysłu kosmicznego program powinien wspierać rozwój zaawansowanych umiejętności w dziedzinach związanych z przestrzenią kosmiczną oraz działania edukacyjno-szkoleniowe, promując zarazem równe szanse, w tym równouprawnienie płci, aby móc w pełni wykorzystać potencjał obywateli Unii na tym polu.*
- (10b) *Infrastruktura na potrzeby programu może wymagać dodatkowych badań naukowych i innowacji, które mogą być wspierane w ramach programu „Horyzont Europa”, w celu zapewnienia spójności z działaniami prowadzonymi w tej dziedzinie przez Europejską Agencję Kosmiczną. Synergia z programem „Horyzont Europa” powinna zapewnić identyfikację potrzeb sektora kosmicznego w zakresie innowacji i badań naukowych oraz ich uwzględnienie w strategicznym procesie planowania badań naukowych i innowacji. Udostępniane nieodpłatnie w ramach programu dane i usługi związane z przestrzenią kosmiczną będą wykorzystywane do opracowywania dzięki badaniom i innowacjom przełomowych rozwiązań na rzecz realizacji priorytetów polityki unijnej, w tym w ramach programu „Horyzont Europa”. W procesie planowania strategicznego w ramach programu „Horyzont Europa” określone zostaną działania badawczo-innowacyjne, które powinny wykorzystywać infrastruktury będące własnością Unii, takie jak Galileo, EGNOS i Copernicus. Infrastruktury badawcze, w szczególności sieci obserwacyjne in situ, będą stanowiły zasadnicze elementy infrastruktury obserwacji in situ umożliwiające świadczenie usług systemu Copernicus.*
- (11) Istotne jest, aby Unia była właścicielem wszystkich aktywów rzeczowych i aktywów niematerialnych i prawnych wytworzonych lub opracowanych w wyniku zamówień publicznych, które finansuje w ramach programu kosmicznego. Aby zapewnić pełną zgodność z wszystkimi podstawowymi prawami odnoszącymi się do własności, z obecnymi właścicielami należy dokonać niezbędnych uzgodnień. Takie prawo własności przysługujące Unii nie powinno naruszać możliwości udostępniania przez Unię powyższych aktywów osobom trzecim lub rozporządzania nimi, zgodnie z niniejszym

rozporządzeniem oraz jeżeli zostanie to uznane za stosowne, na podstawie oceny poszczególnych przypadków.

- (11a) *Aby zachęcić do jak najszerszego korzystania z usług oferowanych w ramach programu, warto byłoby podkreślić, że bez uszczerbku dla obowiązków wynikających z prawnie wiążących przepisów dane, informacje i usługi dostarczane są bez gwarancji.*
- (11b) *W celu wykonania niektórych zadań o charakterze nieregulacyjnym Komisja może w stosownych przypadkach i w niezbędnym zakresie korzystać z pomocy technicznej niektórych stron zewnętrznych. Inne podmioty zaangażowane w zarządzanie publicznym programem mogą również korzystać z tej samej pomocy technicznej w wykonywaniu zadań powierzonych im na mocy niniejszego rozporządzenia.*
- (12) Niniejsze rozporządzenie określa pulę środków finansowych na program, które podczas rocznej procedury budżetowej stanowią dla Parlamentu Europejskiego i Rady główną kwotę odniesienia w rozumieniu pkt 17 Porozumienia międzyinstytucjonalnego z dnia 2 grudnia 2013 r. pomiędzy Parlamentem Europejskim, Radą i Komisją w sprawie dyscypliny budżetowej, współpracy w kwestiach budżetowych i należytego zarządzania finansami.
- (13) Odzwierciedlając wagę przeciwdziałania zmianie klimatu, zgodnie z zobowiązaniami Unii do wdrożenia porozumienia paryskiego i realizacji wyznaczonych przez Organizację Narodów Zjednoczonych celów zrównoważonego rozwoju, program ten przyczyni się do nadania priorytetu działaniom w dziedzinie klimatu i osiągnięcia ogólnego celu na poziomie 25 % wydatków budżetowych UE wspierających realizację tych celów. W trakcie przygotowania programu i podczas jego realizacji zostaną określone, a następnie poddane ponownej ocenie w kontekście odpowiednich ocen i procesów przeglądu, odpowiednie działania.
- (14) **█** Dochody generowane *przez elementy* programu powinny zasilać budżet Unii w celu częściowego zrekompensowania inwestycji, które zostały już dokonane; dochody te powinny być wykorzystywane do realizacji celów programu. Z tego samego powodu powinno być możliwe wprowadzenie mechanizmu podziału dochodów w umowach zawieranych z podmiotami sektora prywatnego.
- (15) Z uwagi na to, że program jest co do zasady finansowany przez Unię, umowy w sprawie zamówień publicznych *dotyczących działań finansowanych z programu* zawarte w ramach tego programu powinny być zgodne z przepisami unijnymi. W tym kontekście Unia powinna być również odpowiedzialna za określenie celów w odniesieniu do

zamówień publicznych. *Należy zauważyć, że zgodnie z rozporządzeniem finansowym na podstawie wyników oceny ex ante Komisja może korzystać z systemów i procedur osób lub podmiotów wykonujących środki finansowe Unii. Specjalne dostosowania, jakich wymagają te systemy i procedury, oraz warunki przedłużenia obowiązujących umów powinny zostać określone w odpowiedniej ramowej umowie o partnerstwie finansowym lub umowie o przyznanie wkładu.*

- (16) Program opiera się na złożonych i stale rozwijających się technologiach. Opieranie się na takich technologiach stwarza niepewność i ryzyko związane z zamówieniami publicznymi udzielanymi w ramach tego programu, zwłaszcza że zamówienia te przewidują długoterminowe związanie się z dostawcą urządzeń lub usług. Konieczne są zatem szczegółowe środki dotyczące zamówień publicznych w uzupełnieniu do przepisów ustanowionych w rozporządzeniu finansowym. Powinno również być możliwe udzielenie zamówienia w postaci zamówienia w transzach warunkowych, wprowadzenie – pod pewnymi warunkami – zmiany w umowie podczas jej realizacji, a także nałożenie obowiązku minimalnego zakresu podwykonawstwa *pozwalającego w szczególności na udział małych i średnich przedsiębiorstw oraz start-upów*. Ponadto w związku z niepewnością technologiczną, która charakteryzuje elementy programu, nie zawsze można dokładnie przewidzieć ceny umowne i w związku z tym należałoby zapewnić możliwość zawierania umów bez określania stałej i ostatecznej ceny i wprowadzania klauzuli o ochronie interesów finansowych Unii.
- (16a) *Aby zwiększyć zainteresowanie społeczne i innowacje w sektorze publicznym, program powinien promować korzystanie z danych, informacji i usług programu z myślą o opracowywaniu przez przemysł i MŚP dostosowanych do potrzeb rozwiązań na szczeblu lokalnym i regionalnym w ramach partnerstw innowacyjnych związanych z przestrzenią kosmiczną, o których mowa w pkt 7 załącznika I rozporządzenia finansowego, obejmując wszystkie etapy od opracowania do wprowadzenia i dostarczenia dostosowanych do potrzeb interoperacyjnych rozwiązań kosmicznych dla usług publicznych.*
- (17) W celu osiągnięcia celów programu ważne jest, aby możliwe było wykorzystanie, w stosownych przypadkach, zdolności oferowanych przez unijne podmioty publiczne i prywatne działające w dziedzinie przestrzeni kosmicznej oraz podjęcie współpracy na szczeblu międzynarodowym z państwami trzecimi lub organizacjami międzynarodowymi. Z tego względu należy przewidzieć możliwość wykorzystania wszystkich odpowiednich

narzędzi *i metod zarządzania* przewidzianych w rozporządzeniu finansowym i wspólnych procedur udzielania zamówień.

- (18) Jeśli chodzi o dotacje, doświadczenie pokazuje, że upowszechnianie wśród użytkowników i absorpcja przez rynek, a także ogólne działania informacyjne osiągają lepsze rezultaty, jeżeli są podejmowane w sposób zdecentralizowany, a nie odgórnie przez Komisję. Bony, które są formą wsparcia finansowego udzielanego osobom trzecim przez beneficjenta dotacji, należą do działań o najwyższym wskaźniku skuteczności wśród nowych podmiotów oraz małych i średnich przedsiębiorstw. Zostały one jednak ograniczone przez określony w rozporządzeniu finansowym pułap wsparcia finansowego. W odniesieniu do unijnego programu kosmicznego pułap ten powinien zatem zostać podniesiony tak, aby dotrzymać tempa rosnącym możliwościom opracowanych przez rynek zastosowań w sektorze kosmicznym.
- (19) Rodzaje finansowania i metody wdrażania na podstawie niniejszego rozporządzenia powinny być wybierane na podstawie ich zdolności do osiągnięcia określonych celów działań i wyników, z uwzględnieniem w szczególności kosztów kontroli, obciążeń administracyjnych i przewidywanego ryzyka nieprzestrzegania przepisów. Powinno to obejmować rozważenie stosowania płatności ryczałtowych, stawek zryczałtowanych oraz kosztów jednostkowych, a także finansowania niepowiązanego z kosztami, o których to formach finansowania mowa w [art. 125 ust. 1] rozporządzenia finansowego.
- (20) Rozporządzenie (UE, Euratom) nr [nowe rozporządzenie finansowe] („rozporządzenie finansowe”) ma zastosowanie do niniejszego programu. Określa ono zasady wykonania budżetu Unii, w tym zasady dotyczące dotacji, nagród, zamówień, wykonania go, pomocy finansowej, instrumentów finansowych i gwarancji budżetowych.
- (21) Zgodnie z [odesłanie do odpowiedniej aktualizacji zgodnie z nową decyzją ws. KTZ: art. 88 decyzji Rady .../.../UE] osoby i podmioty z siedzibą w krajach i terytoriach zamorskich (KTZ) kwalifikują się do finansowania z zastrzeżeniem zasad i celów programu oraz ewentualnych uzgodnień mających zastosowanie do państwa członkowskiego, z którym dany kraj lub terytorium zamorskie są powiązane.
- (22) Do niniejszego rozporządzenia zastosowanie mają horyzontalne przepisy finansowe przyjęte przez Parlament Europejski i Radę na podstawie art. 322 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Przepisy te są ustanowione w rozporządzeniu finansowym i określają w szczególności procedurę ustalania i wykonywania budżetu w drodze dotacji, zamówień, nagród, pośredniego wdrażania i przewidują kontrole

odpowiedzialności podmiotów finansowych. Przepisy przyjęte na podstawie art. 322 TFUE dotyczą również ochrony budżetu Unii w przypadku uogólnionych braków w zakresie praworządności w państwach członkowskich, ponieważ poszanowanie praworządności jest warunkiem koniecznym do należytego zarządzania finansami i skutecznego finansowania ze środków UE.

- (23) Zgodnie z *rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 („rozporządzenie finansowe”)*¹, rozporządzeniem Rady (Euratom, WE) nr 2988/95² i rozporządzeniem Rady (Euratom, WE) nr 2185/96³ interesy finansowe Unii należy chronić za pomocą proporcjonalnych środków, w tym środków zapobiegania nieprawidłowościom i nadużyciom finansowym, ich wykrywania, korygowania i dochodzenia, a także odzyskiwania środków straconych, nienależnie wypłaconych lub nieodpowiednio wykorzystanych oraz, w stosownych przypadkach, nakładania sankcji administracyjnych. W szczególności, zgodnie z rozporządzeniem (UE, Euratom) nr 883/2013 i rozporządzeniem (Euratom, WE) nr 2185/96 Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF) może prowadzić dochodzenia administracyjne, w tym kontrole na miejscu i inspekcje, w celu ustalenia, czy miały miejsce nadużycie finansowe, korupcja lub jakiegokolwiek inne nielegalne działanie, naruszające interesy finansowe Unii. Zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2017/1939 Prokuratura Europejska (EPPO) może prowadzić dochodzenia i ścigać nadużycia finansowe i inne przestępstwa naruszające interesy finansowe Unii, jak przewidziano w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1371⁴. Zgodnie z rozporządzeniem finansowym każda osoba lub podmiot, które otrzymują środki finansowe Unii, w pełni współpracują w celu ochrony interesów finansowych Unii, przyznają konieczne prawa i dostęp Komisji, OLAF-owi, EPPO i Europejskiemu Trybunałowi Obrachunkowemu (ETO) oraz zapewniają, aby

¹ *Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 z dnia 18 lipca 2018 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii, zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1296/2013, (UE) nr 1301/2013, (UE) nr 1303/2013, (UE) nr 1304/2013, (UE) nr 1309/2013, (UE) nr 1316/2013, (UE) nr 223/2014 i (UE) nr 283/2014 oraz decyzję nr 541/2014/UE, a także uchylające rozporządzenie (UE, Euratom) nr 966/2012 (Dz.U. L 193 z 30.7.2018, s. 1).*

² Rozporządzenie Rady (WE, Euratom) nr 2988/95 z dnia 18 grudnia 1995 r. w sprawie ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich (Dz.U. L 312 z 23.12.1995, s. 1).

³ Rozporządzenie Rady (Euratom, WE) nr 2185/96 z dnia 11 listopada 1996 r. w sprawie kontroli na miejscu oraz inspekcji przeprowadzanych przez Komisję w celu ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich przed nadużyciami finansowymi i innymi nieprawidłowościami (Dz.U. L 292 z 15.11.1996, s. 2–5).

⁴ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1371 z dnia 5 lipca 2017 r. w sprawie zwalczania za pośrednictwem prawa karnego nadużyć na szkodę interesów finansowych Unii (Dz.U. L 198 z 28.7.2017, s. 29).

wszelkie osoby trzecie uczestniczące w wykonaniu środków finansowych Unii przyznały tym organom równoważne prawa.

- (24) Państwa trzecie będące członkami EOG mogą uczestniczyć w programach unijnych w ramach współpracy ustanowionej na mocy Porozumienia EOG, które przewiduje realizację programów w drodze decyzji podjętej na podstawie tego porozumienia. Państwa trzecie mogą również uczestniczyć na podstawie innych instrumentów prawnych. W niniejszym rozporządzeniu należy wprowadzić szczegółowy przepis w celu przyznania niezbędnych praw i dostępu właściwemu urzędnikowi zatwierdzającemu, OLAF oraz Europejskiemu Trybunałowi Obrachunkowemu w celu kompleksowego wykonywania ich odpowiednich kompetencji.
- (25) Należyte publiczne zarządzanie programem wymaga *jasnego* podziału obowiązków i zadań między różne zaangażowane podmioty w celu unikania *niepotrzebnego nakładania się* działań oraz ograniczenia przekraczania kosztów i opóźnień. *Wszystkie podmioty zarządzające powinny w zakresie swoich kompetencji i obowiązków wspierać realizację celów programu.*
- (26) Państwa członkowskie od dawna są aktywne w dziedzinie przestrzeni kosmicznej. Posiadają systemy, infrastrukturę, krajowe agencje i organy ds. przestrzeni kosmicznej. Mogą one zatem wnieść znaczący wkład do programu, a zwłaszcza w zakresie jego realizacji. *Mogą one współpracować* z Unią w celu propagowania usług i zastosowań w ramach programu. Komisja powinna mieć możliwość pozyskać dostępne państwom członkowskim środki, *korzystać z pomocy państw członkowskich* i powierzyć im *na wspólnie uzgodnionych warunkach* pozaregulacyjne zadania związane z realizacją programu . Ponadto zainteresowane państwa członkowskie powinny zastosować wszystkie środki konieczne do zapewnienia ochrony stacji naziemnych utworzonych na ich terytorium. Państwa członkowskie i Komisja powinny poza tym współpracować ze sobą oraz z odpowiednimi organami międzynarodowymi i regulacyjnymi, by zapewnić dostępność i *odpowiedni poziom ochrony* częstotliwości na potrzeby programu, by umożliwić pełen rozwój i wdrożenie zastosowań bazujących na oferowanych usługach, zgodnie z decyzją Parlamentu Europejskiego i Rady nr 243/2012/UE z dnia 14 marca 2012

r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu dotyczącego polityki w zakresie widma radiowego¹.

(26a) *W pewnych należycie uzasadnionych przypadkach Agencja może powierzyć określone zadania państwom członkowskim lub grupom państw członkowskich. To powierzenie zadań powinno ograniczać się do działań, których Agencja nie jest w stanie sama wykonać, i nie powinno przesądzać o zarządzaniu programem i podziale zadań zgodnie z niniejszym rozporządzeniem.*

(27) Z uwagi na rolę promotora ogólnego interesu Unii do Komisji należy **nadzorowanie realizacji** programu, ponoszenie ogólnej odpowiedzialności za program i propagowanie korzystania z niego. W celu optymalizacji zasobów i kompetencji różnych zainteresowanych stron Komisja powinna mieć możliwość delegowania niektórych zadań. Ponadto Komisja jest w stanie najlepiej określić główne **wymogi** niezbędne do wdrożenia zmian systemów i usług.

(28) Misją Agencji Unii Europejskiej ds. Programu Kosmicznego („Agencja”), która zastępuje Agencję Europejskiego GNSS ustanowioną rozporządzeniem (UE) nr 912/2010 i jest jej następcą, jest przyczynienie się do realizacji programu, w szczególności w odniesieniu do **akredytacji** bezpieczeństwa **oraz rozwoju rynku i nowych zastosowań**. Niektóre zadania związane z **tymi dziedzinami** należy zatem powierzyć Agencji. W szczególności w odniesieniu do kwestii bezpieczeństwa i z uwagi na doświadczenie Agencji w tej dziedzinie, powinna ona być odpowiedzialna za zadania związane z akredytacją bezpieczeństwa w odniesieniu do wszystkich działań Unii w sektorze kosmicznym. *W oparciu o swoje pozytywne doświadczenia z promowaniem Galileo i EGNOS wśród użytkowników i na rynku Agencja powinna również poprowadzić działania na rzecz rozpowszechniania wśród użytkowników elementów programu innych niż Galileo i EGNOS, jak również działania w zakresie rozwoju nowych zastosowań w przypadku wszystkich elementów programu. Pozwoliłoby to uzyskać korzyści skali i stworzyć możliwość opracowania zastosowań w oparciu o kilka elementów programu (zastosowań zintegrowanych). Działania te powinny jednak być prowadzone bez szkody dla usług i zadań w zakresie rozpowszechniania wśród użytkowników, których realizację Komisja powierzyła podmiotom odpowiedzialnym za program Copernicus. Powierzenie Agencji opracowania nowych zastosowań nie stoi na przeszkodzie opracowywaniu nowych*

¹ Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady nr 243/2012/UE z dnia 14 marca 2012 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu dotyczącego polityki w zakresie widma radiowego (Dz.U. L 81 z 21.3.2012, s. 7).

zastosowań przez inne podmioty, którym powierzono takie zadanie. Ponadto Agencja powinna wykonywać zadania, które Komisja powierza jej **na mocy ramowej umowy o partnerstwie finansowym i** na podstawie jednej lub wielu umów o przyznanie wkładu dotyczących ■ innych zadań szczegółowych związanych z programem. **Powierzając zadania Agencji, należy jej zapewnić odpowiednie zasoby ludzkie, administracyjne i finansowe.**

(28a) *Galileo i EGNOS to złożone systemy, które wymagają ścisłej koordynacji. Zważywszy, że Galileo i EGNOS są elementami unijnymi, koordynacja ta powinna być zapewniona przez instytucję lub organ unijny. Dzięki doświadczeniom zdobytym w minionych latach Agencja jest najbardziej odpowiednim organem do koordynowania wszystkich zadań operacyjnych związanych z eksploatacją tych systemów, z wyjątkiem współpracy międzynarodowej. Agencji należy zatem powierzyć zarządzanie eksploatacją EGNOS i Galileo. Nie znaczy to jednak, że wszystkie zadania związane z eksploatacją systemów Agencja ma wykonywać sama. Może ona korzystać z wiedzy innych podmiotów, zwłaszcza Europejskiej Agencji Kosmicznej. Dotyczy to działań związanych z ewolucją systemów oraz projektowaniem i rozwojem części segmentu naziemnego i satelitów, które powinny zostać powierzone Europejskiej Agencji Kosmicznej. Powierzenie zadań innym podmiotom powinno zależeć od ich kompetencji i nie powinno powodować powielania działań.*

(29) Europejska Agencja Kosmiczna jest organizacją międzynarodową posiadającą obszerną wiedzę ekspercką w dziedzinie przestrzeni kosmicznej, która zawarła ze Wspólnotą Europejską umowę ramową w 2004 r. Jest zatem ważnym partnerem w realizacji programu, z którym należy nawiązać odpowiednie relacje. W związku z tym i zgodnie z rozporządzeniem finansowym **Komisja powinna** zawrzeć z Europejską Agencją Kosmiczną i **Agencją** ramową umowę o partnerstwie (o charakterze finansowym), która będzie regulować wszystkie stosunki finansowe między Komisją, Agencją a Europejską Agencją Kosmiczną i zapewni ich spójność i zgodność z umową ramową zawartą **między Wspólnotą Europejską a** Europejską Agencją Kosmiczną, w szczególności z jej art. 2 i 5. Jednakże z uwagi na to, że Europejska Agencja Kosmiczna nie jest organem Unii i nie podlega prawu UE, istotne jest, **aby wprowadziła odpowiednie środki na rzecz** ochrony interesów Unii i jej państw członkowskich **i aby w kwestii wykonania budżetu powierzone jej zadania były zgodne z decyzjami podejmowanymi przez Komisję.** Umowa ta powinna również zawierać wszelkie klauzule niezbędne do ochrony interesów finansowych Unii.

- (30) Funkcjonowanie SATCEN-u jako autonomicznego europejskiego potencjału w zakresie **udostępniania informacji** i usług wynikających z wykorzystania odpowiednich aktywów kosmicznych i powiązanych danych **uznano już przy okazji wykonywania decyzji nr 541/2014/UE**.
- (31) W celu strukturalnego włączenia reprezentacji użytkowników w zarządzanie GOVSATCOM oraz grupowania potrzeb i wymogów użytkowników ponad granicami krajowymi i cywilno-wojskowymi, odpowiednie podmioty unijne charakteryzujące się bliskimi powiązaniem z użytkownikami, takie jak Europejska Agencja Obrony, Europejska Agencja Straży Granicznej i Przybrzeżnej, Europejska Agencja Bezpieczeństwa Morskiego, Europejska Agencja Kontroli Rybołówstwa, Agencja Unii Europejskiej ds. Współpracy Organów Ścigania, Komórka Planowania i Prowadzenia Operacji Wojskowych/Komórka Planowania i Prowadzenia Operacji Cywilnych oraz Centrum Koordynacji Reagowania Kryzysowego **mogą** pełnić rolę koordynatora w odniesieniu do określonych grup użytkowników. Na poziomie zagregowanym Agencja i Europejska Agencja Obrony powinny **koordynować aspekty związane z użytkownikami w odniesieniu do** społeczności użytkowników cywilnych ■ oraz mogą monitorować wykorzystanie operacyjne, popyt, przestrzeganie wymogów, a także zmieniające się potrzeby i wymagania.
- (32) Ze względu na znaczenie działań związanych z przestrzenią kosmiczną dla gospodarki unijnej i życia obywateli Unii oraz możliwość podwójnego zastosowania systemów i usług opierających się na tych systemach, osiągnięcie i utrzymanie wysokiego poziomu bezpieczeństwa powinno być głównym priorytetem programu, w szczególności w celu ochrony interesów Unii i jej państw członkowskich, w tym w odniesieniu do informacji niejawnych i innych szczególnie chronionych informacji jawnych.
- (33) **Bez uszczerbku dla prerogatyw państw członkowskich w dziedzinie bezpieczeństwa narodowego** Komisja i Wysoki Przedstawiciel **w granicach swoich kompetencji** powinni zapewnić bezpieczeństwo programu zgodnie z niniejszym rozporządzeniem oraz, w stosownych przypadkach, z decyzją Rady **201x/xxx/WPZiB¹**.
- (33a) **Ze względu na szczególną wiedzę specjalistyczną, którą posiada ESDZ, oraz na jej regularne kontakty z organami administracji z państw trzecich i z organizacjami**

¹ **Ta decyzja Rady zostanie przyjęta w wyniku negocjowanego obecnie wniosku Wysokiego Przedstawiciela mającego rozszerzyć zakres stosowania decyzji Rady 2014/496/WPZiB z dnia 22 lipca 2014 r.**

międzynarodowymi może ona wspierać Komisję w realizacji pewnych zadań związanych z bezpieczeństwem programu w dziedzinie stosunków zewnętrznych, zgodnie z decyzją Rady 2010/427/UE.

- (34) *Bez uszczerbku dla wyłącznej odpowiedzialności państw członkowskich w zakresie bezpieczeństwa narodowego przewidzianej w art. 4 ust. 2 TUE, jak również dla prawa państw członkowskich do ochrony ich podstawowych interesów bezpieczeństwa zgodnie z art. 346 TFUE należy wprowadzić specjalne zarządzanie bezpieczeństwem, by zapewnić sprawną realizację programu. Zarządzanie to powinno opierać się na trzech głównych zasadach. Po pierwsze konieczne jest, aby obszerne, wyjątkowe doświadczenie państw członkowskich w zakresie bezpieczeństwa uwzględnić w największym możliwym stopniu. Po drugie, w celu zapobiegania konfliktom interesów oraz wszelkim niedociągnięciom w stosowaniu przepisów bezpieczeństwa, funkcje operacyjne należy oddzielić od funkcji związanych z akredytacją bezpieczeństwa. Po trzecie, podmiot odpowiedzialny za zarządzanie wszystkimi lub niektórymi elementami programu jest również w stanie najlepiej zarządzać bezpieczeństwem powierzonych mu zadań. **Bezpieczeństwo programu będzie opierać się na doświadczeniu wyniesionym z wdrażania w ubiegłych latach systemów Galileo, EGNOS i Copernicus.** Solidne zarządzanie bezpieczeństwem wymaga także, by funkcje były odpowiednio rozdzielone wśród różnych podmiotów. Z uwagi na to, że Komisja jest odpowiedzialna za program, powinna **bez uszczerbku dla prerogatyw państw członkowskich w dziedzinie bezpieczeństwa narodowego** określić ogólne wymogi w zakresie bezpieczeństwa mające zastosowanie do poszczególnych elementów programu.*
- (34x) *Cyberbezpieczeństwo europejskiej infrastruktury kosmicznej, zarówno naziemnej, jak i znajdującej się w przestrzeni kosmicznej, ma kluczowe znaczenie dla zapewnienia ciągłości działania systemów i świadczenia usług. Przy określaniu wymogów bezpieczeństwa należy zatem odpowiednio uwzględnić potrzebę ochrony systemów i usług przed cyberatakami, także przy użyciu nowych technologii.*
- (34a) *Po przeprowadzeniu analizy ryzyka i zagrożeń Komisja powinna w stosownych przypadkach określić strukturę monitorowania bezpieczeństwa. Ten organ monitorujący bezpieczeństwo powinien być podmiotem, który wykonuje polecenia wydane na mocy decyzji 201x/xxx/WPZiB. W przypadku Galileo organem tym powinno być centrum monitorowania bezpieczeństwa systemu Galileo. Jeśli chodzi o wykonanie decyzji 20xx/xxx/WPZiB, rola Rady Akredytacji Bezpieczeństwa ograniczy się do dostarczania*

Radzie lub Wysokiemu Przedstawicielowi informacji dotyczących akredytacji bezpieczeństwa systemu.

- (35) Z uwagi na wyjątkowość i złożoność programu i jego powiązania z bezpieczeństwem, w odniesieniu do akredytacji bezpieczeństwa należy stosować uznane i ugruntowane zasady. Jest zatem niezbędne, aby działania związane z akredytacją bezpieczeństwa były realizowane w oparciu o zbiorową odpowiedzialność za bezpieczeństwo Unii i jej państw członkowskich, poprzez dążenie do konsensusu i z udziałem wszystkich podmiotów zaangażowanych w kwestie bezpieczeństwa; należy również wdrożyć procedurę stałego monitorowania ryzyka. Niezbędne jest również, aby działania techniczne związane z akredytacjami w zakresie bezpieczeństwa powierzane były specjalistom, posiadającym odpowiednie kwalifikacje do akredytacji złożonych systemów i poświadczenie bezpieczeństwa osobowego na odpowiednim poziomie.
- (35x) ***Informacje niejawne UE (EUCI) należy przetwarzać zgodnie z przepisami bezpieczeństwa określonymi w decyzji Komisji (UE, Euratom) 2015/444 i decyzji Rady 2013/488/UE. Zgodnie z decyzją Rady państwa członkowskie powinny przestrzegać zasad i norm minimalnych określonych w tej decyzji w celu zapewnienia EUCI równoważnego poziomu ochrony.***
- (36) Aby zapewnić ***bezpieczną wymianę*** informacji, należy ***zawrzeć*** odpowiednie ***umowy*** w celu zapewnienia ***ochrony informacji niejawnych UE przekazywanych państwom trzecim i organizacjom międzynarodowym w kontekście*** programu.
- (37) Jeden z głównych celów programu polega na zapewnieniu bezpieczeństwa i strategicznej autonomii Unii, wzmocnieniu jej zdolności do działania w wielu sektorach, w szczególności w zakresie bezpieczeństwa, a także korzystaniu z możliwości, jakie stwarza przestrzeń kosmiczna dla bezpieczeństwa Unii i jej państw członkowskich. Osiągnięcie tego celu wymaga ustanowienia rygorystycznych zasad dotyczących kwalifikowania się podmiotów, które mogą wziąć udział w działaniach finansowanych w ramach programu, które wymagają dostępu do informacji niejawnych UE (EUCI) oraz szczególnie chronionych informacji jawnych.
- (37a) ***W ramach programu niektóre informacje, choć nie są one niejawne, należy traktować zgodnie z obowiązującymi już aktami prawnymi lub ustawami, przepisami i regulacjami krajowymi, ograniczając również ich rozpowszechnianie.***
- (38) Coraz więcej kluczowych sektorów gospodarki, w szczególności sektor transportu, telekomunikacji, rolnictwa i energetyki, częściej korzysta z systemów nawigacji

satelitarnej *i obserwacji Ziemi. Program powinien wykorzystywać synergę między tymi sektorami z uwzględnieniem zysków, jakie te sektory czerpią z technologii kosmicznych, a także wspierać rozwój kompatybilnych urządzeń i promować opracowywanie odpowiednich norm i certyfikacji. Rośnie też synergia między działaniami związanymi z przestrzenią kosmiczną a działaniami związanymi z bezpieczeństwem i obronnością Unii i jej państw członkowskich. Sprawowanie pełnej kontroli nad nawigacją satelitarną powinno zatem zagwarantować Unii niezależność technologiczną, w tym w dłuższej perspektywie w odniesieniu do elementów infrastruktury, i zapewnić jej strategiczną autonomię.*

- (39) Celem Galileo jest utworzenie i eksploatacja pierwszej światowej infrastruktury nawigacji satelitarnej i pozycjonowania satelitarnego przeznaczonej specjalnie do celów cywilnych, którą mogą wykorzystywać różne podmioty publiczne i prywatne w Europie i na świecie. Galileo działa niezależnie od już istniejących albo mogących dopiero powstać innych systemów, przyczyniając się tym samym między innymi do strategicznej autonomii Unii. System drugiej generacji powinien być stopniowo wprowadzany przed 2030 r., początkowo z ograniczoną zdolnością operacyjną.
- (40) Celem EGNOS jest poprawa jakości otwartych sygnałów emitowanych przez istniejące globalne systemy nawigacji satelitarnej, w szczególności te emitowane przez system Galileo. Usługi świadczone w ramach EGNOS powinny priorytetowo obejmować terytoria państw członkowskich położone w Europie, przy czym do celów niniejszego rozporządzenia oznacza to również **Cypr**, Azory, Wyspy Kanaryjskie i Maderę **do końca 2026 r. Jeśli chodzi o lotnictwo, służby żeglugi powietrznej wszystkich** tych terytoriów **powinny korzystać z EGNOS na wszystkich poziomach działań obsługiwanych przez EGNOS.** Z zastrzeżeniem technicznej wykonalności oraz w odniesieniu do usług związanych z bezpieczeństwem życia na podstawie umów międzynarodowych, geograficzny zasięg usług świadczonych przez EGNOS można rozszerzyć na inne regiony świata. Nie naruszając przepisów rozporządzenia **(UE) 2018/1139** oraz bez uszczerbku dla niezbędnego monitorowania jakości usług Galileo do celów lotnictwa, należy zauważyć, że mimo iż sygnały emitowane przez Galileo mogą być skutecznie wykorzystywane do ułatwienia pozycjonowania samolotów **we wszystkich fazach lotu dzięki niezbędnemu systemowi wspomagającemu (lokalnemu, regionalnemu, pokładowej elektronice lotniczej)**, jedynie lokalne lub regionalne systemy wspomagające, takie jak EGNOS w Europie, mogą oferować usługi zarządzania ruchem lotniczym(ATM) oraz służby żeglugi powietrznej (ANS). **Usługi EGNOS związane z bezpieczeństwem życia należy świadczyć zgodnie z obowiązującymi normami ICAO.**

- (41) Konieczne jest zapewnienie **■** stabilności *systemów* Galileo i EGNOS *oraz ciągłości, dostępności, dokładności, niezawodności i bezpieczeństwa oferowanych przez nie usług*. W obliczu zmieniającego się środowiska i szybko rozwijającego się rynku ich rozwój powinien być kontynuowany, należy również przygotować nowe generacje tych systemów, *uwzględniając zmiany w powiązonym z nimi segmentem kosmicznym i naziemnym*.
-
- (43) Termin „usługa komercyjna” stosowany w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1285/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. w sprawie realizacji i eksploatacji europejskich systemów nawigacji satelitarnej oraz uchylającym rozporządzenie Rady (WE) nr 876/2002 i rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 683/2008¹ nie jest już odpowiedni ze względu na ewolucję tej usługi. Zamiast niej *określono* dwie odrębne usługi, a mianowicie usługę wysokiej dokładności i usługę uwierzytelniania².
- (44) W celu optymalizacji korzystania ze świadczonych usług usługi świadczone przez Galileo i EGNOS powinny być zgodne i interoperacyjne między sobą, *także na poziomie użytkowników*, oraz w miarę możliwości z innymi systemami nawigacji satelitarnej i z konwencjonalnymi środkami radionawigacji, jeżeli taką zgodność i interoperacyjność przewidziano w umowie międzynarodowej, bez uszczerbku dla celu, jakim jest strategiczna autonomia Unii.
- (45) Zważywszy na znaczenie naziemnej infrastruktury dla Galileo i EGNOS i jej wpływ na ich bezpieczeństwo, określenia lokalizacji tej infrastruktury powinna dokonać Komisja. Rozmieszczenie naziemnej infrastruktury systemów powinno nadal odbywać się w oparciu o otwarte i przejrzyste procedury, *w które w stosownych przypadkach mogłaby być zaangażowana Agencja zależnie od zakresu jej kompetencji*.
- (46) Aby zmaksymalizować korzyści społeczno-gospodarcze Galileo i EGNOS, w szczególności *we wrażliwych sektorach oraz* w dziedzinie *ochrony i* bezpieczeństwa, należy promować, *także za pomocą środków regulacyjnych*, korzystanie z usług świadczonych przez EGNOS i Galileo w innych obszarach polityki unijnej, jeżeli jest to

¹ Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 1–24.

² *Decyzja wykonawcza Komisji (UE) 2017/224 z dnia 8 lutego 2017 r. określająca specyfikacje techniczne i operacyjne pozwalające usłudze komercyjnej oferowanej przez system ustanowiony w ramach programu Galileo spełniać funkcję, o której mowa w art. 2 ust. 4 lit. c) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1285/2013, Dz.U. L 34 z 9.2.2017, s. 36–40.*

uzasadnione i korzystne. *Ważnym elementem procesu są również środki zachęcające do korzystania z tych usług we wszystkich państwach członkowskich.*

- (47) Copernicus powinien zapewnić autonomiczny dostęp do wiedzy o środowisku i kluczowych technologii w zakresie obserwacji Ziemi i usług geoinformacyjnych, *wspierając* tym samym *Unię w niezależnym podejmowaniu* decyzji i działań między innymi w dziedzinie środowiska, zmiany klimatu, *mórz, rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich, ochrony dziedzictwa kulturowego i ludności, monitorowania obszarów lądowych i infrastruktury*, bezpieczeństwa oraz gospodarki cyfrowej.
- (47b) *Elementy programu powinny zachęcać do stosowania technologii cyfrowych w systemach kosmicznych, dystrybucji danych i usług kosmicznych oraz rozwoju zastosowań pochodnych. W tym kontekście należy zwłaszcza zwrócić uwagę na inicjatywy i działania zaproponowane przez Komisję w komunikacie z dnia 14 września 2016 r. zatytułowanym „Łączność dla konkurencyjnego jednolitego rynku cyfrowego: w kierunku europejskiego społeczeństwa gigabitowego” i w komunikacie z dnia 14 września 2016 r. zatytułowanym „Sieć 5G dla Europy: plan działania”.*
- (48) Copernicus powinien opierać się na osiągnięciach i działaniach podejmowanych w ramach rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 377/2014 ustanawiającego unijny program obserwacji i monitorowania Ziemi (Copernicus)¹, a także rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 911/2010 w sprawie europejskiego programu monitorowania Ziemi (GMES) i początkowej fazy jego realizacji² ustanawiającego poprzednika systemu Copernicus, a mianowicie globalny monitoring środowiska i bezpieczeństwa (GMES), oraz zasady dotyczące początkowej fazy jego realizacji, a także zapewniać ciągłość *i wzmocnienie* tych działań i osiągnięć, biorąc pod uwagę najnowsze tendencje w zakresie badań naukowych, postępu technologicznego i innowacji mające wpływ na dziedzinę obserwacji Ziemi, jak również zmiany w zakresie analizy dużych zbiorów danych i sztucznej inteligencji oraz związane z nimi strategie i inicjatywy na poziomie Unii³. *W zakresie rozwoju nowych aktywów Komisja powinna ściśle*

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 377/2014 z dnia 3 kwietnia 2014 r. ustanawiające program Copernicus i uchylające rozporządzenie (UE) nr 911/2010 (Dz.U. L 122 z 24.4.2014, s. 44).

² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 911/2010 z dnia 22 września 2010 r. w sprawie europejskiego programu monitorowania Ziemi (GMES) i początkowej fazy jego realizacji (lata 2011–2013) (Dz.U. L 276 z 20.10.2010, s. 1).

³ Komunikat „Sztuczna inteligencja dla Europy” (COM(2018) 237 final), komunikat „W kierunku wspólnej europejskiej przestrzeni danych” (COM(2018) 232 final), wniosek

współpracować z państwami członkowskimi, Europejską Agencją Kosmiczną, EUMETSAT i w stosownych przypadkach z innymi podmiotami posiadającymi odpowiednie aktywa kosmiczne i in situ. W jak największym stopniu powinien on wykorzystywać zdolności państw członkowskich, Europejskiej Agencji Kosmicznej, EUMETSAT¹, a także innych podmiotów w zakresie obserwacji prowadzonych z przestrzeni kosmicznej, w tym inicjatywy komercyjne w Europie, przyczyniając się tym samym do rozwoju rentownego, komercyjnego sektora kosmicznego w Europie. W przypadkach, w których jest to wykonalne i właściwe, powinien on również wykorzystywać dostępne dane in situ i dane pomocnicze, przekazane głównie przez państwa członkowskie zgodnie z dyrektywą 2007/2/WE². Komisja powinna współpracować z państwami członkowskimi i Europejską Agencją Środowiska w celu zapewnienia skutecznego dostępu do zbiorów danych in situ i wykorzystywania ich na potrzeby systemu Copernicus.

- (49) Realizacja systemu Copernicus powinna odbywać się zgodnie z celami dyrektywy 2003/98/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ponownego wykorzystywania informacji sektora publicznego zmienionej dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/37/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. zmieniającą dyrektywę 2003/98/WE w sprawie ponownego wykorzystywania informacji sektora publicznego³, w szczególności przejrzystością, tworzeniem warunków sprzyjających rozwojowi usług i przyczynianiem się do wzrostu gospodarczego i tworzenia miejsc pracy w Unii. Dane i informacje z systemu Copernicus powinny być dostępne bezpłatnie i w ramach otwartego dostępu.
- (49a) *Z myślą o pobudzeniu wzrostu gospodarczego, tworzenia miejsc pracy i transferów wiedzy należy uwolnić pełen potencjał programu Copernicus na rzecz społeczeństwa i gospodarki Unii, wykraczając poza krąg bezpośrednich beneficjentów i wzmacniając środki służące jego rozpowszechnianiu wśród użytkowników, co z kolei wymaga dalszych działań umożliwiających wykorzystanie danych przez niespecjalistów.***
- (50) Copernicus jest systemem ukierunkowanym na użytkownika. Jego ewolucja powinna zatem opierać się na zmieniających się wymogach podstawowych użytkowników systemu

w sprawie rozporządzenia Rady dotyczącego ustanowienia Europejskiego Wspólnego Przedsięwzięcia w dziedzinie Obliczeń Wielkiej Skali (COM(2018) 8 final).

¹ Europejska Organizacja Eksploatacji Satelitów Meteorologicznych.

² Dyrektywa 2007/2/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 marca 2007 r. ustanawiająca infrastrukturę informacji przestrzennej we Wspólnocie Europejskiej (INSPIRE).

³ Dz.U. L 175 z 27.6.2013, s. 1.

Copernicus, uwzględniając jednocześnie pojawienie się nowych społeczności użytkowników zarówno publicznych, jak i prywatnych. Copernicus powinien opierać się na analizie sposobów zaspokajania zmieniających się potrzeb użytkowników, w tym tych związanych z realizacją i monitorowaniem polityki unijnej, co wymaga stałego, efektywnego udziału użytkowników, zwłaszcza w zakresie określania i zatwierdzania wymogów.

- (51) System Copernicus już funkcjonuje. Ważne jest zatem zapewnienie ciągłości już świadczonych usług i już istniejącej infrastruktury, przy jednoczesnym dostosowywaniu się do **zmieniających się potrzeb użytkowników i** otoczenia rynkowego, w szczególności do pojawienia się prywatnych podmiotów w przestrzeni kosmicznej („New Space”) oraz zmian społeczno-politycznych, które wymagają szybkiej reakcji. Wymaga to **zmiany** funkcjonalnej struktury systemu Copernicus, aby lepiej odzwierciedlać przejście od pierwszego etapu świadczenia usług operacyjnych do świadczenia zaawansowanych i bardziej ukierunkowanych usług nowym społecznościom użytkowników oraz rozwijania rynków niższego szczebla o wartości dodanej. W tym celu na potrzeby jego dalszej realizacji należy przyjąć podejście, które opiera się na łańcuchu wartości danych, tj. pozyskiwaniu danych; przetwarzaniu, dystrybucji i wykorzystywaniu danych i informacji oraz działaniach wspierających absorpcję przez rynek **użytkowników i budowanie zdolności**, podczas gdy w procesie planowania strategicznego w ramach programu „Horyzont Europa” określone zostaną działania w zakresie badań naukowych i innowacji, które powinny wykorzystywać Copernicus.
- (52) W odniesieniu do pozyskiwania danych działania w ramach systemu Copernicus powinny mieć na celu uzupełnienie i utrzymanie istniejącej infrastruktury kosmicznej, przygotowanie długoterminowego zastępowania satelitów na koniec okresu ich eksploatacji, a także inicjowanie nowych misji dotyczących **w szczególności** nowych systemów obserwacyjnych w celu wsparcia w stawianiu czoła wyzwaniu, jakim jest globalna zmiana klimatu (np. monitorowanie antropogenicznych emisji CO₂ i innych gazów cieplarnianych). Działania w ramach systemu Copernicus powinny prowadzić do rozszerzenia ich globalnego zasięgu monitorowania o regiony polarne oraz wspierać zapewnianie przestrzegania przepisów oraz ustawowe monitorowanie i sprawozdawczość w zakresie ochrony środowiska, a także innowacyjne **pod tym względem** zastosowania **w rolnictwie, leśnictwie, gospodarce wodnej, zarządzaniu zasobami morskimi oraz dziedzictwie kulturowym** (np. na potrzeby monitorowania upraw, zarządzania zasobami wodnymi i zaawansowanego monitorowania pożarów). W tym celu w ramach systemu

Copernicus użyć jako dźwigni finansowej inwestycji poczynionych w poprzednim okresie finansowania (2014–2020), **obejmujących inwestycje państw członkowskich, ESA i EUMETSAT**, i maksymalnie je wykorzystać oraz zbadać nowe modele operacyjne i biznesowe w celu dalszego uzupełnienia zdolności systemu Copernicus. Copernicus **może** również opierać się na udanych partnerstwach z państwami członkowskimi w celu dalszego rozwijania jego wymiaru bezpieczeństwa w oparciu o odpowiednie mechanizmy zarządzania, aby reagować na zmieniające się potrzeby użytkowników w dziedzinie bezpieczeństwa.

- (53) W ramach funkcji przetwarzania danych i informacji Copernicus powinien zapewnić długoterminową stabilność i dalszy rozwój **■** usług systemu Copernicus, dostarczając informacje w celu zaspokojenia potrzeb sektora publicznego i potrzeb wynikających z zobowiązań międzynarodowych Unii, a także w celu zmaksymalizowania możliwości wykorzystania komercyjnego. W szczególności Copernicus powinien dostarczać – w skali lokalnej, krajowej, europejskiej i światowej – informacje na temat **składu** atmosfery **i jakości powietrza**, informacje na temat stanu **i dynamiki** oceanów, informacje wspierające monitorowanie obszarów lądowych **i lodu** na rzecz realizacji polityki lokalnej, krajowej i unijnej, informacje wspierające dostosowanie do zmiany klimatu i jej łagodzenie, informacje geoprzestrzenne wspierające zarządzanie kryzysowe, w tym przez działania zapobiegawcze, zapewnianie przestrzegania przepisów w dziedzinie środowiska i ochronę ludności, w tym wsparcie na rzecz działań zewnętrznych Unii. Komisja powinna określić odpowiednie ustalenia umowne wspierające stabilność świadczenia usług.
- (54) Przy realizacji usług systemu Copernicus Komisja **powinna** korzystać z pomocy właściwych organów, odpowiednich agencji unijnych, grup lub konsorcjów organów krajowych lub dowolnego odpowiedniego organu potencjalnie kwalifikującego się do umowy o przyznanie wkładu. Przy wyborze tych podmiotów Komisja powinna zapewnić, aby nie doszło do zakłócenia operacji i świadczenia usług oraz aby, w przypadku danych wymagających ochrony, podmioty te posiadały zdolności wczesnego ostrzegania i monitorowania sytuacji kryzysowych w ramach wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa (WPZiB), a w szczególności wspólnej polityki bezpieczeństwa i obrony (WPBiO). **Zgodnie z art. 154 rozporządzenia finansowego osoby i podmioty, którym powierzono wykonywanie środków finansowych Unii, są zobowiązane przestrzegać zasady niedyskryminacji w stosunku do wszystkich państw członkowskich; zasadę tę należy uwzględnić w odpowiednich umowach o przyznanie wkładu dotyczących świadczenia usług programu Copernicus.**

- (55) Realizacja usług systemu Copernicus powinna również ułatwić absorpcję usług przez sektor publiczny, ponieważ użytkownicy mieliby możliwość przewidywania dostępności i rozwoju usług, a także współpracy z państwami członkowskimi i innymi stronami. W tym celu Komisja i podmioty, którym powierzyła ona świadczenie usług, powinny, podczas rozwijania pakietu usług systemu Copernicus i informacji z systemu Copernicus, nawiązywać bliskie kontakty z różnymi **kluczowymi** społecznościami w całej Europie, zapewniając w ten sposób zaspokojenie zmieniających się potrzeb sektora publicznego i potrzeb w zakresie polityki, co umożliwi maksymalne upowszechnienie danych pochodzących z obserwacji Ziemi. Komisja i państwa członkowskie powinny współpracować na rzecz opracowania komponentu in situ systemu Copernicus oraz w celu ułatwienia integracji zbiorów danych in situ ze zbiorami danych z przestrzeni kosmicznej w celu ulepszenia usług systemu Copernicus.
- (55a) *Polityka programu Copernicus dotycząca bezpłatnego, pełnego i otwartego dostępu do danych została oceniona jako jeden z najbardziej udanych elementów realizacji tego programu i odegrała zasadniczą rolę w tworzeniu wysokiego zapotrzebowania na jego dane i informacje, dzięki czemu Copernicus stał się jednym z największych dostawców danych z obserwacji Ziemi na świecie. Istnieje wyraźna potrzeba zagwarantowania długoterminowej i bezpiecznej ciągłości bezpłatnego, pełnego i otwartego dostarczania danych, do których dostęp należy zapewnić, jeśli mają zostać zrealizowane ambitne cele określone w Strategii kosmicznej dla Europy (2016). Dane z programu Copernicus są generowane przede wszystkim z myślą o obywatelach europejskich, a dzięki bezpłatnemu dostępowi do tych danych firmy i naukowcy z UE mają jeszcze więcej możliwości współpracy na całym świecie, co pomaga stworzyć efektywny europejski ekosystem kosmiczny. W przypadku wprowadzenia ograniczeń w dostępie do danych i informacji z programu Copernicus ograniczenia te powinny być zgodne z polityką w zakresie danych z programu Copernicus określoną w niniejszym rozporządzeniu i w rozporządzeniu delegowanym Komisji (UE) nr 1159/2013.*
- (56) Dane i informacje uzyskane w ramach systemu Copernicus należy udostępniać w pełni, powszechnie i bezpłatnie, z zastrzeżeniem odpowiednich warunków i ograniczeń, tak by propagować wykorzystywanie takich danych i informacji oraz ich wymianę, a także by umocnić europejskie rynki obserwacji Ziemi, w szczególności zaś sektor niższego szczebla, co z kolei przyczyni się do pobudzenia wzrostu gospodarczego i zwiększenia zatrudnienia w Unii. Takie rozwiązanie powinno nadal zapewniać dostarczanie danych i informacji o wysokim poziomie spójności, ciągłości, wiarygodności i jakości. Wymaga to

szeroko zakrojonego i przyjaznego dla użytkownika dostępu do danych i informacji z systemu Copernicus, ich przetwarzania i wykorzystywania na różnych poziomach terminowości, w odniesieniu do których Komisja powinna nadal stosować zintegrowane podejście zarówno na szczeblu UE, jak i na szczeblu państw członkowskich, co umożliwi również integrację z innymi źródłami danych i informacji. ***Dlatego Komisja powinna podjąć niezbędne środki w celu dopilnowania, aby dostęp do danych z programu Copernicus oraz korzystanie z nich były łatwe i skuteczne, w szczególności poprzez promowanie usług w zakresie dostępu do danych i informacji (DIAS) w państwach członkowskich i wzmocnienie w miarę możliwości interoperacyjności w ramach istniejącej europejskiej infrastruktury danych z obserwacji Ziemi, by stworzyć synergię z ich zasobami w celu maksymalnego zwiększenia i wzmocnienia absorpcji przez rynek danych i informacji z systemu Copernicus.***

- (57) Komisja powinna współpracować z dostawcami danych na rzecz uzgodnienia warunków licencjonowania w przypadku danych pozyskanych od osób trzecich, aby ułatwić ich wykorzystywanie w ramach systemu Copernicus, zgodnie z niniejszym rozporządzeniem i mającymi zastosowanie prawami osób trzecich. Ponieważ niektóre dane z systemu Copernicus i informacje z systemu Copernicus, w tym obrazy o wysokiej rozdzielczości, mogą mieć wpływ na bezpieczeństwo Unii lub jej państw członkowskich, w należycie uzasadnionych przypadkach mogą być zastosowane środki służące postępowaniu z ryzykiem i zagrożeniami dla bezpieczeństwa Unii lub jej państw członkowskich.
- (58) Przepisy aktów prawnych przyjętych na podstawie poprzednich rozporządzeń, obowiązujące bez ograniczenia w czasie, pozostają w mocy, o ile nie są w sprzeczności z nowym rozporządzeniem. Dotyczy to w szczególności rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 1159/2013 ustanawiającego warunki rejestracji i licencjonowania dla użytkowników GMES i określającego kryteria ograniczające dostęp do danych do celów GMES i informacji z usług GMES.¹
- (59) W celu propagowania i ułatwienia wykorzystywania technologii obserwacji Ziemi i danych pochodzących z obserwacji Ziemi zarówno przez władze lokalne, ***regionalne lub krajowe***, jak i małe i średnie przedsiębiorstwa, naukowców i badaczy, należy propagować – w drodze działań wspierających rozpowszechnianie wśród użytkowników – dedykowane sieci dystrybucji danych z systemu Copernicus, obejmujące także organy krajowe i regionalne ***takie jak Copernicus Relays i Copernicus Academies***. W tym celu Komisja

¹ Dz.U. L 309 z 19.11.2013, s. 1.

i państwa członkowskie powinny podjąć starania na rzecz utworzenia ściślejszych powiązań między systemem Copernicus a polityką unijną i krajową, aby napędzać popyt na zastosowania i usługi komercyjne oraz umożliwić przedsiębiorstwom, zwłaszcza małym i średnim przedsiębiorstwom oraz przedsiębiorstwom typu start-up, opracowywanie zastosowań wykorzystujących dane i informacje z systemu Copernicus, aby utworzyć w Europie konkurencyjny ekosystem danych pochodzących z obserwacji Ziemi.

- (60) Na szczeblu międzynarodowym Copernicus powinien dostarczać dokładnych i wiarygodnych informacji na potrzeby współpracy z państwami trzecimi i organizacjami międzynarodowymi oraz wspierających realizowane przez Unię politykę zewnętrzną i politykę współpracy na rzecz rozwoju. Copernicus powinien być postrzegany jako europejski wkład do Globalnej Sieci Systemów Obserwacji Ziemi (GEOSS), Komitetu ds. Satelitów Obserwacyjnych Ziemi (CEOS), Konferencji Stron Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu z 1992 r. (UNFCCC), **realizacji celów zrównoważonego rozwoju ONZ** oraz ram z Sendai dotyczących ograniczania ryzyka klęsk żywiołowych. Powinien on doprowadzić do ustanowienia lub utrzymania odpowiedniej współpracy z właściwymi sektorowymi organami ONZ i Światową Organizacją Meteorologiczną.
- (61) Realizując Copernicus, Komisja powinna w stosownych przypadkach liczyć na wsparcie ze strony europejskich organizacji międzynarodowych, z którymi już ustanowiła partnerstwo, w szczególności z Europejską Agencją Kosmiczną w zakresie rozwoju, **koordynacji, wdrażania i zmiany elementów związanych z przestrzenią kosmiczną, w stosownych przypadkach** dostępu do danych **stron trzecich** oraz kierowania misjami dedykowanymi, **jeżeli nie podjęły się tego inne podmioty**. Ponadto Komisja powinna liczyć na wsparcie ze strony EUMETSAT w zakresie kierowania misjami dedykowanymi **lub ich częściami, a w stosowanych przypadkach dostępu do danych z misji wspomagających** zgodnie z jej wiedzą fachową i mandatem.
- (61a) **W dziedzinie usług Komisja powinna w odpowiedni sposób korzystać z określonych zdolności agencji unijnych, takich jak Europejska Agencja Środowiska, Europejska Agencja Bezpieczeństwa Morskiego, Europejska Agencja Straży Granicznej i Przybrzeżnej, SATCEN, oraz z europejskich inwestycji w dziedzinie usług monitorowania środowiska morskiego dokonanych już za pośrednictwem Mercator Ocean. W kwestii bezpieczeństwa Wysoki Przedstawiciel powinien zapewnić kompleksowe podejście na szczeblu unijnym. Wspólne Centrum Badawcze (JRC)**

Komisji jest aktywnie zaangażowane od początku inicjatywy GMES i wspiera rozwój w zakresie Galileo i pogody kosmicznej. Zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 377/2014 JRC zarządza usługą programu Copernicus w zakresie zarządzania kryzysowego i globalnym elementem usługi programu Copernicus w zakresie monitorowania obszarów lądowych, przyczynia się do sprawdzania jakości i przydatności danych i informacji, a także do przyszłego rozwoju. Komisja powinna móc nadal liczyć na naukowe i techniczne doradztwo JRC na potrzeby realizacji programu.

- (62) Na wnioski Parlamentu Europejskiego i Rady decyzją Parlamentu Europejskiego i Rady nr 541/2014/UE z dnia 16 kwietnia 2014 r. ustanawiającą ramy wsparcia obserwacji i śledzenia obiektów kosmicznych Unia ustanowiła ramy wsparcia na rzecz obserwacji i śledzenia obiektów kosmicznych (SST). Śmieci kosmiczne stały się poważnym zagrożeniem dla bezpieczeństwa, ochrony i zrównoważonego rozwoju działalności związanej z przestrzenią kosmiczną. SST ma zatem kluczowe znaczenie dla zapewnienia ciągłości elementów programu i ich wkładu do polityki Unii. Dążąc do zapobiegania rozprzestrzenianiu się śmieci kosmicznych, SST przyczynia się do zapewnienia trwałego i gwarantowanego dostępu do będącej globalnym *celem* przestrzeni kosmicznej i korzystania z niej. *Może w związku z tym pomagać w przygotowywaniu europejskich projektów mających na celu „sprzątanie” orbity okołozemskiej.*
- (63) Należy w dalszym stopniu poprawiać efektywność SST i autonomię zdolności SST. W tym celu należy doprowadzić do opracowania niezależnego europejskiego katalogu obiektów kosmicznych, opierając się na danych pochodzących z sieci czujników SST. *W stosownych przypadkach Unia może rozważyć udostępnienie niektórych danych do celów komercyjnych, niekomercyjnych i badawczych.* W ramach SST należy również nadal wspierać eksploatację i świadczenie usług SST. Ponieważ *usługi SST są ukierunkowane* na użytkowników, należy wprowadzić odpowiednie mechanizmy w celu gromadzenia wymogów użytkowników, w tym wymogów dotyczących bezpieczeństwa *oraz przekazywania istotnych informacji do i od instytucji publicznych w trosce o poprawę skuteczności systemu zgodnie z krajową polityką ochrony i bezpieczeństwa.*
- (64) Świadczenie usług SST powinno opierać się na współpracy między Unią a państwami członkowskimi i na korzystaniu z aktualnych i przyszłych krajowych zasobów i wiedzy fachowej, również opracowywanych przy udziale Europejskiej Agencji Kosmicznej i przez Unię. Należy przewidzieć możliwość zapewnienia wsparcia finansowego na rzecz rozwoju nowych czujników SST. Z uwagi na newralgiczny charakter SST kontrolę nad krajowymi

czujnikami i ich eksploatacją, utrzymaniem i modernizacją oraz przetwarzaniem danych wykorzystywanych przy świadczeniu usług SST powinny sprawować uczestniczące państwa członkowskie.

- (65) Państwa członkowskie mające odpowiedni udział we własności lub dostęp do zdolności w zakresie SST powinny być w stanie uczestniczyć w świadczeniu usług SST. Państwa członkowskie uczestniczące w konsorcjum SST ustanowionym na podstawie decyzji nr 541/2014/UE należy uznać za spełniające te kryteria. Państwa te powinny przedłożyć **jeden wspólny** wniosek i wykazać zgodność z pozostałymi elementami związanymi z konfiguracją operacyjną. ■ Należy ustanowić odpowiednie przepisy dotyczące wyboru i organizacji uczestników z państw członkowskich.
- (65a) ***Komisja powinna otrzymać uprawnienia wykonawcze, aby dokładnie określić procedury i elementy decydujące o udziale państw członkowskich. Jeżeli nie przedłożono wspólnego wniosku lub gdy Komisja uzna, że wniosek ten nie spełnia ustanowionych kryteriów, Komisja może przystąpić do drugiego etapu prowadzącego do udziału państw członkowskich. Procedury i elementy tego drugiego etapu powinny wyznaczyć orbity, których ma dotyczyć ten proces, i uwzględnić potrzebę jak największego udziału państw członkowskich w świadczeniu usług SST. Jeżeli te procedury i elementy przewidują możliwość wybrania przez Komisję kilku wniosków, tak aby obejmowały wszystkie orbity, należy również zapewnić odpowiednie mechanizmy koordynacji działań grup państw członkowskich oraz skuteczne rozwiązanie, które obejmie wszystkie usługi SST.***
- (66) Po konfiguracji SST powinny one przestrzegać zasad komplementarności działań i ciągłości świadczenia wysokiej jakości ukierunkowanych na użytkownika usług SST i opierać się na najlepszej wiedzy specjalistycznej. W ramach SST należy zatem unikać niepotrzebnego powielania działań. Nadmiar zdolności **powinien zapewnić ciągłość, jakość i solidność** usług SST. Działania zespołów ekspertów powinny pomóc uniknąć niepotrzebnego powielania wysiłków.
- (67) Ponadto SST powinno **sprzyjać stosowaniu istniejących środków zmniejszających** ryzyko, **takich** jak wskazówki dotyczące unieszkodliwiania śmieci kosmicznych sporządzone przez **COPUOS** oraz **projekt wytycznych dotyczących** trwałego zrównoważonego charakteru działań prowadzonych w przestrzeni kosmicznej lub inne inicjatywy, tak aby zapewnić bezpieczeństwo, ochronę i stabilność działań prowadzonych w przestrzeni kosmicznej. W celu obniżenia ryzyka kolizji w kontekście SST należy również szukać synergii z inicjatywami na rzecz aktywnego usuwania i pasywacji śmieci kosmicznych. SST

powinno przyczyniać się do pokojowego wykorzystania i badania przestrzeni kosmicznej. Intensyfikacja działań prowadzonych w przestrzeni kosmicznej może mieć wpływ na międzynarodowe inicjatywy w dziedzinie zarządzania ruchem w przestrzeni kosmicznej. Unia powinna monitorować te zmiany i może je uwzględnić w kontekście śródkresowego przeglądu obecnych wieloletnich ram finansowych.

- (68) W ramach działań dotyczących SST, pogody kosmicznej i obiektów bliskich Ziemi (NEO) należy uwzględnić współpracę z partnerami międzynarodowymi, w szczególności ze Stanami Zjednoczonymi Ameryki, organizacjami międzynarodowymi i innymi stronami trzecimi, szczególnie celem unikania kolizji w przestrzeni kosmicznej, zapobiegania rozprzestrzenianiu się śmieci kosmicznych oraz zwiększenia gotowości do reagowania na skutki ekstremalnych zdarzeń pogody kosmicznej i obiektów bliskich Ziemi.
- (69) Funkcjonujący w Radzie Komitet ds. Bezpieczeństwa zalecił utworzenie struktury ds. zarządzania ryzykiem w celu zapewnienia właściwego uwzględnienia kwestii bezpieczeństwa danych podczas wdrażania decyzji nr 541/2014/UE. W tym celu, biorąc pod uwagę prace już wykonane, uczestniczące państwa członkowskie powinny ustanowić odpowiednie struktury i procedury zarządzania ryzykiem.
- (70) Ekstremalne i intensywne zdarzenia pogody kosmicznej mogą stanowić zagrożenie dla bezpieczeństwa obywateli i zakłócać działanie infrastruktury kosmicznej i naziemnej. W ramach programu należy zatem ustanowić *element składowy dotyczący* pogody kosmicznej w celu oceny wiążącego się z nią ryzyka i związanych z nim potrzeb użytkowników, szerzenia wiedzy na temat tego ryzyka, zapewniając świadczenie ukierunkowanych na użytkownika usług w zakresie pogody kosmicznej oraz zwiększając zdolności państw członkowskich w zakresie tworzenia tych usług. Komisja powinna ustalić hierarchię sektorów, na rzecz których mają być świadczone operacyjne usługi w zakresie pogody kosmicznej, uwzględniając potrzeby użytkowników, ryzyko i gotowość technologiczną. W perspektywie długoterminowej uwzględnione mogą zostać potrzeby innych sektorów. Świadczenie usług na szczeblu unijnym zgodnie z potrzebami użytkowników wymagać będzie ukierunkowanych, skoordynowanych i nieustannych działań badawczo-rozwojowo w celu wsparcia rozwoju usług w zakresie pogody kosmicznej. Świadczenie usług w zakresie pogody kosmicznej powinno opierać się na istniejących krajowych i unijnych zdolnościach, a także umożliwić szeroki udział państw członkowskich, *organizacji europejskich i międzynarodowych* i zaangażowanie sektora prywatnego.

- (71) W białej księdze Komisji w sprawie przyszłości Europy¹, deklaracji rzymskiej szefów państw i rządów 27 państw UE² i kilku rezolucjach Parlamentu Europejskiego przypomina się, że UE ma do odegrania ważną rolę w zapewnianiu bezpiecznej i odpornej Europy zdolnej do sprostania wyzwaniom takim jak konflikty regionalne, terroryzm, cyberzagrożenia oraz rosnąca presja migracyjna. Zabezpieczony i gwarantowany dostęp do łączności satelitarnej jest niezbędnym narzędziem dla podmiotów odpowiedzialnych za bezpieczeństwo, a łączenie i współdzielenie tego kluczowego źródła bezpieczeństwa na poziomie Unii wzmacnia Unię, która chroni swoich obywateli.
- (72) W konkluzjach przyjętych na posiedzeniach w dniach 19–20 grudnia 2013 r.³ Rada Europejska z zadowoleniem przyjęła prace przygotowawcze w dziedzinie łączności satelitarnej w zakresie rządowej łączności satelitarnej (GOVSATCOM) następnej generacji w drodze ścisłej współpracy między państwami członkowskimi, Komisją i Europejską Agencją Kosmiczną. GOVSATCOM została również uznana za jeden z elementów globalnej strategii na rzecz polityki zagranicznej i bezpieczeństwa Unii Europejskiej z czerwca 2016 r. GOVSATCOM powinna przyczyniać się do reagowania przez UE na zagrożenia hybrydowe, wspierać strategię morską UE oraz politykę UE wobec Arktyki.
- (73) GOVSATCOM jest programem zorientowanym na użytkownika, o silnym wymiarze bezpieczeństwa. **Odpowiednie podmioty mogą** przeanalizować przypadki użycia w odniesieniu do trzech głównych grup: **(i)** zarządzanie kryzysowe, które może obejmować cywilne i wojskowe misje i operacje w ramach wspólnej polityki bezpieczeństwa i obrony, klęski żywiołowe i katastrofy spowodowane przez człowieka, kryzysy humanitarne i sytuacje kryzysowe na morzu; **(ii)** nadzór, który może obejmować ochronę granic, ochronę obszarów przygranicznych, ochronę granic morskich, nadzór morski, nadzór nad nielegalnym handlem; oraz **(iii)** kluczowa infrastruktura, która może obejmować sieć dyplomatyczną, policyjny system łączności, **infrastrukturę cyfrową (np. centra danych, serwery)**, infrastrukturę krytyczną (np. energetyka, transport, bariery przegradzające cieki wodne, **takie jak zapory wodne**) oraz infrastrukturę kosmiczną.
- (73a) **Przepustowość i usługi GOVSATCOM będą wykorzystywane przez podmioty Unii i państw członkowskich w misjach i operacjach o kluczowym znaczeniu dla ochrony i bezpieczeństwa. Dlatego konieczny jest odpowiedni stopień niezależności od stron**

¹ https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/biala_ksiega_w_sprawie_przyszlosci_europy_pl.pdf

² http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/intm/146072.pdf

³ EUCO 217/13.

trzecich (państw trzecich i podmiotów z państw trzecich) obejmujący wszystkie elementy GOVSATCOM, takie jak technologie kosmiczne i naziemne na poziomie elementu, podsystemu i systemu, przemysł wytwórczy, właściciele i operatorzy systemów kosmicznych, fizyczna lokalizacja elementów systemów naziemnych.

- (74) Łączność satelitarna jest ograniczonym zasobem uzależnionym od przepustowości, częstotliwości i zasięgu geograficznego. W związku z powyższym, aby zagwarantować opłacalność oraz czerpać korzyści skali, w ramach GOVSATCOM należy lepiej dopasować popyt upoważnionych użytkowników na usługi GOVSATCOM i podaż tych usług na podstawie zawartych umów w zakresie przepustowości i usług satelitarnych. Ponieważ popyt i potencjalna podaż mogą zmieniać się z biegiem czasu, wymaga to stałego monitorowania i elastyczności w zakresie dostosowania usług GOVSATCOM. ■
- (75) Wymogi operacyjne zostaną określone na podstawie analizy przypadków użycia. Na podstawie tych wymogów operacyjnych, w połączeniu z wymogami w zakresie bezpieczeństwa, należy opracować portfel usług. Portfel usług powinien określać mający zastosowanie poziom odniesienia dla usług świadczonych za pośrednictwem GOVSATCOM. W celu utrzymania jak najlepszego dopasowania popytu i podaży portfel usług GOVSATCOM może wymagać regularnej aktualizacji.
- (76) W pierwszej fazie GOVSATCOM (do około 2025 r.) wykorzystywane będą istniejące zdolności ■ . *W tym kontekście Komisja powinna pozyskać unijne przepustowości GOVSATCOM od państw członkowskich posiadających systemy krajowe i zdolności w zakresie przestrzeni kosmicznej oraz od komercyjnych dostawców przepustowości lub usług łączności satelitarnej, pamiętając o podstawowych interesach bezpieczeństwa Unii.* W tej pierwszej fazie usługi będą wprowadzane w sposób etapowy ■ . Jeżeli w pierwszej fazie szczegółowa analiza popytu i podaży w przyszłości wykaże, że podejście to jest niewystarczające do pokrycia zmieniającego się popytu, może zostać podjęta decyzja o przejściu do kolejnej fazy oraz opracowaniu specjalnej dodatkowej infrastruktury lub zdolności w drodze jednego partnerstwa publiczno-prywatnego lub kilku takich partnerstw, np. z operatorami satelitów z Unii.
- (77) Aby zoptymalizować dostępne zasoby łączności satelitarnej, zagwarantować dostęp w niemożliwych do przewidzenia sytuacjach, takich jak klęski żywiołowe, oraz zapewnić skuteczność operacyjną i krótki czas oczekiwania, *potrzebny jest niezbędny segment naziemny (centra i ewentualnie inne elementy naziemne)*. Segment *ten* powinien być zaprojektowany w oparciu o wymogi operacyjne i wymogi w zakresie bezpieczeństwa.

W celu ograniczenia ryzyka *centrum* może obejmować kilka lokalizacji. Potrzebne mogą być *inne* elementy segmentu naziemnego, takie jak stacje bazowe.

- (78) Dla użytkowników łączności satelitarnej urządzenia użytkownika stanowią niezwykle ważny interfejs operacyjny. Podejście UE do GOVSATCOM **powinno umożliwiać** użytkownikom dalsze użytkowanie posiadanych przez nich urządzeń użytkownika do korzystania z usług GOVSATCOM ■ .
- (79) W interesie skuteczności operacyjnej użytkownicy wskazali, że należy dążyć do zapewnienia interoperacyjności urządzeń użytkownika, a także umożliwienia korzystania przez te urządzenia z różnych systemów satelitarnych. Mogą być wymagane badania naukowe i prace rozwojowe w tej dziedzinie.
- (80) Na poziomie wdrażania zadania i obowiązki powinny zostać rozdzielone wśród wyspecjalizowanych podmiotów, takich jak Europejska Agencja Obrony, ESDZ, Europejska Agencja Kosmiczna, Agencja i inne agencje unijne, w taki sposób, aby zapewnić ich zgodność ze swoją główną rolą, w szczególności w odniesieniu do aspektów związanych z użytkownikiem.
- (81) Organ właściwy dla GOVSATCOM ma ważną rolę w zakresie monitorowania, czy użytkownicy oraz inne podmioty krajowe zaangażowane w GOVSATCOM przestrzegają przepisów dotyczących wspólnego korzystania z zasobów zgodnie z ustaloną hierarchią oraz procedur bezpieczeństwa określonych w wymogach dotyczących bezpieczeństwa. Państwo członkowskie, które nie wyznaczyło organu właściwego dla GOVSATCOM, powinno w każdym przypadku wyznaczyć punkt kontaktowy do celów zarządzania wszelkimi wykrytymi zakłóceniami mającymi wpływ na GOVSATCOM.
- (81a) Państwa członkowskie, Rada, Komisja i ESDZ mogą zostać uczestnikami GOVSATCOM, o ile postanowią upoważnić użytkowników GOVSATCOM lub udostępnić przepustowość, obiekty lub urządzenia. Zważywszy, że do państw członkowskich należy wybór, czy upoważnią użytkowników GOVSATCOM czy też udostępnią przepustowość, obiekty lub urządzenia, państw członkowskich nie można zmusić, by zostały uczestnikami GOVSATCOM lub przyjęły infrastrukturę GOVSATCOM. Element programu w postaci GOVSATCOM pozostaje zatem bez uszczerbku dla prawa państw członkowskich do nieuczestniczenia w GOVSATCOM, także zgodnie z ich prawem krajowym lub wymogami konstytucyjnymi dotyczącymi polityki w zakresie niezaangażowania i nieuczestniczenia w sojuszach wojskowych.**

- (82) W celu zapewnienia jednolitych warunków wykonywania niniejszego rozporządzenia należy powierzyć Komisji uprawnienia wykonawcze dotyczące wymogów operacyjnych w odniesieniu do usług świadczonych w ramach GOVSATCOM. Umożliwi to Komisji określenie specyfikacji technicznych dla przypadków użycia związanych z zarządzaniem kryzysowym, nadzorem i zarządzaniem kluczową infrastrukturą, w tym z sieciami łączności dyplomatycznej. Uprawnienia te powinny być wykonywane zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011.
- (83) W celu zapewnienia jednolitych warunków wykonywania niniejszego rozporządzenia należy powierzyć Komisji uprawnienia wykonawcze dotyczące portfelu usług w odniesieniu do usług świadczonych w ramach GOVSATCOM. Umożliwi to Komisji określenie atrybutów, w tym zasięgu geograficznego, częstotliwości, szerokości pasma, urządzeń użytkownika i zabezpieczeń. Uprawnienia te powinny być wykonywane zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 182/2011.
- (84) W celu zapewnienia jednolitych warunków wykonywania niniejszego rozporządzenia należy powierzyć Komisji uprawnienia wykonawcze dotyczące przepisów regulujących wspólne korzystanie z zasobów i ustalanie hierarchii w odniesieniu do połączonych zdolności GOVSATCOM w zakresie łączności satelitarnej. **Przygotowując przepisy regulujące wspólne korzystanie z zasobów i ustalanie hierarchii, Komisja powinna uwzględnić wymogi operacyjne i wymogi dotyczące bezpieczeństwa oraz analizę ryzyka i przewidywanego zapotrzebowania uczestników GOVSATCOM. Choć świadczenie usług GOVSATCOM na rzecz użytkowników GOVSATCOM powinno mieć co do zasady charakter bezpłatny, jeżeli rzeczona analiza wykaże braki w przepustowości, w ramach szczegółowych przepisów regulujących wspólne korzystanie z zasobów i ustalanie hierarchii może zostać opracowana polityka cenowa w celu uniknięcia zakłóceń na rynku.** Uprawnienia te powinny być wykonywane zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 182/2011.
- (85) W celu zapewnienia jednolitych warunków wykonywania niniejszego rozporządzenia należy powierzyć Komisji uprawnienia wykonawcze dotyczące infrastruktury segmentu naziemnego GOVSATCOM. Umożliwi to Komisji uwzględnienie wymogów operacyjnych i wymogów dotyczących bezpieczeństwa, **a także istniejącej infrastruktury przy dokonywaniu** wyboru takich lokalizacji. Uprawnienia te powinny być wykonywane zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011.

- (87) Rozporządzeniem (UE) nr 912/2010 ustanowiono agencję unijną, zwaną Agencją Europejskiego GNSS, której zadaniem jest zarządzanie niektórymi aspektami programów nawigacji satelitarnej Galileo i EGNOS. Niniejsze rozporządzenie przewiduje w szczególności, że Agencji Europejskiego GNSS zostaną powierzone nowe zadania nie tylko w odniesieniu do Galileo i EGNOS, ale również innych elementów programu, w szczególności dotyczące akredytacji bezpieczeństwa. Należy zatem odpowiednio dostosować nazwę, zadania i aspekty organizacyjne Agencji Europejskiego GNSS.
- (87a) ***Zgodnie z decyzją 2010/803/UE siedziba Agencji znajduje się w Pradze. Wykonywanie zadań Agencji może wymagać obecności jej personelu w jednym z centrów naziemnych Galileo lub EGNOS, o których mowa w decyzji wykonawczej Komisji (UE) 2016/413, w związku z realizacją działań programu przewidzianych w odpowiedniej umowie. Ponadto, aby Agencja działała w jak najbardziej efektywny i skuteczny sposób, pewna liczba pracowników może zostać przydzielona do biur lokalnych w jednym lub kilku państwach członkowskich. Przydzielenie personelu do pracy poza siedzibą Agencji lub obiektami Galileo i EGNOS nie powinno prowadzić do przeniesienia podstawowej działalności Agencji do biur lokalnych.***
- (88) Ze względu na jej rozszerzony zakres, który nie będzie już ograniczony do Galileo i EGNOS, nazwa Agencji Europejskiego GNSS powinna zostać zmieniona. Należy jednak w ramach Agencji zapewnić ciągłość działań Agencji Europejskiego GNSS, w tym ciągłość w odniesieniu do praw i obowiązków, pracowników oraz ważność wszelkich podjętych decyzji.
- (89) Biorąc pod uwagę mandat Agencji i rolę Komisji w realizacji programu, należy zapewnić, aby niektóre decyzje podejmowane przez Radę Administracyjną nie były przyjmowane bez przychylnego głosu przedstawicieli Komisji.
- (90) Bez uszczerbku dla uprawnień Komisji, Rada Administracyjna, Rada ds. Akredytacji Bezpieczeństwa i Dyrektor Wykonawczy są niezależni w wykonywaniu swoich obowiązków i działają w interesie publicznym.
- (91) Jest możliwe, a zatem prawdopodobne, że niektóre elementy programu będą opierać się na wykorzystaniu newralgicznej lub związanej z bezpieczeństwem infrastruktury krajowej. W tym przypadku, ze względu na bezpieczeństwo narodowe, należy zastrzec, że w posiedzeniach Rady Administracyjnej i Rady ds. Akredytacji Bezpieczeństwa uczestniczą ***na zasadzie ograniczonego dostępu*** przedstawiciele państw członkowskich ***i Komisji. W głosowaniach Rady Administracyjnej mogą brać udział jedynie***

przedstawiciele państw członkowskich, które posiadają taką infrastrukturę, oraz przedstawiciel Komisji. Sytuacje, w których procedura ta znajduje zastosowanie, powinny zostać określone w regulaminie Rady Administracyjnej i Rady ds. Akredytacji Bezpieczeństwa.

- (94) Zgodnie z ust. 22 i 23 Porozumienia międzyinstytucjonalnego w sprawie lepszego stanowienia prawa z dnia 13 kwietnia 2016 r. należy dokonać oceny programu na podstawie informacji zebranych w ramach specjalnych wymogów w zakresie monitorowania, przy jednoczesnym unikaniu nadmiernej regulacji i obciążeń administracyjnych, w szczególności w odniesieniu do państw członkowskich. Wymogi te mogą, w stosownych przypadkach, obejmować wymierne wskaźniki, stanowiące podstawę do oceny skutków programu.
- (94a) *Przewiduje się, że korzystanie z usług opartych na Copernicus i Galileo będzie miało istotny wpływ na całą gospodarkę europejską. W obecnej sytuacji zdają się jednak przeważać doraźne pomiary i studia przypadków. Komisja za pośrednictwem Eurostatu powinna określić stosowne mierniki i wskaźniki statystyczne, które stworzą podstawę do systematycznego i autorytatywnego monitorowania wpływu unijnych działań w zakresie przestrzeni kosmicznej.*
- (95) W celu zapewnienia jednolitych warunków wykonywania niniejszego rozporządzenia należy powierzyć Komisji uprawnienia wykonawcze. Uprawnienia te powinny być wykonywane zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 182/2011. *Komisja powinna być wspomagana przez komitet, który powinien spotykać się w określonym składzie.*
- (95a) *Elementy programu są ukierunkowane na użytkowników, dlatego wymagają ich stałego, efektywnego udziału w fazie wdrażania i rozwoju, zwłaszcza w zakresie określania i zatwierdzania wymogów dotyczących usług. Aby zwiększyć wartość dla użytkowników, o wkład tych ostatnich należy aktywnie zabiegać dzięki regularnym konsultacjom z użytkownikami końcowymi z sektora publicznego i prywatnego państw członkowskich Unii Europejskiej oraz, w stosownych przypadkach, organizacji międzynarodowych. Do tego celu należy utworzyć grupę roboczą („forum użytkowników”), aby wspomagała komitet ds. programu w identyfikacji wymogów użytkowników, weryfikacji zgodności usługi oraz identyfikacji braków w dostarczanych usługach. Regulamin komitetu powinien określić organizację tej grupy roboczej, z uwzględnieniem specyfiki każdego z elementów oraz każdej usługi w ramach poszczególnych elementów. W miarę możliwości*

państwa członkowskie powinny wносить wkład do forum użytkowników w oparciu o systematyczne i skoordynowane konsultacje z użytkownikami na szczeblu krajowym.

- (96) Ponieważ należyte zarządzanie publiczne wymaga jednolitego zarządzania programem, szybszego podejmowania decyzji i równego dostępu do informacji, przedstawiciele podmiotów, którym powierzono zadania związane z tym programem, ***mogliby*** mieć możliwość uczestniczenia w charakterze obserwatorów w pracach komitetu utworzonego na podstawie rozporządzenia (UE) nr 182/2011. Z tych samych powodów przedstawiciele państw trzecich i organizacji międzynarodowych, które zawarły umowę międzynarodową z Unią, ***w odniesieniu do programu lub jego elementów albo elementów składowych, mogliby*** mieć możliwość uczestniczenia w pracach komitetu przy zastrzeżeniu wymogów bezpieczeństwa i zgodnie z postanowieniami takiej umowy. Przedstawiciele podmiotów, którym powierzono zadania związane z programem, państw trzecich i organizacji międzynarodowych nie mają prawa uczestniczyć w głosowaniach komitetu. ***Warunki uczestnictwa obserwatorów i uczestników ad hoc powinny zostać określone w regulaminie komitetów.***
- (97) Aby zapewnić skuteczną ocenę postępów programu w osiągnięciu jego celów, należy przekazać Komisji uprawnienia do przyjęcia aktów zgodnie z art. 290 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej w odniesieniu do zmiany załącznika X w celu dokonania przeglądu lub uzupełnienia wskaźników, jeżeli zostanie to uznane za konieczne, oraz uzupełnienia niniejszego rozporządzenia o przepisy dotyczące ustanowienia ram monitorowania i oceny. Szczególnie ważne jest, aby w czasie prac przygotowawczych Komisja prowadziła stosowne konsultacje, w tym na poziomie ekspertów, oraz aby konsultacje te prowadzone były zgodnie z zasadami określonymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie lepszego stanowienia prawa. W szczególności, aby zapewnić Parlamentowi Europejskiemu i Radzie udział na równych zasadach w przygotowaniu aktów delegowanych, instytucje te otrzymują wszelkie dokumenty w tym samym czasie co eksperci państw członkowskich, a eksperci tych instytucji mogą systematycznie brać udział w posiedzeniach grup eksperckich Komisji zajmujących się przygotowaniem aktów delegowanych.
- (98) Ponieważ cel niniejszego rozporządzenia nie może być osiągnięty w sposób wystarczający przez państwa członkowskie, gdyż przekracza to możliwości finansowe i techniczne każdego państwa członkowskiego działającego pojedynczo, natomiast możliwe jest lepsze osiągnięcie tego celu w drodze podjęcia działań na poziomie Unii, ze względu na ich

rozmiary i skutki, Unia może podjąć działania zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 TUE. Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w tym artykule niniejsze rozporządzenie nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tego celu.

(99) *W celu zapewnienia jednolitych warunków realizacji wymogów w zakresie bezpieczeństwa programu należy powierzyć Komisji uprawnienia wykonawcze. Uprawnienia te powinny być wykonywane zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011. Państwa członkowskie powinny mieć możliwość sprawowania maksymalnej kontroli nad wymogami w zakresie bezpieczeństwa programu. Przyjmując akty wykonawcze w dziedzinie bezpieczeństwa programu, Komisja powinna być wspomagana przez komitet składający się z przedstawicieli państw członkowskich, zbierający się w specjalnym składzie zajmującym się elementem dotyczącym bezpieczeństwa. Te akty wykonawcze powinny być przyjmowane zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w rozporządzeniu 182/2011. Ze względu na sensytywny charakter kwestii związanych z bezpieczeństwem przewodniczący powinien dążyć do wypracowania takich rozwiązań, które zyskałyby możliwie największe poparcie w ramach komitetu. Komisja nie powinna przyjmować aktów wykonawczych określających ogólne wymogi bezpieczeństwa programu w przypadkach, w których komitet nie wydał opinii,*

PRZYJMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

TYTUŁ I
PRZEPISY OGÓLNE

Artykuł 1

Przedmiot

1. Niniejsze rozporządzenie ustanawia program kosmiczny Unii („program”). Określa ono cele programu, budżet na lata 2021–2027, formy finansowania unijnego oraz zasady dotyczące przyznawania takiego finansowania, jak również zasady realizacji programu.
2. Niniejsze rozporządzenie ustanawia Agencję Unii Europejskiej ds. Programu Kosmicznego („Agencja”), która zastępuje ustanowioną rozporządzeniem (UE) nr 912/2010 Agencję Europejskiego GNSS i jest jej następcą prawnym; określa ono również zasady działania Agencji.

Artykuł 2

Definicje

Do celów niniejszego rozporządzenia stosuje się następujące definicje:

- 0) ***System obserwacji i śledzenia obiektów kosmicznych (SST) oznacza sieć czujników naziemnych i kosmicznych zdolnych do obserwacji i śledzenia obiektów kosmicznych, ze zdolnościami przetwarzania danych w celu dostarczania danych, informacji i usług na temat obiektów kosmicznych, które orbitują wokół Ziemi;***
- 1) „statek kosmiczny” oznacza ***orbitujący*** obiekt ***zaprojektowany do*** wykonania określonej ***funkcji lub misji (np. łączność, nawigacja lub obserwacja Ziemi)***, w tym **■** satelity, górne człony raket nośnych ***i pojazd powrotny. Statek kosmiczny, który nie jest zdolny dłużej wykonywać przewidzianej misji, uważany jest za niefunkcjonalny. Statek kosmiczny będący w rezerwie lub w trybie czuwania, oczekujący na ponowną aktywację, uważany jest za funkcjonalny;***
 - 2) „zdarzenia pogody kosmicznej” oznaczają występujące naturalnie wahania w środowisku kosmicznym ***na Słońcu i wokół Ziemi; Oddziaływanie pogody kosmicznej obejmuje słoneczne cząstki wysokoenergetyczne, wahania w wietrze słonecznym, koronalne wyrzuty masy, ■ burze magnetyczne i dynamikę magnetyczną, burze promieniowania słonecznego i zakłócenia jonosferyczne ■ mające potencjalny wpływ na Ziemię oraz infrastrukturę kosmiczną;***

- 3) „obiekty bliskie Ziemi” (*NEO*) oznaczają obiekty naturalne w Układzie Słonecznym *zbliżające się do Ziemi*;
- 4) „obiekt kosmiczny” oznacza każdy sztuczny obiekt w przestrzeni kosmicznej;
- 5) „orientacja sytuacyjna w przestrzeni kosmicznej” („SSA”) oznacza holistyczne podejście do głównych zagrożeń kosmicznych, *w tym kompleksową wiedzę na ich temat i zrozumienie ich*, obejmujące kolizje *między obiektami kosmicznymi, fragmentację i wejście obiektów kosmicznych w atmosferę*, zjawiska pogody kosmicznej i obiekty bliskie Ziemi;
- 6) „działanie łączone” oznacza działania wspierane z budżetu UE, w tym działanie w ramach instrumentów łączonych zgodnie z art. 2 pkt 6 rozporządzenia finansowego, łączące bezzwrotne formy wsparcia lub instrumenty finansowe *lub gwarancje budżetowe* z budżetu UE oraz zwrotne formy wsparcia z instytucji finansowania rozwoju lub innych publicznych instytucji finansowych, a także z komercyjnych instytucji finansowych i od inwestorów;
- 7) „podmiot prawny” oznacza każdą osobę fizyczną lub prawną utworzoną i uznaną za taką na mocy prawa krajowego, unijnego lub międzynarodowego, która posiada osobowość prawną i która – działając w swoim własnym imieniu – może wykonywać prawa i podlegać obowiązkom, albo podmiot nieposiadający osobowości prawnej zgodnie z art. 197 ust. 2 lit. c) rozporządzenia finansowego;
- 8) „państwo trzecie” oznacza państwo, które nie jest państwem członkowskim Unii;
- 9) „informacje z obserwacji i śledzenia obiektów kosmicznych” („informacje SST”) oznaczają przetworzone dane SST łatwo zrozumiałe dla odbiorcy;
- 10) „dane z obserwacji i śledzenia obiektów kosmicznych” („dane SST”) oznaczają parametry fizyczne obiektów kosmicznych, *w tym śmieci kosmicznych*, wychwycone przez czujniki SST lub parametry orbitalne obiektów kosmicznych wyprowadzone z obserwacji prowadzonych za pomocą tych czujników w ramach elementu obserwacji i śledzenia obiektów kosmicznych („SST”);
- 11) „łącze zwrotne” oznacza usługę wspomagającą usługę globalnego monitoringu statków powietrznych, zgodnie z definicją monitoringu określoną przez Organizację Międzynarodowego Lotnictwa Cywilnego;

- 12) „satelity Sentinel systemu Copernicus” oznaczają wykorzystywane do celów systemu Copernicus satelity, statki kosmiczne lub ładunki użytkowe statków kosmicznych do celów obserwacji Ziemi z kosmosu;
- 13) „dane z systemu Copernicus” oznaczają dane dostarczone przez satelity Sentinel, w tym metadane tych danych;
- 14) „dane *i informacje* pozyskane od osób trzecich w ramach systemu Copernicus” oznaczają dane *i informacje przestrzenne* objęte licencją *lub udostępnione do wykorzystania* przez system Copernicus, pochodzące ze źródeł innych niż satelity Sentinel;
- 14a) *„usługi systemu Copernicus” oznaczają usługi o wartości dodanej świadczone w ogólnym i wspólnym interesie Unii i państw członkowskich, które są finansowane z programu i które przekształcają dane z obserwacji Ziemi, dane in situ i inne dane pomocnicze w przetworzone, zagregowane i zinterpretowane informacje dostosowane do potrzeb użytkowników systemu Copernicus;*
- 15) „Dane in situ z systemu Copernicus” oznaczają dane obserwacyjne z czujników naziemnych, morskich lub powietrznych, a także dane referencyjne i pomocnicze, objęte licencją na wykorzystanie w systemie Copernicus lub przekazywane w tym celu;
- 16) „informacje z systemu Copernicus” oznaczają informacje generowane w ramach usług systemu Copernicus po przetwarzaniu lub modelowaniu, w tym metadane tych informacji;
- 17) „podmiot powierniczy” oznacza podmiot prawny, niezależny od Komisji lub od osoby trzeciej, który otrzymuje dane od Komisji lub od tej osoby trzeciej w celu bezpiecznego przechowywania i przetwarzania tychże danych;
- 18) „śmieci kosmiczne” oznaczają wszystkie obiekty kosmiczne, w tym statki kosmiczne lub ich części i elementy, znajdujące się na orbicie ziemskiej lub wchodzące w atmosferę ziemską, które nie funkcjonują lub nie służą już określonej celowi, w tym części rakiet lub sztucznych satelitów, lub nieaktywne sztuczne satelity;
- 19) „czujnik SST” oznacza urządzenie lub połączenie urządzeń (radarów, laserów i teleskopów, naziemnych lub w przestrzeni kosmicznej), które może *prowadzić obserwację i śledzenie obiektów kosmicznych* i mierzyć parametry fizyczne obiektów kosmicznych, takie jak rozmiar, położenie i prędkość;
- 19a) *„uczestnik GOVSATCOM” oznacza państwa członkowskie, Radę, Komisję i ESDZ, jak również agencje Unii, państwa trzecie i organizacje międzynarodowe, o ile takie agencje, państwa trzecie i organizacje międzynarodowe zostały odpowiednio upoważnione;*

- 20) „użytkownik GOVSATCOM” oznacza organ publiczny Unii lub państwa członkowskiego, podmiot, któremu powierzono wykonywanie władzy publicznej, bądź osobę fizyczną lub prawną, którym udzielono należytego upoważnienia i powierzono zadania związane z nadzorem nad misjami, operacjami i infrastrukturą o kluczowym znaczeniu dla bezpieczeństwa oraz zarządzaniem takimi misjami, operacjami i infrastrukturą;
- 20a) **„centrum GOVSATCOM” oznacza centrum operacyjne, którego głównym zadaniem jest bezpieczne połączenie użytkowników GOVSATCOM z dostawcami przepustowości i usług GOVSATCOM, a tym samym optymalizacja podaży i popytu w danym momencie.**
- 21) „przypadek użycia GOVSATCOM” oznacza scenariusz operacyjny w określonym środowisku, w którym **wymagane są usługi GOVSATCOM** ;
- 21a) **„informacje niejawne UE” (EUCI) oznaczają wszelkie informacje lub materiały objęte klauzulą tajności UE, których nieuprawnione ujawnienie mogłoby w różnym stopniu zaszkodzić interesom Unii Europejskiej lub interesom co najmniej jednego państwa członkowskiego.**
- 22) „szczególnie chronione informacje jawne” oznaczają informacje jawne w **rozumieniu art. 9 decyzji Komisji (UE, Euratom) 2015/443, która zobowiązuje do ochrony szczególnie chronionych informacji jawnych, co ma zastosowanie wyłącznie do Komisji Europejskiej oraz do agencji i organów Unii zobowiązanych przepisami prawa do stosowania przepisów bezpieczeństwa Komisji;**
- 23) „użytkownicy systemu Copernicus” oznaczają:
- „podstawowych użytkowników systemu Copernicus”, którzy korzystają z danych z systemu Copernicus i informacji z systemu Copernicus oraz mają dodatkowe zadanie stymulowania rozwoju systemu Copernicus, tj. instytucje i organy Unii oraz europejskie, krajowe lub regionalne organy publiczne **w Unii lub w państwach uczestniczących w programie Copernicus**, którym powierzono świadczenie usługi publicznej polegającej na określaniu, realizacji, egzekwowaniu lub monitorowaniu **cywilnej polityki publicznej, między innymi** polityki w zakresie środowiska, ochrony ludności, bezpieczeństwa, **w tym bezpieczeństwa infrastruktury**, lub ochrony;
- „innych użytkowników systemu Copernicus”, którzy korzystają z danych z systemu Copernicus i informacji z systemu Copernicus; do użytkowników tych należą w szczególności organizacje badawcze i edukacyjne, podmioty komercyjne i prywatne, organizacje charytatywne, organizacje pozarządowe i organizacje międzynarodowe;

- 24) *„państwa uczestniczące w programie Copernicus” oznaczają państwa trzecie, które wnoszą wkład finansowy i uczestniczą w programie Copernicus zgodnie z warunkami umowy międzynarodowej zawartej z Unią.*

Artykuł 3

Elementy programu

Program składa się z następujących elementów:

- a) niezależnego cywilnego globalnego systemu nawigacji satelitarnej (GNSS) pod kontrolą cywilną, obejmującego konstelację satelitów, ośrodków i globalnej sieci stacji naziemnych, oferującego usługi pozycjonowania, nawigacji i czasu oraz uwzględniającego potrzeby i wymogi w zakresie bezpieczeństwa („Galileo”);
- b) *cywilnego* regionalnego systemu nawigacji satelitarnej *pod kontrolą cywilną*, który składa się z ośrodków i stacji naziemnych oraz szeregu transponderów zainstalowanych na satelitach geosynchronicznych oraz który wzmacnia i koryguje otwarte sygnały emitowane przez Galileo i inne GNSS, między innymi na potrzeby zarządzania ruchem lotniczym, służb żeglugi powietrznej *i innych systemów transportowych*, jak również rolnictwa („europejski system wspomaganie satelitarne” lub „EGNOS”);
- c) *działającego*, niezależnego, ukierunkowanego na użytkownika *cywilnego* systemu obserwacji Ziemi pod kontrolą cywilną, *opartego na istniejących zdolnościach krajowych i europejskich*, oferującego dane i usługi geoinformacyjne, obejmującego satelity, infrastrukturę naziemną, ośrodki przetwarzania danych i informacji oraz infrastrukturę dystrybucyjną, *w oparciu o politykę pełnego, bezpłatnego i otwartego dostępu do danych oraz w stosownych przypadkach* uwzględniającego potrzeby i wymagania w zakresie bezpieczeństwa („Copernicus”);
- d) systemu obserwacji i śledzenia obiektów kosmicznych mającego na celu ulepszenie, użytkowanie i zapewnianie danych, informacji i usług związanych z obserwacją i śledzeniem *obiektów kosmicznych* orbitujących wokół Ziemi (*element składowy „SST”*); uzupełnionego o parametry obserwacyjne związane ze zdarzeniami pogody kosmicznej (*element składowy „SWE”*); i z monitorowaniem ryzyka zbliżania się do Ziemi obiektów jej bliskich (orientacja sytuacyjna w przestrzeni kosmicznej „SSA”);
- e) usługi łączności satelitarnej umożliwiającej świadczenie usług łączności satelitarnej organom Unii i państw członkowskich zarządzającym misjami i infrastrukturą o kluczowym znaczeniu dla bezpieczeństwa („GOVSATCOM”).

Program obejmuje **dodatkowe** środki na rzecz zapewnienia, na potrzeby programu, skutecznego i **autonomicznego** dostępu do przestrzeni kosmicznej i na rzecz wspierania innowacyjnego i **konkurencyjnego europejskiego** sektora kosmicznego, **wyższego i niższego szczebla, wzmocnienia ekosystemu przestrzeni kosmicznej Unii oraz wzmocnienia Unii jako partnera na arenie międzynarodowej.**

Artykuł 4

Cele

1. Program ma następujące cele ogólne:
 - a) dostarczanie – lub przyczynianie się do dostarczania – aktualnych i, w stosownych przypadkach, zabezpieczonych danych, informacji i usług o wysokiej jakości związanych z przestrzenią kosmiczną, nieprzerwanie i w miarę możliwości na poziomie globalnym, zaspokajające obecne i przyszłe potrzeby oraz umożliwiające **wspieranie** priorytetów politycznych Unii oraz opartego **na dowodach niezależnego procesu decyzyjnego, między innymi** w odniesieniu do zmiany klimatu, **transportu i bezpieczeństwa** ;
 - b) maksymalizację korzyści społeczno-gospodarczych, **zwłaszcza poprzez wspieranie rozwoju innowacyjnych i konkurencyjnych europejskich sektorów wyższego i niższego szczebla, w tym małych i średnich przedsiębiorstw i przedsiębiorstw typu start-up, pobudzając w ten sposób wzrost gospodarczy i tworzenie miejsc pracy w Unii, oraz** poprzez propagowanie jak najszerszego **upowszechnienia i** wykorzystania danych, informacji i usług dostarczanych przez elementy programu, **zarówno w obrębie Unii, jak i poza jej granicami; zapewniając jednocześnie synergię i komplementarność z działaniami Unii w zakresie badań i rozwoju technologicznego prowadzonymi na podstawie rozporządzenia „Horyzont Europa”;**
 - c) wzmacnianie bezpieczeństwa **i ochrony** Unii i jej państw członkowskich **oraz wzmacnianie jej** autonomii, w szczególności pod względem technologii ;
 - d) wspieranie roli Unii **jako globalnego podmiotu** w sektorze kosmicznym, **zachęcanie do współpracy międzynarodowej, wzmacnianie europejskiej dyplomacji kosmicznej, w tym przez wspieranie zasad wzajemności i uczciwej konkurencji, oraz** wzmacnianie jej pozycji, jeżeli chodzi o mierzenie się z globalnymi wyzwaniami, wspieranie ogólnościatowych inicjatyw, w tym w zakresie **zrównoważonego**

rozwoju, *oraz podnoszenie świadomości na temat przestrzeni kosmicznej jako wspólnego dziedzictwa ludzkości;*

e) *zwiększanie bezpieczeństwa, ochrony i zrównoważonego charakteru wszystkich działań w przestrzeni kosmicznej związanych z obiektami kosmicznymi i mnożeniem się śmieci, a także środowiska kosmicznego, przez wdrożenie odpowiednich środków, w tym opracowanie i wdrożenie technologii w zakresie unieszkodliwiania statków kosmicznych pod koniec okresu eksploatacji oraz usuwania odpadów kosmicznych.*

6a) *Współpraca międzynarodowa ma zasadnicze znaczenie i stanowi kluczowy element strategii kosmicznej dla Europy oraz promowania roli Unii jako globalnego podmiotu w sektorze kosmicznym. Komisja wykorzysta program, by dzięki inicjatywom z zakresu dyplomacji kosmicznej przyczynić się do i skorzystać z międzynarodowych wysiłków, promować europejską technologię i przemysł na świecie (np. za pomocą dialogów dwustronnych, warsztatów branżowych, wsparcia na rzecz umiędzynarodowienia MŚP) oraz ułatwić dostęp do rynków międzynarodowych i wspierać uczciwą konkurencję, także za pośrednictwem inicjatyw z zakresu dyplomacji gospodarczej. Należy zapewnić całkowitą spójność i komplementarność europejskich inicjatyw z zakresu dyplomacji kosmicznej i istniejących strategii politycznych, priorytetów i instrumentów UE, pamiętając, że Unia wraz z jej państwami członkowskimi ma do odegrania kluczową rolę w utrzymaniu wiodącej pozycji na arenie międzynarodowej.*

2. Program ma następujące cele szczegółowe:

- a) w odniesieniu do Galileo i EGNOS: zapewnienie, *długofalowo*, najnowocześniejszych i ■ zabezpieczonych usług pozycjonowania, nawigacji i czasu, *oraz zapewnienie ciągłości i niezawodności usług;*
- b) w odniesieniu do systemu Copernicus: dostarczanie, w sposób długofalowy i *zrównoważony*, dokładnych i wiarygodnych danych i informacji pochodzących z obserwacji Ziemi, informacji i usług *zintegrowanych z innymi źródłami danych* w celu wspierania *formułowania*, realizacji i monitorowania polityki Unii i jej państw członkowskich *oraz działań w oparciu o wymogi użytkownika;*
- c) w odniesieniu do orientacji sytuacyjnej w przestrzeni kosmicznej („SSA”): rozwijanie zdolności w zakresie SST do monitorowania, śledzenia i identyfikacji obiektów kosmicznych i *śmieci kosmicznych w celu dalszego zwiększania efektywności i autonomii zdolności SST na szczeblu Unii, oferowania usług*

- dotyczących* pogody kosmicznej oraz inwentaryzacji potencjału państw członkowskich w zakresie obiektów bliskich Ziemi i objęcia go siecią;
- d) w odniesieniu do GOVSATCOM: zapewnienie długoterminowej dostępności niezawodnych, zabezpieczonych i efektywnych kosztowo usług łączności satelitarnej *dla użytkowników GOVSATCOM*;
 - e) *wspieranie* niezależnego, bezpiecznego i racjonalnego pod względem kosztów dostępu do przestrzeni kosmicznej, z *uwzględnieniem podstawowych interesów Unii w zakresie bezpieczeństwa*;
 - f) *wspieranie rozwoju silnej unijnej gospodarki kosmicznej, w tym poprzez wspieranie ekosystemu kosmicznego i wzmacnianie* konkurencyjności, *innowacyjności*, przedsiębiorczości, umiejętności i *budowania zdolności we wszystkich państwach członkowskich i regionach Unii*, ze szczególnym uwzględnieniem ■ małych i średnich przedsiębiorstw oraz przedsiębiorstw typu start-up lub osób prawnych i fizycznych z Unii działających lub zamierzających działać w tym sektorze.

Artykuł 5

Dostęp do przestrzeni kosmicznej

1. Program wspiera *udzielanie zamówień i agregację* usług wynoszenia na orbitę na potrzeby programu i *agregowanie dla państw członkowskich i organizacji międzynarodowych na ich żądanie*.
2. *W synergii z innymi programami unijnymi i programami finansowania i z zastrzeżeniem działań Europejskiej Agencji Kosmicznej w zakresie dostępu do przestrzeni kosmicznej program może wspierać:*
 - a) *dostosowania, w tym rozwój technologii, do systemów wynoszących, które są niezbędne do wynoszenia satelitów na orbitę, łącznie z alternatywnymi technologiami i innowacyjnymi systemami dostępu do przestrzeni kosmicznej, dla potrzeb wdrażania elementów programu;*
 - b) *dostosowania naziemnej infrastruktury kosmicznej, łącznie z nowymi osiągnięciami, które są niezbędne do realizacji programu.*

Artykuł 6

Działania wspierające innowacyjny i *konkurencyjny* unijny sektor kosmiczny

1. Program wspiera *budowanie potencjału w całej Unii i tym samym wspiera:*

- a) działania innowacyjne na rzecz jak najlepszego wykorzystania związanych z przestrzenią kosmiczną technologii, infrastruktury lub usług **oraz środki ułatwiające upowszechnianie innowacyjnych rozwiązań powstałych w wyniku badań naukowych i innowacji oraz wspierające rozwój sektora niższego szczebla, w szczególności przez synergie z innymi programami unijnymi i instrumentami finansowymi, w tym z InvestEU;**
- b) **działania mające na celu wspieranie zainteresowania społecznego i innowacji w sektorze publicznym w celu wykorzystania pełnego potencjału usług publicznych dla obywateli i przedsiębiorstw;**
- c) przedsiębiorczość, **w tym** począwszy od jej wczesnych etapów aż po rozwijanie działalności na szerszą skalę, zgodnie z art. 21, i **opierając się na innych przepisach** o dostępie do finansowania **zawartych** w art. 18 i rozdziale I tytułu III **oraz stosując podejście oparte na pierwszej umowie;**
- d) **powstanie przyjaznego dla przedsiębiorstw ekosystemu kosmicznego dzięki współpracy** między przedsiębiorstwami **przybierającej** postać **sieci** platform ds. przestrzeni kosmicznej skupiających, na poziomie regionalnym i krajowym, podmioty z sektora kosmicznego, cyfrowego **i innych sektorów**, a także użytkowników. **Ta sieć platform ma na celu zapewnienie** obywatelom i przedsiębiorstwom **wsparcia, udogodnień i usług** w celu rozwijania przedsiębiorczości i umiejętności **oraz wzmocnienie synergii w sektorze niższego szczebla i wspieranie współpracy z cyfrowymi centrami innowacji ustanowionymi w ramach programu „Cyfrowa Europa”;**
- e) prowadzenie działań w zakresie kształcenia i szkolenia, **w tym dla specjalistów, przedsiębiorców, absolwentów i studentów, w szczególności poprzez synergię z inicjatywami krajowymi i regionalnymi, w celu rozwijania zaawansowanych umiejętności;**
- f) dostęp do zaplecza umożliwiającego przetwarzanie i testowanie **dla specjalistów z sektora prywatnego i publicznego, studentów i przedsiębiorców;**
- g) działania w zakresie certyfikacji i normalizacji;
- h) **wzmocnienie europejskich łańcuchów dostaw w całej Unii dzięki szerokiemu udziałowi przedsiębiorstw, w szczególności małych i średnich przedsiębiorstw oraz przedsiębiorstw typu start-up, we wszystkich elementach programu, zwłaszcza poprzez przepisy art. 14 oraz poprzez środki wspierające ich konkurencyjność na poziomie globalnym.**

2. *Przy realizacji działań, o których mowa w ust. 1, należy wspierać potrzebę rozwijania zdolności w państwach członkowskich z powstającym przemysłem kosmicznym, tak aby zapewnić wszystkim państwom członkowskim równe szanse uczestnictwa w programie kosmicznym.*

Artykuł 7

Państwa trzecie i organizacje międzynarodowe stowarzyszone z programem

1. Elementy programu, z wyjątkiem SST i GOVSATCOM, są otwarte dla następujących państw trzecich:
 - a) członków Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (EFTA), którzy są członkami Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG), zgodnie z warunkami określonymi w Porozumieniu EOG;
 - b) państw przystępujących, państw kandydujących i potencjalnych kandydatów, zgodnie z ogólnymi zasadami i ogólnymi warunkami ich udziału w programach Unii, ustanowionymi w odpowiednich umowach ramowych i decyzjach rad stowarzyszenia lub w podobnych porozumieniach oraz zgodnie ze szczegółowymi warunkami ustanowionymi w porozumieniach między nimi a Unią;
 - c) państw objętych europejską polityką sąsiedztwa, zgodnie z ogólnymi zasadami i ogólnymi warunkami udziału tych państw w programach Unii, ustanowionymi w odpowiednich umowach ramowych i decyzjach rad stowarzyszenia lub w podobnych porozumieniach oraz zgodnie ze szczegółowymi warunkami ustanowionymi w porozumieniach między Unią a tymi państwami.
2. Elementy programu, z wyjątkiem SST, są również otwarte dla każdego państwa trzeciego lub każdej organizacji międzynarodowej, zgodnie z warunkami ustanowionymi w szczegółowej umowie dotyczącej udziału danego państwa trzeciego lub danej organizacji międzynarodowej w dowolnym programie Unii, pod warunkiem że umowa ta:
 - a) zapewnia właściwą równowagę między wkładem państwa trzeciego lub organizacji międzynarodowej uczestniczących w programach Unii a osiąganymi przez nie korzyściami;
 - b) ustanawia warunki uczestnictwa w programach, obejmujące obliczenie wkładu finansowego do poszczególnych programów oraz ich koszty administracyjne. Wkład ten stanowi dochód przeznaczony na określony cel zgodnie z art. [21 ust. 5] [nowego rozporządzenia finansowego];

- c) nie powierza państwu trzeciemu ani organizacji międzynarodowej uprawnień decyzyjnych w odniesieniu do programu *ani, w stosownych przypadkach, nie daje dostępu do informacji szczególnie chronionych lub tajnych*;
- d) gwarantuje prawo Unii do zapewniania należytego zarządzania finansami i ochrony jej interesów finansowych.
- da) *w stosownych przypadkach chroni interesy strategiczne i suwerenność UE we wszystkich odnośnych dziedzinach, w tym strategiczną autonomię technologiczną lub przemysłową Unii;*

3. Elementy programu są otwarte dla państw trzecich i organizacji międzynarodowych, o których mowa w ust. 1 i 2, jedynie pod warunkiem zabezpieczenia podstawowych interesów bezpieczeństwa Unii i jej państw członkowskich.

Artykuł 8

Dostęp państw trzecich lub organizacji międzynarodowych do SST, GOVSATCOM i PRS

1. Państwa trzecie lub organizacje międzynarodowe mogą zostać uczestnikami GOVSATCOM, o których mowa w art. 67, lub uzyskać dostęp do usług zapewnianych przez SST jedynie wtedy, gdy zgodnie z procedurą przewidzianą w art. 218 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej zawrą umowę określającą warunki szczegółowych zasad dostępu do takich danych, informacji, przepustowości i usług oraz ramy wymiany i ochrony informacji niejawnych.
2. Dostęp państw trzecich lub organizacji międzynarodowych do oferowanej przez Galileo usługi publicznej o regulowanym dostępie regulują przepisy art. 3 ust. 5 decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1104/2011/UE¹.

Artykuł 9

Własność i używanie aktywów

1. Unia jest właścicielem wszystkich aktywów rzeczowych oraz aktywów niematerialnych i prawnych utworzonych lub rozbudowanych w ramach elementów programu. Komisja czyni w tym celu niezbędne kroki, aby zapewnić, by odpowiednie umowy, porozumienia i inne uzgodnienia dotyczące tych działań, które mogą doprowadzić do utworzenia lub

¹ Dz.U. L 287 z 4.11.2011, s. 1–8.

rozbudowania takich aktywów, zawierały postanowienia gwarantujące ustanowienie takiego systemu własności w odniesieniu do tych aktywów.

2. Ust. 1 nie ma zastosowania do aktywów rzeczowych ani aktywów niematerialnych i prawnych utworzonych lub rozbudowanych w ramach elementów programu, jeżeli działania, które mogą doprowadzić do utworzenia lub rozbudowania takich aktywów:
 - a) są prowadzone na podstawie dotacji lub nagród w całości finansowanych przez Unię;
 - b) nie są w całości finansowane przez Unię;
 - c) dotyczą opracowania, produkcji lub użytkowania odbiorników PRS z udziałem informacji niejawnych UE (EUCI), lub też elementów takich odbiorników.
3. Komisja czyni niezbędne kroki, aby zapewnić, by umowy, porozumienia lub inne uzgodnienia dotyczące działań, o których mowa w ust. 2, zawierały postanowienia ustanawiające odpowiedni system własności *i korzystania* w odniesieniu do tych aktywów, oraz, co się tyczy lit. c), aby Unia mogła swobodnie korzystać z odbiorników PRS *i udzielać pozwolenia na ich wykorzystanie* zgodnie z decyzją nr 1104/2011/UE.
4. Komisja dąży do zawarcia umów lub innych uzgodnień z osobami trzecimi w odniesieniu do:
 - a) istniejących wcześniej praw własności dotyczących aktywów rzeczowych oraz aktywów niematerialnych i prawnych utworzonych lub rozbudowanych w ramach elementów programu;
 - b) nabycia praw własności lub praw licencyjnych dotyczących innych aktywów rzeczowych lub aktywów niematerialnych i prawnych niezbędnych do realizacji programu.
5. Za pomocą odpowiednich ram Komisja zapewnia optymalne wykorzystanie aktywów rzeczowych oraz aktywów niematerialnych i prawnych, o których mowa w ust. 1 i 2 i których właścicielem jest Unia.
6. W szczególności gdy aktywa te obejmują prawa własności intelektualnej, Komisja zarządza tymi prawami w sposób możliwie najbardziej efektywny, z uwzględnieniem konieczności ich ochrony i nadania im wartości, a także z uwzględnieniem uzasadnionych interesów wszystkich zainteresowanych stron i potrzeby harmonijnego rozwoju rynków i nowych technologii oraz ciągłości świadczenia usług oferowanych przez elementy programu. W tym celu Komisja zapewnia w szczególności, aby odpowiednie umowy,

porozumienia lub uzgodnienia przewidywały możliwość przeniesienia tych praw na osoby trzecie lub udzielenia osobom trzecim licencji na te prawa, **w tym twórcy tych praw własności intelektualnej**, oraz aby Agencja mogła w razie potrzeby swobodnie korzystać z tych praw do celów wykonywania swoich zadań na podstawie niniejszego rozporządzenia. **Ramowa umowa o partnerstwie (o charakterze finansowym), o której mowa w art. 29 ust. 3a, lub umowy o przyznanie wkładu, o których mowa w art. 32 ust. 1, zawierają odpowiednie przepisy umożliwiające korzystanie z tych praw przez Europejską Agencję Kosmiczną i inne upoważnione podmioty, jeżeli jest to konieczne do wykonywania ich zadań na mocy niniejszego rozporządzenia, oraz warunki korzystania z tych praw.**

Artykuł 10

Gwarancja

Z zastrzeżeniem obowiązków wynikających z prawnie wiążących przepisów usługi, dane i informacje oferowane przez elementy programu dostarczane są bez jakiegokolwiek wyraźnej lub domniemanej gwarancji dotyczącej ich jakości, dokładności, dostępności, wiarygodności, prędkości i przydatności do jakiegokolwiek celu. Komisja czyni ■ niezbędne kroki, aby zapewnić, by użytkownicy tych usług, danych i informacji zostali **należycie** poinformowani ■ .

TYTUŁ II
WKŁAD Z BUDŻETU I MECHANIZMY BUDŻETOWE

Artykuł 11

Budżet

1. Pula środków finansowych na realizację programu na lata 2021–2027, *w tym na odnośne ryzyko*, wynosi **16,9** mld EUR według cen bieżących.
Kwotę, o której mowa w akapicie pierwszym, *dzieli się na następujące kategorie wydatków*:
 - a) na Galileo i EGNOS: 9,7 mld EUR;
 - b) na Copernicus: 6 mld EUR;
 - c) na SSA/GOVSATCOM: 1,2 mld EUR.
2. *Dodatkowe środki* przewidziane w art. 3, *a konkretnie działania, o których mowa w art. 5 i w art. 6*, finansowane są w ramach elementów programu.
3. Środki budżetowe Unii przydzielone na rzecz programu obejmują wszystkie działania wymagane do spełnienia celów, o których mowa w art. 4. Wydatki takie mogą obejmować:
 - a) przeprowadzanie badań i organizowanie spotkań ekspertów, zwłaszcza w celu oceny spełnienia wymogów kosztowych i czasowych programu;
 - b) działania informacyjne i komunikacyjne, w tym komunikację instytucjonalną dotyczącą priorytetów politycznych Unii, o ile mają one bezpośredni związek z celami niniejszego rozporządzenia, ze szczególnym uwzględnieniem tworzenia synergii z innymi dziedzinami polityki Unii;
 - c) sieci informatyczne służące przetwarzaniu i wymianie informacji oraz środki zarządzania administracyjnego, w tym w dziedzinie bezpieczeństwa, wdrażane przez Komisję;
 - d) pomoc techniczną i administracyjną na potrzeby realizacji programu, taką jak działania przygotowawcze, monitorowanie, kontrola, audyt i ocena, w tym w zakresie systemów informatycznych dla przedsiębiorstw.
4. Działania, które otrzymują finansowanie skumulowane z różnych programów Unii, poddaje się audytowi tylko jeden raz, obejmując nim wszystkie programy, których to dotyczy, oraz obowiązujące w ich ramach odnośne zasady.

5. Związane z programem zobowiązania budżetowe obejmujące działania trwające dłużej niż jeden rok budżetowy można rozłożyć na kilka lat na roczne raty.
6. Środki przydzielone państwom członkowskim w ramach zarządzania dzielonego mogą, na ich wniosek, zostać przeniesione do programu. Komisja wykonuje te środki bezpośrednio zgodnie z art. 62 ust. 1 lit. a) rozporządzenia finansowego lub pośrednio zgodnie z lit. c) tego artykułu. **W miarę możliwości środki te wykorzystuje się na rzecz danego państwa członkowskiego.**

Artykuł 12

Dochody przeznaczone na określony cel

1. Dochody osiągnięte przez elementy programu wpłaca się do budżetu Unii i wykorzystuje do finansowania elementu, który wygenerował dochód.
2. Państwa członkowskie mogą wspomóc element programu dodatkowym wkładem finansowym, pod warunkiem że takie dodatkowe składniki nie powodują żadnych obciążeń finansowych lub technicznych ani opóźnień w przypadku danego elementu. ***Komisja decyduje, zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 107 ust. 3, czy spełniono te warunki.***
3. Dodatkowe finansowanie, o którym mowa w niniejszym artykule, traktuje się jako zewnętrzne dochody przeznaczone na określony cel zgodnie z [art. 21 ust. 2] rozporządzenia finansowego.

Artykuł 13

Realizacja i formy finansowania unijnego

1. Program jest realizowany według metody zarządzania bezpośredniego zgodnie z rozporządzeniem finansowym lub według metody zarządzania pośredniego z podmiotami, o których mowa w [art. 62 ust. 1 lit. c)] rozporządzenia finansowego.
2. Program może zapewniać finansowanie w dowolnej formie przewidzianej w rozporządzeniu finansowym, w szczególności w postaci dotacji, nagród i zamówień. Może również zapewniać finansowanie w formie instrumentów finansowych w ramach działań łączonych.
3. ***W przypadku gdy budżet programu Copernicus jest wykonywany w trybie zarządzania pośredniego, wówczas przepisy dotyczące udzielania zamówień w odniesieniu do podmiotów, którym powierzono zadania związane z wykonywaniem budżetu, mogą mieć***

zastosowanie w stopniu dopuszczalnym na podstawie art. 62 i 154 rozporządzenia finansowego. Specjalne dostosowania, jakich wymagają te przepisy, określa się w odpowiednich umowach o przyznanie wkładu.

TYTUŁ III
PRZEPISY FINANSOWE

ROZDZIAŁ I

Zamówienia

Artykuł 14

Zasady udzielania zamówień

1. **Instytucja zamawiająca działa** zgodnie z następującymi zasadami w postępowaniach o udzielenie zamówienia na potrzeby programu:
- a) propagowanie **w całej Unii i** w całym łańcuchu dostaw możliwie jak najszerszego i otwartego udziału **wszystkich podmiotów gospodarczych, a w szczególności** przedsiębiorstw typu start-up, nowych podmiotów, małych i średnich przedsiębiorstw ■, w tym poprzez wymóg korzystania z podwykonawstwa przez oferentów;
 - b) **zagwarantowanie skutecznej konkurencji** i, w miarę możliwości, **unikanie** polegania na jednym dostawcy, w szczególności w odniesieniu do sprzętu i usług o krytycznym znaczeniu, z uwzględnieniem celów, jakimi są niezależność technologiczna i ciągłość świadczenia usług;
 - c) na zasadzie odstępstwa od art. 167 rozporządzenia finansowego, korzystanie, w stosownych przypadkach, z wielu źródeł zaopatrzenia w celu zapewnienia lepszej ogólnej kontroli nad wszystkimi elementami programu, ich kosztami i harmonogramem;
 - cc) **przestrzeganie zasad otwartego dostępu i uczciwej konkurencji na wszystkich etapach przemysłowego łańcucha dostaw, dokonywanie przetargów na podstawie przejrzystych i aktualnych informacji, przekazywanie jasnych informacji na temat mających zastosowanie zasad i procedur udzielania zamówień, kryteriów wyboru i udzielania zamówień oraz wszelkich innych istotnych informacji umożliwiających zapewnienie równych szans wszystkim potencjalnym oferentom, w tym MŚP i przedsiębiorstwom typu start-up;**
 - d) **zwiększanie** autonomii Unii, w szczególności pod względem technologicznym;
 - e) **spełnianie wymogów** bezpieczeństwa elementów programu i przyczynianie się do ochrony podstawowych interesów bezpieczeństwa Unii i jej państw członkowskich;
 - ee) **wpieranie ciągłości i niezawodności usług;**

f) spełnienie odpowiednich kryteriów społecznych i środowiskowych.

2. ***Rada ds. zamówień publicznych, będąca częścią Komisji, kontroluje procedurę udzielania zamówień w odniesieniu do wszystkich elementów programu oraz monitoruje zgodne z umową wykonanie budżetu UE przez podmioty, którym powierzono to zadanie. W stosownych przypadkach zaprasza się przedstawiciela podmiotów, którym powierzono wykonanie budżetu.***

Artykuł 15

Zamówienia w transzach warunkowych

1. ***W odniesieniu do działań operacyjnych i związanych z infrastrukturą*** instytucja zamawiająca może udzielić zamówienia w formie zamówienia w transzach warunkowych.
2. Zamówienie w transzach warunkowych obejmuje transzę stałą, z której wynika wiążące zobowiązanie do wykonania robót, realizacji dostaw lub świadczenia usług przewidzianych w zamówieniu w ramach tej transzy, oraz co najmniej jedną transzę, która jest warunkowa zarówno w zakresie budżetu, jak i wykonania. Dokumenty zamówienia zawierają odniesienie do szczególnych cech zamówień w transzach warunkowych. W dokumentach tych określa się w szczególności przedmiot zamówienia, cenę lub warunki jej określania oraz warunki wykonania robót, realizacji dostaw i świadczenia usług w ramach każdej transzy.
3. Obowiązki w ramach transzy stałej muszą być częścią spójnej całości; wymóg ten dotyczy również obowiązków w ramach każdej transzy warunkowej, z uwzględnieniem obowiązków w ramach poprzednich transz.
4. Realizacja każdej transzy warunkowej podlega decyzji instytucji zamawiającej, o której to decyzji powiadamia się wykonawcę zgodnie z zamówieniem.

Artykuł 16

Umowy koszt plus

1. Instytucja zamawiająca może zdecydować się na wariant zamówienia opłacanego w całości lub częściowo na podstawie umowy koszt plus na warunkach określonych w ust. 3.

Cena należna obejmuje zwrot wszystkich kosztów bezpośrednich faktycznie poniesionych przez wykonawcę z tytułu realizacji umowy, takich jak wydatki na siłę roboczą, materiały, materiały zużywalne oraz eksploatację urządzeń i elementów infrastruktury niezbędnych

do realizacji zamówienia, koszty pośrednie, **ustalony** zysk **oraz odpowiednią** premię motywacyjną uzależnioną od osiągnięcia celów dotyczących wyników i harmonogramu realizacji.

2. W umowach koszt plus określa się cenę maksymalną.
3. Instytucja zamawiająca może zdecydować się na wariant zamówienia opłacanego w całości lub częściowo na podstawie umowy koszt plus, jeżeli dokładne określenie ceny stałej jest trudne lub niewłaściwe z uwagi na element niepewności nieodłącznie związany z realizacją zamówienia, ponieważ:
 - a) zamówienie obejmuje elementy bardzo złożone lub wymagające zastosowania nowych technologii i tym samym wiąże się z wieloma rodzajami ryzyka natury technicznej; lub
 - b) działania będące przedmiotem zamówienia trzeba, ze względów operacyjnych, rozpocząć bezzwłocznie, mimo że nie jest jeszcze w pełni możliwe ustalenie ostatecznej ceny stałej z uwagi na występowanie znacznego ryzyka lub na fakt, że realizacja zamówienia zależy częściowo od realizacji innych zamówień.
4. Cena maksymalna zamówienia opłacanego w całości lub częściowo na podstawie umowy koszt plus jest maksymalną ceną należną. Cenę ustaloną w zamówieniu można zmieniać zgodnie z [art. 172] rozporządzenia finansowego.

Artykuł 17

Podwykonawstwo

1. Aby zachęcić do udziału nowe podmioty, małe i średnie przedsiębiorstwa oraz przedsiębiorstwa typu start-up **oraz ich udział transgraniczny**, a także zapewnić możliwie jak największy zasięg geograficzny, chroniąc przy tym ■ autonomię Unii, instytucja zamawiająca **wymaga** od oferenta zlecenia realizacji części zamówienia w ramach podwykonawstwa w trybie przetargu konkurencyjnego, na stosownych poziomach podwykonawstwa, przedsiębiorstwom innym niż przedsiębiorstwa należące do grupy oferenta.
-
3. Oferent musi uzasadnić wszelkie odstępstwa od wymogu przewidzianego w ust. 1.
4. **W przypadku zamówień o wartości powyżej 10 mln EUR instytucja zamawiająca dąży do zapewnienia, aby co najmniej 30 % wartości zamówienia było zlecane w ramach**

podwykonawstwa w trybie przetargu konkurencyjnego na różnych poziomach przedsiębiorstw spoza grupy głównego wykonawcy, w szczególności w celu umożliwienia transgranicznego udziału MŚP. Komisja informuje komitet, o którym mowa w art. 107 ust. 1, o spełnieniu tego celu w odniesieniu do umów podpisanych po wejściu w życie niniejszego rozporządzenia.

ROZDZIAŁ II

Dotacje, nagrody i działania łączone

Artykuł 18

Dotacje i nagrody

1. Unia może pokrywać do 100 % kosztów kwalifikowalnych, bez uszczerbku dla zasady współfinansowania.
2. Na zasadzie odstępstwa od [art. 181 ust. 6] rozporządzenia finansowego **w przypadku stosowania stawek zryczałtowanych właściwy urzędnik zatwierdzający może zezwolić na finansowanie kosztów pośrednich beneficjenta lub nałożyć wymóg takiego finansowania, maksymalnie do wysokości 25 % łącznych kwalifikowalnych kosztów bezpośrednich działania.**
3. Niezależnie od przepisów ust. 2 koszty pośrednie można deklarować w postaci płatności ryczałtowej lub kosztów jednostkowych, jeżeli takie formy zostały przewidziane w programie prac, o którym mowa w art. 100.
4. Na zasadzie odstępstwa od [art. 204] rozporządzenia finansowego maksymalna kwota wsparcia finansowego, jaką można wypłacić osobie trzeciej, nie może przekraczać 200 000 EUR.

Artykuł 19

Wspólne zaproszenia do składania wniosków o dotacje

Komisja **lub uprawniony w ramach programu podmiot** mogą opublikować wspólne zaproszenie do składania wniosków razem z **podmiotami, organami lub osobami, o których mowa w art. 62 ust. 1 lit. c) rozporządzenia finansowego.**

■

W przypadku wspólnego zaproszenia **zastosowanie mają zasady, o których mowa w tytule VIII rozporządzenia finansowego.** Procedury **oceny** przewidują udział zróżnicowanej grupy ekspertów wyznaczonych przez każdą ze stron. **Komitety oceniające stosują się do art. 150 rozporządzenia finansowego.**

Umowa o udzielenie dotacji określa zasady mające zastosowanie do praw własności intelektualnej.

Artykuł 20

Dotacje na zamówienia przedkomercyjne i zamówienia na innowacyjne rozwiązania

1. Elementem lub podstawowym celem działań mogą być zamówienia przedkomercyjne lub zamówienia publiczne na innowacyjne rozwiązania udzielane przez beneficjentów, którymi są instytucje zamawiające lub podmioty zamawiające zdefiniowane w dyrektywach Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/24/UE, 2014/25/UE i 2009/81/WE.
2. Postępowania o udzielenie zamówienia:
 - a) prowadzi się zgodnie z zasadami przejrzystości, niedyskryminacji, równego traktowania, należytego zarządzania finansami i proporcjonalności oraz zgodnie z regułami konkurencji;
 - b) w przypadku zamówień przedkomercyjnych mogą przewidywać określone warunki, takie jak ograniczenie miejsca wykonania zamówionych działań do terytorium państw członkowskich lub państw stowarzyszonych;
 - c) mogą dopuszczać udzielenie wielu zamówień w ramach tej samej procedury (wiele źródeł zaopatrzenia); oraz
 - d) przewidują zawarcie umowy w sprawie zamówienia na podstawie oferty (ofert) najkorzystniejszej(-ych) ekonomicznie, przy jednoczesnym zapewnieniu braku konfliktu interesów.
3. Wykonawca uzyskujący wyniki w ramach zamówień przedkomercyjnych staje się właścicielem co najmniej powiązanych praw własności intelektualnej. Instytucjom zamawiającym przysługują co najmniej prawa nieodpłatnego dostępu do wyników na własny użytek oraz prawo do przyznania – lub do żądania, aby uczestniczący wykonawcy przyznali – osobom trzecim niewyłącznych licencji na wykorzystanie wyników na rzecz instytucji zamawiającej, na sprawiedliwych i rozsądnych warunkach oraz bez prawa do udzielania sublicencji. Jeżeli wykonawca nie wykorzysta komercyjnie wyników w określonym w zamówieniu czasie po udzieleniu zamówienia przedkomercyjnego, instytucje zamawiające mogą żądać, aby przeniósł on na nie wszelką własność wyników.

Artykuł 21

Działania łączone

Działania łączone przyjęte w ramach niniejszego programu realizowane są zgodnie z rozporządzeniem [InvestEU] oraz tytułem X rozporządzenia finansowego.

ROZDZIAŁ IV

Inne przepisy finansowe

Artykuł 22

Finansowanie skumulowane, uzupełniające i łączone

1. Działanie, które otrzymało wkład z innego programu Unii, może również otrzymać wkład w ramach niniejszego programu, pod warunkiem że wkład z obu programów nie pokrywa tych samych kosztów. Do każdego wkładu w dane działanie stosuje się przepisy dotyczące odpowiedniego programu Unii, z którego pochodzi ten wkład. Finansowanie skumulowane nie może przekraczać całkowitych kosztów kwalifikowalnych działania, a wsparcie z różnych programów Unii można obliczać proporcjonalnie zgodnie z dokumentami określającymi warunki wsparcia.
2. Działania, które otrzymały certyfikat pieczęci doskonałości, lub które spełniają wszystkie następujące warunki:
 - a) zostały ocenione w zaproszeniu do składania wniosków w ramach programu;
 - b) spełniają minimalne wymagania jakościowe tego zaproszenia do składania wniosków;
 - c) nie mogą być finansowane w ramach tego zaproszenia do składania wniosków ze względu na ograniczenia budżetowe;mogą otrzymać wsparcie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Społecznego+ lub Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, zgodnie z [art. 67] ust. 5 rozporządzenia (UE) XX [rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów] i art. [8] rozporządzenia (UE) XX [w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i jej monitorowania], pod warunkiem że działania te są zgodne z celami danego programu. Stosuje się przepisy dotyczące funduszu, z którego pochodzi wsparcie.

Artykuł 24

Wspólne udzielanie zamówień

1. W uzupełnieniu przepisów [art.165] rozporządzenia finansowego Komisja **lub** Agencja mogą prowadzić wspólne postępowania o udzielenie zamówienia z Europejską Agencją Kosmiczną lub z innymi organizacjami międzynarodowymi zaangażowanymi w realizację elementów programu.
2. Przepisy dotyczące udzielania zamówień obowiązujące na mocy [art. 165] rozporządzenia finansowego stosuje się przez analogię, pod warunkiem że w każdym przypadku stosuje się przepisy proceduralne mające zastosowanie wobec instytucji **Unii**.

Artykuł 25

Ochrona podstawowych interesów bezpieczeństwa

Jeżeli jest to niezbędne do ochrony podstawowego interesu bezpieczeństwa Unii i jej państw członkowskich, w szczególności, gdy chodzi o potrzebę zachowania integralności i odporności systemów unijnych, a także autonomii bazy przemysłowej stanowiącej ich podstawę, Komisja ustala wymagane warunki kwalifikowalności mające zastosowanie do zamówień, dotacji lub nagród objętych niniejszym tytułem. W tym celu uwzględnia się w szczególności konieczność posiadania siedziby w państwie członkowskim przez kwalifikujące się przedsiębiorstwa i zobowiązania się przez nie do prowadzenia wszelkich stosownych działań wewnątrz Unii **■**. Warunki te zawiera się w dokumentach dotyczących odpowiednio danego zamówienia, dotacji lub nagrody. W przypadku zamówień warunki te mają zastosowanie do całego cyklu życia zamówienia udzielonego w wyniku danego postępowania.

Artykuł 26

Ochrona interesów finansowych Unii

Jeżeli państwo trzecie uczestniczy w programie na mocy decyzji przyjętej na podstawie umowy międzynarodowej lub na mocy dowolnego innego instrumentu prawnego, państwo to przyznaje niezbędne prawa i dostęp, których potrzebują odpowiedzialny urzędnik zatwierdzający, **■ OLAF ■** i Europejski Trybunał Obrachunkowy, aby móc w pełni wykonywać swoje odpowiednie uprawnienia. W przypadku OLAF takie prawa obejmują prawo do prowadzenia dochodzeń, w tym kontroli na miejscu i inspekcji, przewidzianych w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 883/2013 dotyczącym dochodzeń prowadzonych przez Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych **■**.

TYTUŁ IV
ZARZĄDZANIE PROGRAMEM

Artykuł 27

Zasady zarządzania

Zarządzanie programem opiera się na następujących zasadach:

- a) ***jasny*** rozdział zadań i obowiązków pomiędzy podmioty zaangażowane w realizację każdego ***elementu i środka*** programu, w szczególności pomiędzy państwa członkowskie, Komisję, Agencję, Europejską Agencję Kosmiczną ***i Europejską Organizację Eksploatacji Satelitów Meteorologicznych w oparciu o kompetencje każdej z tych organizacji oraz unikając powielania zadań i obowiązków***;
- aa) ***adekwatność struktury zarządzania do szczególnych potrzeb każdego z elementów i środków programu, jeśli zajdzie konieczność***;
- b) rygorystyczna kontrola programu, obejmująca ściśle przestrzeganie kosztów, harmonogramu ***i wyników*** przez wszystkie podmioty, w zakresie ich odpowiednich ***ról i zadań*** zgodnie z niniejszym rozporządzeniem;
- c) ***przejrzyste i racjonalne pod względem kosztów zarządzanie***;
- cc) ***ciągłość usług i niezbędna ciągłość infrastruktury, w tym ochrona przed odnośnymi zagrożeniami***;
- d) systematyczne ***i uporządkowane*** uwzględnianie potrzeb użytkowników usług oferowanych przez elementy programu oraz ***odpowiedni*** rozwój nauki i technologii **■** ;
- e) stałe starania na rzecz kontroli i ograniczania ryzyka.

Artykuł 28

Rola państw członkowskich

1. Państwa członkowskie mogą uczestniczyć w programie. ***Państwa członkowskie, które uczestniczą w programie, wnoszą*** swoją wiedzę techniczną, know-how i pomoc, w szczególności w dziedzinie bezpieczeństwa i ochrony, oraz, w ***stosownych przypadkach i jeśli jest to możliwe***, udostępniając Unii informacje i infrastrukturę, którymi dysponują lub które znajdują się na ich terytorium, w tym poprzez zapewnienie skutecznego i wolnego od przeszkód dostępu do danych in situ i ich wykorzystania, oraz przez współpracę z Komisją w celu poprawy dostępności danych in situ wymaganej w ramach programu, ***uwzględniając odpowiednie licencje i obowiązki***.

2. Komisja *może powierzyć, w drodze umów o przyznaniu wkładu, konkretne zadania organizacjom państwa członkowskiego, w przypadku gdy takie organizacje zostały wyznaczone przez dane państwo członkowskie. Komisja – w drodze aktu wykonawczego – działając zgodnie z procedurą doradczą, o której mowa w art. 107 ust. 2, przyjmuje decyzje dotyczące wkładu w odniesieniu do umów o przyznaniu wkładu.*
 - 2a. *W niektórych należycie uzasadnionych okolicznościach – w przypadku zadań, o których mowa w art. 30 – Agencja może powierzyć, w drodze umów o przyznaniu wkładu, określone zadania organizacjom państwa członkowskiego, w przypadku gdy takie organizacje zostały wyznaczone przez dane państwo członkowskie.*
 - 2aa. Państwa członkowskie stosują wszelkie niezbędne środki w celu zapewnienia sprawnego funkcjonowania programu ■ , w tym poprzez przyczynianie się do ochrony, *na odpowiednim poziomie*, częstotliwości nieodzownych dla tego programu.
 - 2b. *Państwa członkowskie i Komisja mogą współpracować w celu rozszerzenia wykorzystania danych, informacji i usług dostarczanych w ramach programu.*
 - 2c. *W miarę możliwości wkład państw członkowskich w forum użytkowników, o którym mowa w art. 107, opiera się na systematycznych i skoordynowanych konsultacjach z grupami użytkowników końcowych na szczeblu krajowym, w szczególności w odniesieniu do systemów Galileo, EGNOS i Copernicus.*
3. Państwa członkowskie i Komisja *współpracują* nad rozwojem komponentu in situ *i naziemnych usług kalibracji niezbędnych* do upowszechnienia systemów kosmicznych i do ułatwienia wykorzystania pełnego potencjału zbiorów danych *referencyjnych* in situ, *w oparciu o dostępne zdolności*.
4. W dziedzinie bezpieczeństwa państwa członkowskie wykonują zadania, o których mowa w art. 34 ust. 4.

Artykuł 29

Rola Komisji

1. Komisja ponosi ogólną odpowiedzialność za realizację programu, w tym w dziedzinie bezpieczeństwa, *z zastrzeżeniem prerogatyw państw członkowskich w dziedzinie bezpieczeństwa narodowego*. Zgodnie z niniejszym rozporządzeniem określa ona priorytety i długoterminowy rozwój programu, *zgodnie z wymogami użytkownika*, oraz nadzoruje jego realizację, *bez uszczerbku dla innych dziedzin* polityki Unii.

2. Komisja zarządza *jakimkolwiek* elementem *lub elementem składowym* programu *niepowierzonym* innemu podmiotowi, w szczególności *GOVSATCOM, NEO, pogodą kosmiczną i działalnością, o której mowa w art. 54 lit. d).*
3. Komisja zapewnia przejrzysty podział zadań *i obowiązków* między poszczególne podmioty zaangażowane w program i koordynuje działania tych podmiotów. *Komisja zapewnia również, aby wszystkie podmioty, którym powierzono realizację programu, chroniły interesy Unii, gwarantowały należyte zarządzanie funduszami Unii oraz przestrzegały przepisów rozporządzenia finansowego i niniejszego rozporządzenia.*
- 3a. *Komisja zawiera z Agencją oraz – uwzględniając umowę ramową z 2004 r. – z Europejską Agencją Kosmiczną ramową umowę o partnerstwie (o charakterze finansowym) przewidzianą w [art. 130] rozporządzenia finansowego i o której mowa w art. 31a.*
4. W przypadku gdy jest to niezbędne do sprawnego funkcjonowania programu i sprawnego świadczenia usług zapewnianych przez elementy programu, Komisja, po konsultacji z użytkownikami i wszystkimi innymi zainteresowanymi stronami, określa – w drodze aktów *delegowanych – wymagania wysokiego szczebla odnoszące się do realizacji i rozwoju wspomnianych elementów oraz oferowanych przez nie usług, w tym sektora niższego szczebla.* Określając wspomniane *wysokie wymogi*, Komisja unika obniżania ogólnego poziomu bezpieczeństwa i spełnia nakaz zgodności wstecznej.

Te akty *delegowane* przyjmuje się zgodnie z *art. 21.*
5. Komisja *dopilnowuje, by* upowszechnienie i wykorzystanie w sektorach publicznych i prywatnych danych i usług oferowanych przez elementy programu *było wspierane i maksymalizowane, bez uszczerbku dla zadań Agencji lub innych uprawnionych podmiotów*, w tym poprzez wspieranie odpowiedniego rozwoju tych usług *i przyjaznego dla użytkownika interfejsu*, oraz wspomaganie stabilnego i długotrwałego środowiska. Rozwija ona *odpowiednią* synergii między zastosowaniami poszczególnych elementów programu. Zapewnia komplementarność, spójność, synergii i powiązania pomiędzy programem a innymi działaniami i programami unijnymi.
6. W stosownych przypadkach *Komisja zapewnia spójność działań prowadzonych w kontekście programu* z działaniami prowadzonymi w *dziedzinie przestrzeni kosmicznej* na poziomie unijnym, krajowym *lub* międzynarodowym. Zachęca ona do współpracy między państwami członkowskimi, *jeśli jest ona istotna dla programu, wspiera* ujednoczenie ich potencjału technologicznego i prac rozwojowych w dziedzinie przestrzeni kosmicznej. *W*

tym celu Komisja, w stosownych przypadkach i w ramach swoich kompetencji, współpracuje z Agencją i Europejską Agencją Kosmiczną.

7. *Komisja informuje komitet, o którym mowa w art. 107, o pośrednich i końcowych wynikach oceny ofert przetargowych oraz o umowach z podmiotami prywatnymi i publicznymi, w tym o podwykonawstwo.*

Artykuł 30

Rola Agencji

1. Agencja ma następujące własne zadania:
 - a) zapewnia, poprzez swoją Radę ds. Akredytacji Bezpieczeństwa, akredytację bezpieczeństwa wszystkich elementów programu zgodnie z rozdziałem II tytułu V;
 - b) wykonuje *inne* zadania, o których mowa w art. 34 ust. 2 i 3;
 - c) podejmuje działania w zakresie komunikacji, *rozwoju rynku* i promocji usług oferowanych przez Galileo i EGNOS, *w szczególności działania dotyczące absorpcji przez rynek i koordynacji potrzeb użytkowników;*
 - ca) *podejmuje działania w zakresie komunikacji, promocji i rozwoju rynku w odniesieniu do danych, informacji i usług oferowanych przez program Copernicus, bez uszczerbku dla działań podejmowanych przez inne podmioty, którym powierzono to zadanie, oraz Komisję;*
 - d) służy Komisji wiedzą fachową, *w tym w celu przygotowania dalszych priorytetów w zakresie badań naukowych dotyczących przestrzeni kosmicznej.*
2. Komisja powierza Agencji następujące zadania:
 - a) zarządzanie eksploatacją EGNOS i Galileo, *obejmując działania, o których mowa w art. 43;*
 - b) nadrzędną koordynację aspektów GOVSATCOM związanych z użytkownikami, w ścisłej współpracy z *państwami członkowskimi, innymi podmiotami,* odpowiednimi agencjami unijnymi i ESDZ w odniesieniu do misji i operacji w ramach zarządzania kryzysowego;
 - c) działania wykonawcze związane z opracowywaniem zastosowań i usług pochodnych w oparciu o elementy programu, *w tym podstawowych elementów i zintegrowanych zastosowań opartych na danych i usługach dostarczanych przez Galileo, EGNOS i Copernicus, w tym w przypadku gdy środki finansowe zostały udostępnione na*

takie działania w kontekście programu „Horyzont Europa” ustanowionego na mocy rozporządzenia xx lub gdy jest to konieczne do realizacji celów, o których mowa w art. 4 ust. 1 lit. b);

d) podejmowanie działań związanych z korzystaniem przez użytkowników z danych, informacji i usług oferowanych w ramach elementów programu innych niż Galileo i EGNOS, bez uszczerbku dla działań w ramach programu Copernicus i usług powierzonych innym podmiotom;

e) działania szczegółowe, o których mowa w art. 6.

3. Komisja może, *na podstawie ocen, o których mowa w art. 102 ust. 6*, powierzyć Agencji inne zadania, *pod warunkiem że nie powielają one zadań, których wykonanie w ramach programu powierzono innym podmiotom, oraz pod warunkiem że ich celem jest poprawa skuteczności wdrażania działań programu.*

3a. *Jeżeli działania powierzane są Agencji, zapewnia się odpowiednie zasoby finansowe, ludzkie i administracyjne konieczne do ich realizacji.*

5. *Na zasadzie odstępstwa od art. 62 ust. 1 rozporządzenia finansowego i z zastrzeżeniem przeprowadzenia przez Komisję oceny ochrony interesów Unii, Agencja może powierzyć, w drodze umów o przyznanie wkładu, określone działania innym podmiotom, odpowiednio w obszarach ich kompetencji, na warunkach zarządzania pośredniego mających zastosowanie do Komisji.*

Artykuł 31

Rola Europejskiej Agencji Kosmicznej

1. *Pod warunkiem ochrony interesów Unii Europejskiej Agencja Kosmicznej powierza się następujące zadania:*

a) *w odniesieniu do systemu Copernicus: koordynację komponentu kosmicznego i realizację komponentu kosmicznego systemu Copernicus oraz jego zmiany, projektowanie, rozwój i budowę infrastruktury kosmicznej systemu Copernicus, w tym funkcjonowanie tej infrastruktury i odnośne zamówienia, z wyjątkiem sytuacji gdy zajmują się tym inne podmioty, oraz, w stosownych przypadkach, dostęp do danych stron trzecich;*

- b) w odniesieniu do Galileo i EGNOS: wprowadzanie zmian w systemach, **projektowanie i rozwój części** segmentu naziemnego oraz **satelitów, w tym testowanie i walidacja;**
- c) w odniesieniu do wszystkich elementów Unijnego programu kosmicznego: działania badawczo-rozwojowe **wyższego szczebla** w dziedzinach, w których dysponuje wiedzą fachową.

1a. Na podstawie oceny przeprowadzonej przez Komisję Europejskiej Agencji Kosmicznej można powierzyć inne zadania w oparciu o potrzeby programu, pod warunkiem że nie powielają one zadań, których wykonanie w ramach programu powierzono innym podmiotom, oraz pod warunkiem że ich celem jest poprawa skuteczności realizacji działań programu.

4. Bez uszczerbku dla ramowej umowy o partnerstwie (o charakterze finansowym), o której mowa w art. 31a, Komisja lub Agencja mogą wymagać od Europejskiej Agencji Kosmicznej zapewnienia fachowej wiedzy technicznej i informacji niezbędnych do wykonania zadań powierzonych im na mocy niniejszego rozporządzenia pod warunkami, które należy wspólnie uzgodnić.

Artykuł 31a

Ramowa umowa o partnerstwie (o charakterze finansowym)

- 1. Ramowa umowa o partnerstwie (o charakterze finansowym), o której mowa w art. 29 ust. 3a:**
 - a) jasno określa rolę, zakres odpowiedzialności i obowiązki Komisji, Agencji i Europejskiej Agencji Kosmicznej w odniesieniu do każdego elementu programu oraz niezbędne mechanizmy koordynacji i kontroli;**
 - b) zawiera wymóg przestrzegania przez Europejską Agencję Kosmiczną przepisów dotyczących bezpieczeństwa określonych w umowach w sprawie bezpieczeństwa, które Unia, jej instytucje i agencje zawarły z Europejską Agencją Kosmiczną, w szczególności w odniesieniu do przetwarzania informacji niejawnych;**
 - c) ustanawia warunki zarządzania środkami finansowymi powierzonymi Europejskiej Agencji Kosmicznej, zwłaszcza w odniesieniu do zamówień publicznych, w tym**

stosowania unijnych przepisów dotyczących udzielania zamówień publicznych w przypadku udzielania zamówień w imieniu i na rzecz Unii lub stosowania przepisów w odniesieniu do podmiotów, którym powierzono wykonywanie środków finansowych Unii zgodnie z art. 154 rozporządzenia finansowego, procedur zarządzania, oczekiwanych wyników mierzonych za pomocą wskaźników realizacji celów, środków stosowanych w przypadku niezadowolającej lub nieuczciwej realizacji zamówień pod względem kosztów, harmonogramu i wyników, jak również strategii komunikacyjnej i zasad dotyczących własności wszystkich aktywów rzeczowych oraz aktywów niematerialnych i prawnych; warunki te muszą być zgodne z tytułami III i V niniejszego rozporządzenia i z rozporządzeniem finansowym;

- d) zawiera wymóg, aby za każdym razem gdy Agencja lub Europejska Agencja Kosmiczna powołuje Radę ds. Oceny Ofert w odniesieniu do działań w zakresie zamówień prowadzonych na mocy umowy o partnerstwie (o charakterze finansowym), eksperci z Komisji oraz, w stosownych przypadkach, inny uprawniony podmiot, uczestniczą w posiedzeniach Rady. Udział ten pozostaje bez uszczerbku dla niezależności technicznej Rady ds. Oceny Ofert;*
- e) ustanawia środki w zakresie monitorowania i kontroli obejmujące w szczególności system przewidywania kosztów, systematyczne przekazywanie Komisji lub, w stosownych przypadkach, Agencji informacji o kosztach i harmonogramie oraz – w przypadku rozbieżności między planowanymi budżetami, wynikami i harmonogramem – działania naprawcze zapewniające realizację zadań w granicach przydzielonych budżetów;*
- f) ustanawia zasady wynagradzania Europejskiej Agencji Kosmicznej w odniesieniu do każdego elementu programu, proporcjonalnego do warunków, na jakich realizowane są działania, z należyтым uwzględnieniem sytuacji kryzysowych i niestabilności, oraz, w stosownych przypadkach, uzależnionego od wyników; te wynagrodzenia obejmują tylko ogólne koszty pośrednie, które nie są związane z działaniami powierzonymi przez Unię Europejskiej Agencji Kosmicznej;*
- g) stanowi, że Europejska Agencja Kosmiczna przyjmuje odpowiednie środki w celu zapewnienia ochrony interesów Unii i zapewnienia zgodności z decyzjami podjętymi przez Komisję w odniesieniu do każdego elementu w ramach stosowania niniejszego rozporządzenia.*

2. Bez uszczerbku dla ramowej umowy o partnerstwie (o charakterze finansowym), o której mowa w art. 31a, Komisja lub Agencja mogą zwracać się do Europejskiej Agencji Kosmicznej o zapewnienie fachowej wiedzy technicznej i informacji niezbędnych do wykonania zadań przypisanych im na mocy niniejszego rozporządzenia. Warunki składania takich wniosków i ich realizacji są wzajemnie uzgadniane.

Artykuł 32

Rola *EUMETSAT* i innych podmiotów

1. Komisja może powierzać, w całości lub w części, za pomocą umów o przyznanie wkładu, realizację *następujących zadań* podmiotom innym niż te, o których mowa w art. 30 i 31, w tym:
 - a) *modernizację, przygotowanie do obsługi i obsługę* infrastruktury kosmicznej systemu Copernicus lub jej poszczególnych części *oraz, w stosownych przypadkach, zarządzanie dostępem do danych z misji wspomagających*, może powierzać organizacji EUMETSAT;
 - b) realizację usług systemu Copernicus lub ich poszczególnych części – odpowiednim agencjom, organom lub organizacjom, *zarządzając jednocześnie pozyskiwaniem odpowiednich informacji osób trzecich.*
2. Kryteria wyboru takich podmiotów odzwierciedlają w szczególności ich zdolność zapewnienia ciągłości i, w stosownych przypadkach, bezpieczeństwa operacji bez zakłóceń – lub z minimalnymi zakłóceniami – działalności *programu*.
- 2a. *W miarę możliwości warunki umów o przyznanie wkładu, o których mowa w akapicie pierwszym, muszą być spójne z warunkami określonymi w umowie o partnerstwie (o charakterze finansowym), o której mowa w art. 31a ust. 1.*
3. *Jeśli chodzi o decyzję dotyczącą wkładu w odniesieniu do umowy o przyznaniu wkładu, o której mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, przeprowadza się konsultacje z komitetem ds. programu zgodnie z procedurą doradczą, o której mowa w art. 107 ust. 2. Komitet ds. programu jest informowany z wyprzedzeniem o umowach o przyznanie wkładu, które mają zostać zawarte przez Unię, reprezentowaną przez Komisję, i podmioty, o których mowa w ust. 1.*

TYTUŁ V
BEZPIECZEŃSTWO PROGRAMU
ROZDZIAŁ I

Bezpieczeństwo programu

Artykuł 33

Zasady bezpieczeństwa

1. Bezpieczeństwo programu *opiera* się na następujących zasadach:
 - a) uwzględniane jest doświadczenie państw członkowskich w dziedzinie bezpieczeństwa i czerpie się inspirację z ich najlepszych praktyk;
 - b) stosowane są **■** przepisy *Rady i Komisji* dotyczące bezpieczeństwa, w których rozróżnia się *między innymi* funkcje operacyjne i funkcje związane z akredytacją.
2. *Niniejsze rozporządzenie pozostaje bez uszczerbku dla wyłącznej odpowiedzialności państw członkowskich w dziedzinie bezpieczeństwa narodowego, zgodnie z art. 4 ust. 2 TUE, jak również dla prawa państw członkowskich do ochrony ich podstawowych interesów bezpieczeństwa zgodnie z art. 346 TFUE.*

Artykuł 34

Zarządzanie bezpieczeństwem

1. Komisja, w zakresie swoich kompetencji, zapewnia *przy wsparciu Agencji* wysoki stopień bezpieczeństwa w odniesieniu do, w szczególności:
 - a) ochrony infrastruktury, zarówno naziemnej, jak i kosmicznej, oraz świadczenia usług, zwłaszcza w przypadkach ataków fizycznych lub cyberataków, **a także zakłócania strumieni danych;**
 - b) kontroli transferów technologii i zarządzania nimi;
 - c) rozwoju i zachowania w obrębie Unii zdobytych kompetencji i know-how;
 - d) ochrony szczególnie chronionych informacji jawnych i informacji niejawnych.

W tym celu Komisja zapewnia przeprowadzenie analizy ryzyka i zagrożeń w odniesieniu do każdego elementu programu. W oparciu o tę analizę ryzyka i zagrożeń Komisja określa **do końca 2023 r.**, w drodze aktów wykonawczych, ogólne wymogi bezpieczeństwa dla każdego elementu programu. Czyniąc to, Komisja uwzględnia wpływ tych wymogów na sprawne funkcjonowanie danego elementu, w szczególności pod względem kosztów, zarządzania ryzykiem i harmonogramu, oraz zapewnia, aby nie obniżył się ogólny poziom

bezpieczeństwa ani by nie wystąpiły zakłócenia w funkcjonowaniu istniejącego sprzętu opartego na tym elemencie, **i bierze pod uwagę zagrożenia dla cyberbezpieczeństwa**. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 107 ust. 3.

Po wejściu w życie niniejszego rozporządzenia Komisja przekazuje orientacyjny wykaz aktów wykonawczych, które są następnie przedkładane do omówienia komitetowi ds. programu w składzie zajmującym się elementem dotyczącym bezpieczeństwa. Do wykazu dołącza się orientacyjny harmonogram składania dokumentów.

2. Podmiot odpowiedzialny za zarządzanie danym elementem programu odpowiada za **operacyjne bezpieczeństwo** tego elementu i w tym celu przeprowadza analizę ryzyka i zagrożeń oraz wszystkie działania niezbędne do zapewnienia i monitorowania bezpieczeństwa tego elementu, w szczególności polegające na ustaleniu specyfikacji technicznych i procedur operacyjnych, oraz monitoruje spełnianie przez nie ogólnych wymogów bezpieczeństwa, o których mowa w ust. 1. **Zgodnie z art. 30 w odniesieniu do Galileo i EGNOS podmiotem tym jest Agencja.**
- 2a. **Na podstawie analizy ryzyka i zagrożeń Komisja określa, w stosownych przypadkach, strukturę mającą na celu monitorowanie bezpieczeństwa i stosowanie się do instrukcji opracowanych w ramach zakresu decyzji 201x/xxx/WPZiB.¹ Struktura ta działa zgodnie z wymogami bezpieczeństwa, o których mowa w ust. 1. W przypadku Galileo strukturą tą jest centrum monitorowania bezpieczeństwa systemu Galileo.**
3. Agencja:
 - a) zapewnia akredytację bezpieczeństwa wszystkich elementów programu zgodnie z rozdziałem II niniejszego tytułu, **bez uszczerbku dla kompetencji** państw członkowskich;
 - b) zapewnia działanie centrum monitorowania bezpieczeństwa systemu Galileo zgodnie z wymogami, o których mowa w ust. 2, oraz instrukcjami opracowanymi w ramach decyzji 2014/496/WPZiB;
 - c) wykonuje zadania przydzielone jej na mocy decyzji nr 1104/2011/UE;

¹ Ta decyzja Rady zostanie przyjęta w wyniku będącego przedmiotem negocjacji wniosku wysokiego przedstawiciela mającego zwiększyć zakres decyzji Rady 2014/496/WPZiB z dnia 22 lipca 2014 r.

- d) udostępnia Komisji swoją techniczną wiedzę fachową i dostarcza jej wszelkich informacji niezbędnych do wykonywania jej zadań na podstawie niniejszego rozporządzenia.
4. Państwa członkowskie:
- a) stosują środki, które są co najmniej równoważne środkom niezbędnym do ochrony europejskiej infrastruktury krytycznej w rozumieniu dyrektywy Rady 2008/114/WE z dnia 8 grudnia 2008 r. w sprawie rozpoznawania i wyznaczania europejskiej infrastruktury krytycznej oraz oceny potrzeb w zakresie poprawy jej ochrony¹ oraz środkom niezbędnym do ochrony ich własnej krajowej infrastruktury krytycznej, w celu zapewnienia ochrony infrastruktury naziemnej stanowiącej integralną część programu i znajdującej się na ich terytorium;
- b) wykonują zadania związane z akredytacją bezpieczeństwa, o których mowa w art. 41.
5. Podmioty zaangażowane w program stosują wszelkie niezbędne środki bezpieczeństwa, ***także w świetle problemów wskazanych w analizie ryzyka***, niezbędne do zapewnienia bezpieczeństwa programu.

Artykuł 34a

Bezpieczeństwo systemów i wprowadzonych usług

We wszystkich przypadkach, gdy funkcjonowanie systemów może mieć wpływ na bezpieczeństwo Unii lub jej państw członkowskich, zastosowanie mają procedury określone w decyzji Rady XXXX/XX/WPZiB.

ROZDZIAŁ II

Akredytacja bezpieczeństwa

Artykuł 35

Organ ds. akredytacji bezpieczeństwa

Utworzona w obrębie Agencji Rada ds. Akredytacji Bezpieczeństwa jest organem ds. akredytacji bezpieczeństwa w odniesieniu do wszystkich elementów programu.

Artykuł 36

Ogólne zasady akredytacji bezpieczeństwa

Działania w zakresie akredytacji bezpieczeństwa w odniesieniu do wszystkich elementów programu

¹ Dz.U. L 345 z 23.12.2008, s. 75.

proceedi się zgodnie z następującymi zasadami:

- a) działania i decyzje w zakresie akredytacji bezpieczeństwa podejmuje się w kontekście zbiorowej odpowiedzialności za bezpieczeństwo Unii i państw członkowskich;
- b) dokłada się starań, aby decyzje Rady ds. Akredytacji Bezpieczeństwa były podejmowane na zasadzie konsensusu;
- c) działania w zakresie akredytacji bezpieczeństwa prowadzi się w oparciu o podejście wykorzystujące ocenę ryzyka i zarządzanie ryzykiem, z uwzględnieniem zagrożeń dla bezpieczeństwa danego elementu oraz wpływu środków służących łagodzeniu tych zagrożeń na koszty lub harmonogram i zważywszy na cel, jakim jest niedopuszczenie do obniżenia ogólnego poziomu bezpieczeństwa tego elementu;
- d) decyzje w zakresie akredytacji bezpieczeństwa przyjmowane przez Radę ds. Akredytacji Bezpieczeństwa są przygotowywane i podejmowane przez działających w sposób obiektywny specjalistów mających odpowiednie kwalifikacje w dziedzinie akredytacji złożonych systemów i posiadających poświadczenie bezpieczeństwa na odpowiednim poziomie;
- e) dokłada się starań, aby przeprowadzić konsultacje ze wszystkimi odnośnymi stronami zainteresowanymi kwestiami bezpieczeństwa w odniesieniu do danego elementu;
- f) działania w zakresie akredytacji bezpieczeństwa są prowadzone przez wszystkie odnośne strony zainteresowane danym elementem zgodnie ze strategią akredytacji bezpieczeństwa, bez uszczerbku dla roli Komisji;
- g) decyzje w zakresie akredytacji bezpieczeństwa przyjmowane przez Radę ds. Akredytacji Bezpieczeństwa, są – zgodnie z procedurą określoną w stosownej strategii akredytacji bezpieczeństwa określonej przez tę radę – oparte na lokalnych decyzjach w zakresie akredytacji bezpieczeństwa podjętych przez odnośne krajowe organy państw członkowskich ds. akredytacji bezpieczeństwa;
- h) proces stałego, przejrzystego i w pełni zrozumiałego monitorowania zapewnia, aby ryzyko dla bezpieczeństwa danego elementu było znane, aby środki bezpieczeństwa zostały zdefiniowane w celu ograniczenia tego ryzyka do dopuszczalnego poziomu z myślą o potrzebach Unii i jej państw członkowskich w zakresie bezpieczeństwa, a także dla sprawnego funkcjonowania danego elementu, oraz aby środki te były stosowane zgodnie z koncepcją ochrony w głąb. Skuteczność takich środków poddaje się ciągłej ocenie. Proces dotyczący oceny ryzyka dla bezpieczeństwa oraz zarządzania ryzykiem dla

bezpieczeństwa jest wspólnie prowadzony metodą iteracyjną przez zainteresowane strony uczestniczące w działaniach dotyczących danego elementu;

- i) decyzje w zakresie akredytacji bezpieczeństwa są podejmowane przez Radę ds. Akredytacji Bezpieczeństwa w sposób całkowicie niezależny, w tym od Komisji oraz innych organów odpowiedzialnych za realizację danego elementu i za świadczenie powiązanych usług, jak również od Dyrektora Wykonawczego i Rady Administracyjnej Agencji;
- j) działania w zakresie akredytacji bezpieczeństwa prowadzi się z należyтым uwzględnieniem potrzeby odpowiedniej koordynacji działań Komisji i organów odpowiedzialnych za wprowadzanie w życie przepisów dotyczących bezpieczeństwa;
- k) akredytacja bezpieczeństwa EGNOS przeprowadzana przez Radę ds. Akredytacji Bezpieczeństwa pozostaje bez uszczerbku dla działań w zakresie akredytacji prowadzonych w odniesieniu do lotnictwa przez Europejską Agencję Bezpieczeństwa Lotniczego.

Artykuł 37

Zadania Rady ds. Akredytacji Bezpieczeństwa

1. Rada ds. Akredytacji Bezpieczeństwa wykonuje swoje zadania bez uszczerbku dla odpowiedzialności powierzonej Komisji lub innym organom Agencji, w szczególności w kwestiach związanych z bezpieczeństwem, oraz bez uszczerbku dla kompetencji państw członkowskich w odniesieniu do akredytacji bezpieczeństwa.
2. Rada ds. Akredytacji Bezpieczeństwa ma następujące zadania:
 - a) zdefiniowanie i zatwierdzenie strategii akredytacji bezpieczeństwa określającej:
 - (i) zakres działań niezbędnych do przeprowadzenia i utrzymania akredytacji elementów programu lub części tych elementów i wszelkich wzajemnych połączeń między nimi lub połączeń z innymi systemami lub elementami;
 - (ii) proces akredytacji bezpieczeństwa elementów programu lub części tych elementów, o stopniu szczegółowości proporcjonalnym do wymaganego poziomu pewności i jasno określający warunki akredytacji;
 - (iii) harmonogram akredytacji zgodny z fazami elementów programu, w szczególności jeżeli chodzi o rozmieszczenie infrastruktury, świadczenie usług i wprowadzanie zmian;

- (iv) zasady akredytacji bezpieczeństwa sieci połączonych z systemami utworzonymi w ramach elementów programu lub akredytacji bezpieczeństwa części tych elementów i akredytacji bezpieczeństwa sprzętu połączonego z systemami ustanowionymi w oparciu o te elementy, którą to akredytację przeprowadzają krajowe jednostki państw członkowskich właściwe w sprawach bezpieczeństwa;
- b) podejmowanie decyzji w zakresie akredytacji bezpieczeństwa, w szczególności dotyczących zgody na wynoszenie satelitów na orbitę, zezwoleń na użytkowanie systemów utworzonych w ramach elementów programu lub w ramach składników tych elementów, w różnych konfiguracjach i do celów różnych usług świadczonych przez te systemy, obejmujących także sygnał w przestrzeni kosmicznej, oraz zezwoleń na użytkowanie stacji naziemnych. Jeżeli chodzi o sieci i sprzęt połączone z usługą publiczną o regulowanym dostępie (PRS), o której mowa w art. 44, lub z jakąkolwiek inną zabezpieczoną usługą opierającą się na elementach programu, Rada ds. Akredytacji Bezpieczeństwa podejmuje decyzje wyłącznie w sprawie wydawania organom zezwoleń na rozwój newralgicznych technologii PRS lub produkcję odbiorników PRS bądź modułów bezpieczeństwa PRS o newralgicznym znaczeniu, lub rozwój jakiegokolwiek innej technologii lub produkcję jakiegokolwiek innego sprzętu, które muszą być poddane kontroli zgodnie z ogólnymi wymogami bezpieczeństwa, o których mowa w art. 34 ust. 1, z uwzględnieniem opinii przedstawionych przez krajowe jednostki właściwe w sprawach bezpieczeństwa oraz z uwzględnieniem ogólnego ryzyka dla bezpieczeństwa;
- c) analizowanie oraz zatwierdzanie wszelkiej dokumentacji dotyczącej akredytacji bezpieczeństwa, oprócz dokumentów, które Komisja ma przyjąć na podstawie art. 34 ust. 1 niniejszego rozporządzenia i art. 8 decyzji nr 1104/2011/UE;
- d) w ramach swoich kompetencji doradzanie Komisji przy sporządzaniu projektów aktów, o których mowa w art. 34 ust. 1 niniejszego rozporządzenia i art. 8 decyzji nr 1104/2011/UE, w tym przy ustanawianiu procedur bezpiecznej eksploatacji systemu (SecOp), oraz przedstawianie oświadczenia ze swoim stanowiskiem końcowym;
- e) analizowanie oraz zatwierdzanie oceny ryzyka dla bezpieczeństwa, sporządzonej zgodnie z procesem monitorowania, o którym mowa w art. 36 lit. h), z uwzględnieniem zgodności z dokumentami, o których mowa w lit. c) niniejszego

ustępu, i z dokumentami sporządzonymi zgodnie z art. 34 ust. 1 niniejszego rozporządzenia i art. 8 decyzji nr 1104/2011/UE, oraz współpracę z Komisją w celu zdefiniowania środków zmniejszających ryzyko;

- f) kontrolę wdrażania środków bezpieczeństwa w odniesieniu do akredytacji bezpieczeństwa elementów programu poprzez dokonywanie ocen, inspekcji, audytów lub przeglądów bezpieczeństwa czy też wspieranie takich działań, zgodnie z art. 41 lit. b) niniejszego rozporządzenia;
- g) akceptację wyboru zatwierdzonych produktów i środków chroniących przed podsłuchem elektronicznym (TEMPEST) oraz zatwierdzonych produktów kryptograficznych wykorzystywanych do zapewnienia bezpieczeństwa elementów programu;
- h) zatwierdzanie lub, w stosownych przypadkach, udział we wspólnym zatwierdzaniu – wraz z odpowiednimi jednostkami właściwymi w sprawach bezpieczeństwa – wzajemnych połączeń pomiędzy systemami ustanowionymi w oparciu o elementy programu lub części tych elementów a innymi systemami;
- i) uzgadnianie z odpowiednim państwem członkowskim szablonu kontroli dostępu, o którym mowa w art. 41 lit. c);
- j) przygotowywanie sprawozdań o ryzyku i informowanie Komisji, Rady Administracyjnej i Dyrektora Wykonawczego o przeprowadzonej przez nią ocenie ryzyka oraz doradzanie im w sprawie wariantów postępowania z ryzykiem szczątkowym w odniesieniu do danej decyzji w zakresie akredytacji bezpieczeństwa;
- k) na wyraźny wniosek Rady lub Wysokiego Przedstawiciela wspieranie ich – w ścisłej współpracy z Komisją – w wykonaniu decyzji 2014/496/WPZiB;
- l) prowadzenie konsultacji niezbędnych do wykonywania jej zadań;
- m) przyjęcie i opublikowanie swojego regulaminu.

3. Bez uszczerbku dla uprawnień **i obowiązków** państw członkowskich, pod nadzorem Rady ds. Akredytacji Bezpieczeństwa powołuje się specjalny organ podległy tej radzie i reprezentujący państwa członkowskie, w celu wykonywania przez niego **w szczególności następujących zadań** ■ :

- a) zarządzania kluczami lotów i innymi kluczami koniecznymi do funkcjonowania systemu Galileo;

- b) weryfikacji ustanowienia i egzekwowania procedur księgowania kluczy PRS systemu Galileo, bezpiecznego postępowania z nimi oraz ich przechowywania i dystrybucji.

Artykuł 38

Skład Rady ds. Akredytacji Bezpieczeństwa

1. W skład Rady ds. Akredytacji Bezpieczeństwa wchodzi po jednym przedstawicielu z każdego państwa członkowskiego, przedstawiciel Komisji i przedstawiciel Wysokiego Przedstawiciela Unii do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa (Wysokiego Przedstawiciela). Kadencja członków Rady ds. Akredytacji Bezpieczeństwa wynosi cztery lata i jest odnawialna.
2. ***Udział w spotkaniach Rady ds. Akredytacji Bezpieczeństwa opiera się na zasadzie ograniczonego dostępu. W stosownych przypadkach przedstawiciele Europejskiej Agencji Kosmicznej oraz przedstawiciele Agencji, którzy nie zajmują się akredytacją bezpieczeństwa, mogą zostać zaproszeni do udziału w posiedzeniach Rady ds. Akredytacji Bezpieczeństwa w charakterze obserwatorów. W wyjątkowych przypadkach do udziału w posiedzeniach mogą także zostać zaproszeni przedstawiciele agencji unijnych, państw trzecich lub organizacji międzynarodowych w charakterze obserwatorów w odniesieniu do kwestii, które dotyczą bezpośrednio tych państw trzecich lub organizacji międzynarodowych, a zwłaszcza kwestii odnoszących się do infrastruktury należącej do nich lub zainstalowanej na ich terytorium. Uzgodnienia dotyczące takiego udziału przedstawicieli państw trzecich lub organizacji międzynarodowych i jego warunki określa się w odpowiednich umowach i muszą być one zgodne z regulaminem Rady ds. Akredytacji Bezpieczeństwa.***

Artykuł 39

Zasady głosowania w Radzie ds. Akredytacji Bezpieczeństwa

Jeżeli nie można osiągnąć konsensusu zgodnie z zasadami ogólnymi, o których mowa w art. 36, Rada ds. Akredytacji Bezpieczeństwa podejmuje decyzje na podstawie głosowania większością kwalifikowaną, zgodnie z art. 16 Traktatu o Unii Europejskiej. Przedstawiciel Komisji i przedstawiciel Wysokiego Przedstawiciela nie biorą udziału w głosowaniu. Przewodniczący Rady ds. Akredytacji Bezpieczeństwa podpisuje w jej imieniu przyjęte przez nią decyzje.

Artykuł 40

Komunikacja i skutki decyzji Rady ds. Akredytacji Bezpieczeństwa

1. Decyzje Rady ds. Akredytacji Bezpieczeństwa są kierowane do Komisji.
2. Komisja stale informuje Radę ds. Akredytacji Bezpieczeństwa o wpływie wszelkich planowanych decyzji Rady ds. Akredytacji Bezpieczeństwa na właściwe funkcjonowanie elementów programu oraz o wdrażaniu planów postępowania z ryzykiem szczątkowym. Rada ds. Akredytacji Bezpieczeństwa bierze pod uwagę wszelkie tego rodzaju informacje otrzymane od Komisji.
3. Komisja niezwłocznie informuje Parlament Europejski i Radę o wpływie przyjęcia decyzji w zakresie akredytacji bezpieczeństwa na właściwe funkcjonowanie elementów programu. Jeżeli Komisja uzna, że decyzja podjęta przez Radę ds. Akredytacji Bezpieczeństwa może mieć znaczny wpływ na właściwe funkcjonowanie tych elementów, na przykład w zakresie kosztów, harmonogramu lub realizacji celów, natychmiast powiadamia o tym Parlament Europejski i Radę.
4. Radę Administracyjną informuje się okresowo o postępach prac Rady ds. Akredytacji Bezpieczeństwa.
5. Harmonogram prac Rady ds. Akredytacji Bezpieczeństwa nie może utrudniać realizacji harmonogramu działań przewidzianych w programie prac, o którym mowa w art. 100.

Artykuł 41

Rola państw członkowskich w zakresie akredytacji bezpieczeństwa

Państwa członkowskie:

- a) przekazują Radzie ds. Akredytacji Bezpieczeństwa wszystkie informacje, które uznają za istotne dla celów akredytacji bezpieczeństwa;
- b) zezwalają właściwie upoważnionym osobom – wyznaczonym przez Radę ds. Akredytacji Bezpieczeństwa w porozumieniu z krajowymi jednostkami właściwymi w sprawach bezpieczeństwa i pod nadzorem tych jednostek – na dostęp do wszelkich informacji i do wszelkich miejsc lub obiektów związanych z bezpieczeństwem systemów podlegających ich jurysdykcji, zgodnie ze swoimi krajowymi przepisami ustawowymi i wykonawczymi oraz bez jakiegokolwiek dyskryminacji ze względu na przynależność państwową obywateli państw członkowskich, w tym do celów inspekcji, audytów i prób bezpieczeństwa, o których zdecydowała Rada ds. Akredytacji Bezpieczeństwa, oraz do celów procesu monitorowania ryzyka dla bezpieczeństwa, o którym mowa w art. 36 lit. h). Te audyty i próby przeprowadza się zgodnie z następującymi zasadami:

- (i) podkreśla się znaczenie bezpieczeństwa i skutecznego zarządzania ryzykiem wewnątrz kontrolowanych podmiotów;
 - (ii) zaleca się środki zaradcze mające złagodzić określone skutki, jakie może powodować utrata poufności, integralności lub dostępności informacji niejawnych;
- c) każde z państw członkowskich jest odpowiedzialne za opracowanie szablonu kontroli dostępu, tj. zestawienia lub wykazu miejsc/obiektów, które mają uzyskać akredytację, który to szablon uzgadniają z wyprzedzeniem państwa członkowskie i Rada ds. Akredytacji Bezpieczeństwa, tak aby zapewnić ten sam poziom kontroli dostępu we wszystkich państwach członkowskich;
- d) są odpowiedzialne na poziomie lokalnym za akredytację bezpieczeństwa obiektów znajdujących się na ich terytorium i objętych zakresem akredytacji bezpieczeństwa na potrzeby elementów programu oraz składają w tym celu sprawozdanie Radzie ds. Akredytacji Bezpieczeństwa.

ROZDZIAŁ III

Ochrona informacji niejawnych

Artykuł 42

Ochrona informacji niejawnych

W zakresie niniejszego rozporządzenia:

- a) ***wymiana informacji niejawnych związanych z programem jest uwarunkowana istnieniem umowy międzynarodowej między Unią a państwem trzecim lub organizacją międzynarodową w sprawie wymiany informacji niejawnych lub, w stosownych przypadkach, porozumienia zawartego przez właściwą instytucję unijną lub organ unijny i właściwe organy państwa trzeciego lub organizacji międzynarodowej w sprawie wymiany informacji niejawnych oraz na warunkach w nich określonych;***
- c) osoby fizyczne mające miejsce zamieszkania w państwach trzecich i osoby prawne z siedzibą w państwach trzecich mogą mieć do czynienia z informacjami niejawnymi UE dotyczącymi programu wyłącznie wtedy, gdy w państwach tych podlegają przepisom dotyczącym bezpieczeństwa zapewniającym stopień ochrony co najmniej równoważny stopniowi ochrony przewidzianemu w przepisach Komisji dotyczących bezpieczeństwa ustanowionych w decyzji Komisji (UE, Euratom) 2015/444 oraz w przepisach Rady dotyczących bezpieczeństwa ustanowionych w załącznikach do decyzji 2013/488/UE.

Równoważność przepisów dotyczących bezpieczeństwa stosowanych w państwie trzecim lub organizacji międzynarodowej określa się w umowie o bezpieczeństwie informacji, obejmującej – w stosownych przypadkach – kwestie bezpieczeństwa przemysłowego, zawieranej między Unią a takim państwem trzecim lub taką organizacją międzynarodową zgodnie z procedurą przewidzianą w art. 218 TFUE oraz z uwzględnieniem art. 13 decyzji 2013/488/UE;

- d) nie naruszając przepisów art. 13 decyzji 2013/488/UE oraz przepisów w dziedzinie bezpieczeństwa przemysłowego ustanowionych w decyzji Komisji (UE, Euratom) 2015/444, osoba fizyczna lub osoba prawna, państwo trzecie lub organizacja międzynarodowa mogą uzyskać dostęp do informacji niejawnych UE w przypadku uznania tego za konieczne w poszczególnych przypadkach, stosownie do charakteru i treści takich informacji, zgodnie z zasadą wiedzy koniecznej dla odbiorców informacji oraz w zależności od tego, w jakim stopniu jest to korzystne dla Unii.

TYTUŁ VI
Galileo i EGNOS

Artykuł 43

Działania kwalifikowalne

Eksploatacja Galileo i EGNOS obejmuje następujące działania kwalifikowalne:

- a) zarządzanie infrastrukturą kosmiczną, jej ***działanie i*** utrzymanie, stałe doskonalenie, aktualizację i ochronę, w tym modernizację i zapobieganie starzeniu się;
- b) zarządzanie infrastrukturą naziemną, w szczególności ***ośrodkami i stacjami naziemnymi, o których mowa w decyzji (UE) 2016/413 lub (UE) 2017/1406***, sieciami, obiektami i zapleczem, jej ***działanie i*** utrzymanie, stałe doskonalenie, aktualizację i ochronę, w tym modernizację i zapobieganie starzeniu się;
- c) rozwój przyszłych generacji systemów i aktualizację usług świadczonych przez Galileo i EGNOS, bez uszczerbku dla przyszłych decyzji w sprawie perspektyw finansowych Unii, ***poprzez uwzględnienie również potrzeb odpowiednich zainteresowanych stron i podmiotów;***
- ca) ***wspieranie rozwoju zastosowań pochodnych systemów Galileo i EGNOS oraz rozwoju i zmiany podstawowych elementów technologicznych, takich jak chipsety i odbiorniki działające w systemie Galileo;***
- d) ***wspieranie działań w zakresie certyfikacji i normalizacji związanych z Galileo i EGNOS, w szczególności w sektorze transportu;***
- e) ***stałe świadczenie usług oferowanych przez Galileo i EGNOS oraz w uzupełnieniu inicjatyw państw członkowskich i sektora prywatnego rozwój rynku tych usług, szczególnie aby maksymalizować korzyści społeczno-ekonomiczne, o których mowa w art. 4 ust. 1;***
- f) współpraca z innymi regionalnymi lub globalnymi systemami nawigacji satelitarnej, ***także w celu umożliwienia kompatybilności i interoperacyjności;***
- g) ***zdolność elementów systemów i ich eksploatacji oraz wydajność usług;***
- h) działania ***związane ze świadczeniem usług i koordynacją poszerzania ich zasięgu.***

Artykuł 44

Usługi świadczone przez Galileo

1. Usługi świadczone przez Galileo obejmują:
 - a) usługę otwartą Galileo (GOS), bezpłatną dla użytkowników i dostarczającą informacji niezbędnych do pozycjonowania i synchronizacji, przeznaczoną głównie na potrzeby szerokiego zakresu zastosowań nawigacji satelitarnej przez konsumentów;
 - b) usługę wysokiej dokładności (HAS), bezpłatną dla użytkowników i dostarczającą – dzięki dodatkowym danym rozpowszechnianym w uzupełniającym paśmie częstotliwości – bardzo dokładnych informacji niezbędnych do pozycjonowania i synchronizacji, przeznaczoną głównie na potrzeby zastosowań nawigacji satelitarnej do użytku profesjonalnego lub komercyjnego;
 - c) usługę uwierzytelniania sygnału (SAS), opartą na zaszyfrowanych kodach zawartych w sygnałach, przeznaczoną głównie na potrzeby zastosowań nawigacji satelitarnej do użytku profesjonalnego lub komercyjnego;
 - d) usługę publiczną o regulowanym dostępie (PRS), zarezerwowaną dla użytkowników upoważnionych przez władze publiczne, ■ przeznaczoną do newralgicznych zastosowań, które wymagają wysokiego poziomu ciągłości usług, w tym w dziedzinie bezpieczeństwa i obronności, wykorzystującą silne zaszyfrowane sygnały; **usługa ta świadczona jest nieodpłatnie dla państw członkowskich, Rady, Komisji, ESDZ i, w stosownych przypadkach, należycie upoważnionych agencji unijnych; kwestię pobierania opłat od pozostałych uczestników PRS, o których mowa w art. 2 decyzji nr 1104/2011/UE, ocenia się w poszczególnych przypadkach, a odpowiednie postanowienia określa się w umowach zawartych zgodnie z art. 3 ust. 5 tej decyzji; dostęp do PRS jest regulowany zgodnie z decyzją nr 1104/2011/UE mającą zastosowanie do państw członkowskich, Rady, Komisji, ESDZ i agencji Unii;**
 - e) **usługę kryzysową (ES), świadczoną użytkownikom nieodpłatnie, oraz nadawanie** za pomocą emitowanych sygnałów ostrzeżeń dotyczących klęsk żywiołowych lub innych sytuacji kryzysowych na określonych obszarach; **w stosownych przypadkach jest ona świadczona we współpracy z krajowymi organami ochrony ludności państw członkowskich;**
 - f) usługę czasu (TS), bezpłatną dla użytkowników i zapewniającą dokładny i wiarygodny czas odniesienia, jak również uzyskanie uniwersalnego czasu koordynowanego, ułatwiająca rozwój zastosowań opartych na pomiarze czasu

bazujących na Galileo i wykorzystanie w ramach zastosowań o krytycznym znaczeniu.

2. Galileo wspiera również:

- a) świadczenie usługi poszukiwawczo-ratowniczej (SAR) w ramach systemu COSPAS-SARSAT poprzez wykrywanie sygnałów alarmowych wysyłanych przez nadajniki i przekazywanie do nich komunikatów za pośrednictwem „łącza zwrotnego”;
- b) świadczenie usług monitorowania poprawności współrzędnych, znormalizowanych na poziomie unijnym lub międzynarodowym w celu wykorzystania w ramach usług związanych z bezpieczeństwem życia, w oparciu o sygnały usługi otwartej Galileo i w połączeniu z EGNOS i innymi systemami nawigacji satelitarnej;
- c) świadczenie usług w zakresie informacji o pogodzie kosmicznej *za pośrednictwem centrum obsługi GNSS¹* i usług wczesnego ostrzegania oferowanych za pośrednictwem infrastruktury naziemnej Galileo, mających na celu głównie ograniczenie ewentualnego ryzyka dla użytkowników usług oferowanych przez Galileo i inne systemy GNSS związanego z *przestrzenią kosmiczną*.

Artykuł 45

Usługi świadczone przez EGNOS

1. Usługi świadczone przez EGNOS obejmują:

- a) usługę otwartą EGNOS (EOS), bezpłatną dla użytkowników i dostarczającą informacji niezbędnych do pozycjonowania i synchronizacji, przeznaczoną głównie na potrzeby szerokiego zakresu zastosowań nawigacji satelitarnej przez konsumentów;
- b) usługę dostępu do danych EGNOS (EDAS), *bezpłatną dla użytkowników i* dostarczającą informacji niezbędnych do pozycjonowania i synchronizacji, przeznaczoną głównie na potrzeby zastosowań nawigacji satelitarnej do użytku profesjonalnego lub komercyjnego, oferującą ulepszone działanie i dane o większej wartości dodanej w porównaniu z wynikami uzyskiwanymi dzięki EOS;

¹ Decyzja wykonawcza Komisji (UE) 2016/413 z dnia 18 marca 2016 r. określająca lokalizację infrastruktury naziemnej systemu ustanowionego w ramach programu Galileo i ustanawiająca środki konieczne do zapewnienia jego funkcjonowania oraz uchylająca decyzję wykonawczą 2012/117/UE (Dz.U. L 74 z 19.3.2016, s. 45-49).

- c) usługę związaną z bezpieczeństwem życia (SoL), świadczoną bez pobierania opłat bezpośrednio od użytkowników i dostarczającą informacji niezbędnych do pozycjonowania i synchronizacji *czasowej* z zachowaniem wysokiego stopnia ciągłości, dostępności i dokładności, zawierającą funkcję integralności pozwalającą na ostrzeżenie użytkowników w przypadku zakłócenia funkcjonowania lub nadania sygnałów przekroczenia tolerancji w systemie Galileo i w innych systemach GNSS wspomaganych przez Galileo na obszarze pokrycia, przeznaczoną głównie dla użytkowników, dla których bezpieczeństwo ma kluczowe znaczenie, w szczególności w sektorze lotnictwa cywilnego na potrzeby służb żeglugi powietrznej *zgodnie z normami ICAO lub w pozostałych sektorach transportu*.
2. Usługi, o których mowa w ust. 1, świadczone są w pierwszym rzędzie na terytorium państw członkowskich położonym pod względem geograficznym w Europie, *w tym na Cyprze, Azorach, Wyspach Kanaryjskich i Maderze do końca 2026 r.*
- Z zastrzeżeniem ograniczeń technicznych *i zgodnie z wymogami bezpieczeństwa, o których mowa w art. 34*, oraz, w odniesieniu do usługi SoL, stosownie do umów międzynarodowych geograficzny zasięg systemu EGNOS można rozszerzyć na inne regiony świata, w szczególności na terytoria państw kandydujących, państw trzecich należących do jednolitej europejskiej przestrzeni powietrznej oraz państw trzecich objętych europejską polityką sąsiedztwa.
3. Kosztów takiego rozszerzenia, w tym powiązanych kosztów operacyjnych specyficznych dla tych regionów, nie pokrywa się z budżetu, o którym mowa w art. 11. *Komisja rozważa finansowanie tych działań w ramach innych programów lub instrumentów*. Rozszerzenie takie nie może opóźnić oferowania usług, o których mowa w ust. 1, na całym terytorium państw członkowskich położonym pod względem geograficznym w Europie.

Artykuł 46

Środki wykonawcze dla systemów Galileo i EGNOS

Jeżeli jest to konieczne do sprawnego funkcjonowania Galileo i EGNOS i ich przyjęcia się na rynku, Komisja określa, w stosownych przypadkach, środki wymagane do:

- a) zarządzania ryzykiem i ograniczenia ryzyka nieodłącznie związanego z działaniem Galileo i EGNOS, *w szczególności w celu zapewnienia ciągłości świadczenia usług*;
- b) określenia głównych etapów decyzyjnych istotnych dla monitorowania i oceny realizacji Galileo i EGNOS;

- c) określenia lokalizacji ośrodków należących do infrastruktury naziemnej Galileo i EGNOS zgodnie z wymogami bezpieczeństwa, w oparciu o otwarte i przejrzyste procedury, oraz zapewnienia ich funkcjonowania;
- d) **określenia specyfikacji technicznych i operacyjnych dotyczących usług, o których mowa w art. 44 pkt 1) lit. c), e), f) i pkt 2) lit. c).**

Te środki wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 107 ust. 3.

Artykuł 47

Kompatybilność, interoperacyjność *i normalizacja*

1. Galileo i EGNOS oraz oferowane przez nie usługi są w pełni kompatybilne i interoperacyjne z technicznego punktu widzenia, **również na poziomie użytkowników.**
2. Galileo i EGNOS oraz oferowane przez nie usługi są kompatybilne i interoperacyjne z innymi systemami nawigacji satelitarnej oraz z konwencjonalnymi środkami radionawigacji, jeżeli niezbędne wymogi dotyczące kompatybilności i interoperacyjności **i ich warunki** zostały określone w umowach międzynarodowych.

TYTUŁ VII

Copernicus

ROZDZIAŁ I

Przepisy ogólne

Artykuł 48

Zakres systemu Copernicus

1. System Copernicus jest realizowany w oparciu o wcześniejsze inwestycje **■**, *w tym inwestycje zainteresowanych stron takich jak Europejska Agencja Kosmiczna i EUMETSAT* oraz, w stosownych przypadkach *i jeżeli jest to opłacalne*, z wykorzystaniem krajowych lub regionalnych możliwości państw członkowskich i z uwzględnieniem możliwości komercyjnych dostawców porównywalnych danych i informacji oraz potrzeby wspierania konkurencji i rozwoju rynku, *maksymalnie zwiększając przy tym możliwości oferowane użytkownikom europejskim*.
2. Copernicus dostarcza danych i informacji *przy uwzględnieniu potrzeb użytkowników systemu Copernicus i* na podstawie polityki pełnego, bezpłatnego i otwartego dostępu do danych.
 - 2a. *Copernicus wspiera kształtowanie, wdrażanie i monitorowanie polityki Unii i jej państw członkowskich, w szczególności w dziedzinach środowiska, zmiany klimatu, sektora morskiego, atmosfery, rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich, ochrony dziedzictwa kulturowego, ochrony ludności, monitorowania infrastruktury, ochrony i bezpieczeństwa oraz gospodarki cyfrowej w celu dalszego ograniczania obciążeń administracyjnych*.
3. Copernicus składa się z czterech *elementów*, a mianowicie:
 - a) **■** pozyskiwania danych, *co* obejmuje:
 - rozwój i operacje satelitów Sentinel systemu Copernicus,
 - dostęp do danych z *obserwacji Ziemi z kosmosu* pozyskanych od osób trzecich;
 - dostęp do danych in situ i innych danych pomocniczych;
 - b) **■** przetwarzania danych i informacji *za pośrednictwem usług systemu Copernicus*, *co* obejmuje działania w zakresie generowania informacji o wartości dodanej wspierających monitoring, sprawozdawczość i zapewnianie przestrzegania

przepisów w dziedzinie ochrony środowiska, ochronę ludności i bezpieczeństwo ludności ■ ;

- c) ■ dostępu do danych i ich dystrybucji, **co** obejmuje infrastrukturę i usługi zapewniające możliwość wyszukania, przeglądania **i długoterminowego przechowywania** danych z systemu Copernicus i informacji z systemu Copernicus, dostęp do nich, ich dystrybucję i wykorzystanie **w sposób przyjazny dla użytkownika**;
- d) ■ upowszechniania wśród użytkowników, rozwoju rynku **i budowania zdolności** zgodnie z art. 29 ust. 5, **co** obejmuje odpowiednie działania, zasoby i usługi służące propagowaniu na wszystkich szczeblach systemu Copernicus, pochodzących z niego danych i oferowanych przez niego usług, **a także powiązane nowe zastosowania i ich rozwój** w celu maksymalizacji korzyści społeczno-gospodarczych, o których mowa w art. 4 ust. 1, **jak również gromadzenie i analizę potrzeb użytkownika**.

4. W ramach systemu Copernicus wspiera się międzynarodową koordynację systemów obserwacyjnych i powiązanych wymian danych w celu wzmocnienia globalnego wymiaru tego systemu i jego komplementarności, z uwzględnieniem ■ umów międzynarodowych i procesów koordynacyjnych.

ROZDZIAŁ II

Działania kwalifikowalne

Artykuł 49

Działania kwalifikowalne dotyczące pozyskiwania danych

Działania kwalifikowalne w ramach systemu Copernicus obejmują:

- a) działania zapewniające **większą** ciągłość trwających misji satelitów Sentinel oraz działania na rzecz opracowania, wyniesienia na orbitę, utrzymania i eksploatacji kolejnych satelitów Sentinel poszerzających zakres obserwacji, z priorytetowym traktowaniem **w szczególności** zdolności obserwacyjnych w zakresie monitorowania antropogenicznych emisji CO₂ i innych gazów cieplarnianych, aby umożliwić **monitorowanie regionów** podbiegunowych i stworzyć sprzyjające warunki dla innowacyjnych zastosowań środowiskowych w dziedzinie rolnictwa, leśnictwa, gospodarki wodnej **i gospodarki zasobami morskimi, a także dziedzictwa kulturowego**;
- b) działania zapewniające dostęp do danych pozyskiwanych od osób trzecich, niezbędnych do generowania usług systemu Copernicus lub do wykorzystania przez unijne instytucje,

agencje, służby zdecentralizowane *oraz, w stosownych przypadkach i o ile jest to opłacalne, krajowe lub regionalne organy publiczne;*

- c) działania zapewniające i koordynujące dostęp do danych in situ i innych danych pomocniczych, niezbędnych do generowania, kalibracji i walidacji danych z systemu Copernicus i informacji z systemu Copernicus, *w tym w stosownych przypadkach i o ile jest to opłacalne, wykorzystujące istniejące krajowe zdolności i unikające powielania zadań.*

Artykuł 50

Działania kwalifikowalne na potrzeby usług systemu Copernicus

I. Copernicus obejmuje działania wspierające następujące usługi:

- a) usługi monitoringu, sprawozdawczości i zapewniania przestrzegania przepisów w dziedzinie ochrony środowiska, obejmujące:
- monitorowanie atmosfery w celu dostarczenia informacji na temat jakości powietrza *w skali globalnej, ze szczególnym uwzględnieniem szczebla europejskiego*, i *na temat* składu chemicznego atmosfery;
 - monitorowanie środowiska morskiego w celu dostarczenia informacji na temat stanu i dynamiki ekosystemów *oceanicznych, morskich* i przybrzeżnych, ich zasobów *i wykorzystania*;
 - monitorowanie obszarów lądowych i rolniczych w celu dostarczenia informacji na temat pokrycia terenu, użytkowania gruntów i zmiany sposobu ich użytkowania, *obiektów dziedzictwa kulturowego, ruchu ziemi*, obszarów miejskich, ilości i jakości wód śródlądowych, lasów, rolnictwa i innych zasobów naturalnych, różnorodności biologicznej i kriosfery;
 - monitorowanie zmian klimatu w celu dostarczenia informacji na temat antropogenicznych emisji *oraz absorpcji* CO₂ i innych gazów cieplarnianych, kluczowych zmiennych dotyczących klimatu, powtórnych analiz klimatu, prognoz sezonowych, przewidywań zmian klimatu i określania ich przyczyn, *informacji na temat zmian na obszarach podbiegunowych i arktycznych* jak również wskaźników o odpowiedniej skali czasowej i przestrzennej;
- b) usługę w zakresie zarządzania kryzysowego w celu dostarczenia informacji wspierających organy publiczne zajmujące się ochroną ludności *i we współpracy z tymi organami*, wspierających operacje w zakresie ochrony ludności i reagowania

kryzysowego (usprawniających działania w zakresie wczesnego ostrzegania i zdolności reagowania kryzysowego) oraz działania na rzecz zapobiegania i gotowości (analizy ryzyka i powrotu do normy) w odniesieniu do różnych rodzajów katastrof;

- c) usługę w zakresie bezpieczeństwa wspierającą nadzór *Unii i jej* zewnętrznych granic **■**, nadzór morski, jak również działania zewnętrzne Unii w odpowiedzi na zagrożenia dla bezpieczeństwa Unii oraz cele i działania w ramach wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa.

2. ***Komisja, przy wsparciu w stosownych przypadkach niezależnych ekspertów zewnętrznych, zapewnia stosowność usług dzięki:***

- a) ***zatwierdzeniu technicznej wykonalności i odpowiedniości wymogów w stosunku do założonego celu wyrażonych przez społeczności użytkowników;***
- b) ***ocenie proponowanych lub wykonanych środków i rozwiązań w celu spełnienia wymogów społeczności użytkowników i celów programu.***

Artykuł 51

Działania kwalifikowalne w zakresie dostępu do danych i informacji oraz ich rozpowszechniania

1. Copernicus obejmuje działania na rzecz zapewnienia **większego** dostępu do wszystkich danych z systemu Copernicus i informacji z systemu Copernicus oraz, w stosownych przypadkach, na rzecz zapewnienia dodatkowej infrastruktury i usług wspierających dystrybucję tych danych i informacji, dostęp do nich oraz ich wykorzystanie.
2. Jeżeli dane z systemu Copernicus lub informacje z systemu Copernicus wymagają szczególnej ochrony ze względów bezpieczeństwa, **zgodnie z art. 12–16 rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 1159/2013¹** Komisja może powierzyć zamawianie tych danych i informacji, nadzór nad ich nabywaniem, dostęp do nich i ich dystrybucję jednemu podmiotowi powierniczemu lub większej ich liczbie. Podmioty te tworzą i prowadzą rejestr akredytowanych użytkowników i przyznają dostęp do poufnych danych za pośrednictwem odrębnego procesu.

ROZDZIAŁ III

¹ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 1159/2013 z dnia 12 lipca 2013 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 911/2010 w sprawie europejskiego programu monitorowania Ziemi (GMES) poprzez ustanowienie warunków rejestracji i licencjonowania dla użytkowników GMES i określenie kryteriów ograniczających dostęp do danych do celów GMES i informacji z usług GMES (Dz.U. L 309 z 19.11.2013, s. 1).

Polityka w zakresie danych z systemu Copernicus

Artykuł 52

Polityka w zakresie danych z systemu Copernicus i informacji z systemu Copernicus

1. Dane z systemu Copernicus i informacje z systemu Copernicus są dostarczane użytkownikom w ramach następującej polityki bezpłatnego, pełnego i otwartego dostępu do danych:
 - a) użytkownicy systemu Copernicus mogą – bezpłatnie i na skalę światową – reprodukować, dystrybuować, podawać do wiadomości publicznej, dostosowywać i modyfikować wszystkie dane z systemu Copernicus i informacje z systemu Copernicus oraz łączyć je z innymi danymi i informacjami;
 - b) polityka bezpłatnego, pełnego i otwartego dostępu do danych ma następujące ograniczenia:
 - (i) określa się z góry formaty, terminowość i charakterystykę upowszechniania danych z systemu Copernicus i informacji z systemu Copernicus;
 - (ii) w stosownych przypadkach przestrzega się warunków udzielania licencji na dane pozyskane od osób trzecich i informacje pozyskane od osób trzecich używane do wytworzenia informacji w ramach usług systemu Copernicus;
 - (iii) uwzględnia się ograniczenia ze względów bezpieczeństwa wynikające ogólnych wymogów bezpieczeństwa, o których mowa w art. 34 ust. 1;
 - (iv) zapewnia się ochronę przed ryzykiem zakłócenia działania systemu wytwarzającego lub udostępniającego dane z systemu Copernicus i informacje z systemu Copernicus *oraz zakłócenia samych danych*;
 - (v) użytkownikom europejskim zapewnia się ochronę niezawodnego dostępu do danych z systemu Copernicus i informacji z systemu Copernicus.
2. Komisja przyjmuje zgodnie z art. 105 akty delegowane dotyczące przepisów szczegółowych uzupełniających przepisy ust. 1 w odniesieniu do specyfikacji, warunków i procedur dostępu do danych z systemu Copernicus i informacji z systemu Copernicus oraz ich wykorzystania.
3. Komisja wydaje licencje i zawiadomienia dotyczące dostępu do danych z systemu Copernicus i informacji z systemu Copernicus oraz ich wykorzystania, zawierające klauzule potwierdzające prawa przynależne licencjodawcy, zgodnie z polityką w zakresie

danych z systemu Copernicus określoną w niniejszym rozporządzeniu i w mających zastosowanie aktach delegowanych przyjętych na podstawie ust. 2.

TYTUŁ VIII

INNE ELEMENTY PROGRAMU ROZDZIAŁ I

ROZDZIAŁ I

Orientacja sytuacyjna w przestrzeni kosmicznej (SSA)

SEKCJA I

Obserwacja i śledzenie obiektów kosmicznych (SST)

Artykuł 53

Zakres SST

1. **Elementy składowe SST wspierają** następujące działania:

- a) utworzenie, rozwój i eksploatację sieci naziemnych lub kosmicznych czujników **SST** państw członkowskich, w tym czujników rozbudowanych poprzez Europejską Agencję Kosmiczną lub **unijny sektor prywatny** i czujników unijnych eksploatowanych na szczeblu krajowym, służących do obserwacji i śledzenia obiektów **kosmicznych** oraz do stworzenia europejskiego katalogu obiektów kosmicznych ■ ;
- b) przetwarzanie i analizę danych SST na szczeblu krajowym w celu udostępnienia informacji i usług SST, o których mowa w art. 54;
- c) świadczenie usług SST, o których mowa w art. 54, na rzecz **użytkowników**, o których mowa w art. 55;
- cc) **monitorowanie i poszukiwanie synergii z inicjatywami wspierającymi rozwój i wdrażanie technologii unieszkodliwiania statków kosmicznych pod koniec operacyjnego cyklu użytkowania, systemów technologicznych służących zapobieganiu śmieciom kosmicznym i eliminowaniu ich oraz z międzynarodowymi inicjatywami w dziedzinie zarządzania ruchem w przestrzeni kosmicznej;**

2. wsparcie techniczne i administracyjne służące zapewnieniu przejścia pomiędzy unijnym programem kosmicznym a ramami wsparcia SST ustanowionymi na mocy decyzji nr 541/2014/UE.

Artykuł 54

Usługi obserwacji i śledzenia obiektów kosmicznych (SST)

1. Usługi SST obejmują:

- a) ocenę ryzyka kolizji między statkami kosmicznymi lub między statkami kosmicznymi a śmieciami kosmicznymi oraz ewentualne wydawanie ostrzeżeń o możliwości kolizji w fazach: wynoszenia na orbitę, wczesnych operacji na orbicie, operacji zwiększania wysokości orbity i operacji orbitalnych oraz w fazach unieszkodliwiania fizycznych pozostałości po misjach kosmicznych;
- b) wykrywanie i charakterystykę fragmentacji, destrukcji lub kolizji na orbicie;
- c) ocenę ryzyka niekontrolowanego wejścia obiektów kosmicznych i śmieci kosmicznych w atmosferę ziemską oraz generowanie informacji na ten temat, w tym szacowanie czasu i prawdopodobnego miejsca ewentualnego uderzenia;
- d) **rozwój działań przygotowawczych w zakresie:**
 - (i) **unieszkodliwiania śmieci kosmicznych z myślą o ograniczeniu ich tworzenia, oraz**
 - (ii) **remediacji śmieci kosmicznych przez gospodarowanie istniejącymi śmieciami kosmicznymi.**

2. Usługi SST są bezpłatne i nieprzerwanie dostępne w dowolnym momencie **oraz dostosowane do potrzeb użytkowników, o których mowa w art. 55.**

3. **Uczestniczące państwa członkowskie, Komisja oraz, w stosownych przypadkach, punkt pierwszego kontaktu ds. SST nie ponoszą odpowiedzialności za:**

- a) **szkody wynikające z braku lub przerwania świadczenia usług SST;**
- b) **opóźnienie w świadczeniu usług SST;**
- c) **nieścisłości w informacjach przekazanych w ramach usług SST; lub**
- d) **działania podejmowane w odpowiedzi na świadczenie usług SST.**

Artykuł 55

Użytkownicy SST

1. **Do użytkowników UE należą:**

- a) **podstawowi użytkownicy SST:** państwa członkowskie, ESDZ, Komisja, Rada, **Agencja, a także** publiczni i prywatni właściciele i operatorzy statków kosmicznych z siedzibą w Unii ■ ;
- b) **inni niż podstawowi użytkownicy SST:** inne podmioty publiczne i prywatne ■ z siedzibą w Unii.

Podstawowi użytkownicy SST mają dostęp do wszystkich usług SST, o których mowa w art. 54 ust. 1.

Inni niż podstawowi użytkownicy SST mają dostęp do usług SST, o których mowa w art. 54 ust. 1 lit. b)–d).

2. *Do użytkowników międzynarodowych należą państwa trzecie, organizacje międzynarodowe nieposiadające siedziby głównej w Unii oraz podmioty prywatne nieposiadające siedziby w Unii na następujących warunkach:*
 - a) *państwa trzecie i organizacje międzynarodowe nieposiadające siedziby głównej w Unii mogą mieć dostęp do usług SST zgodnie z art. 8 ust. 1a;*
 - b) *podmioty prywatne nieposiadające siedziby w Unii mogą mieć dostęp do usług SST w ramach umowy międzynarodowej nadającej im prawa dostępu zawartej zgodnie z art. 8 ust. 1a z państwem trzecim, w którym mają siedzibę.*
3. *W drodze odstępstwa od ust. 2 niniejszego artykułu w przypadku gdy usługa SST, o której mowa w art. 54 ust. 1, jest publicznie dostępna, umowa międzynarodowa nie jest wymagana.*
4. Komisja może przyjąć, w drodze aktów wykonawczych, szczegółowe przepisy dotyczące *dostępu do usług SST* oraz odpowiednich procedur. Przepisy te przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 107 ust. 3.

Artykuł 56

Uczestnictwo państw członkowskich

1. Państwa członkowskie pragnące uczestniczyć w świadczeniu usług SST, o których mowa w art. 54, *obejmujących wszystkie orbity* przedkładają Komisji *jeden* wspólny wniosek wykazujący spełnienie następujących kryteriów:
 - a) posiadanie lub dostęp do odpowiednich czujników SST dostępnych do celów unijnego SST oraz zasobów ludzkich do ich obsługi albo posiadanie lub dostęp do odpowiednich zdolności operacyjnych w zakresie analizy i przetwarzania danych, przeznaczonych specjalnie do celów SST i dostępnych do celów unijnego SST;
 - b) przeprowadzenie i zwalidowanie przez odpowiednie państwo członkowskie wstępnej oceny ryzyka dla bezpieczeństwa związanego z każdym składnikiem aktywów SST;

- c) ustanowienie planu działania, uwzględniającego plan koordynacji przyjęty na podstawie art. 6 decyzji nr 541/2014/UE, do celów realizacji działań określonych w art. 53 niniejszego rozporządzenia;
- d) przeprowadzenie rozdziału różnych działań pomiędzy zespoły ekspertów wyznaczone na podstawie art. 57;
- e) ustanowienie zasad wymiany danych niezbędnych do osiągnięcia celów, o których mowa w art. 4.

Jeżeli chodzi o kryteria określone w lit. a) i b), każde państwo członkowskie pragnące uczestniczyć w świadczeniu usług SST wykazuje samodzielnie spełnienie tych kryteriów.

Jeżeli chodzi o kryteria określone w lit. c)–e), wszystkie państwa członkowskie pragnące uczestniczyć w świadczeniu usług SST wykazują wspólnie spełnienie tych kryteriów.

- 2. Kryteria, o których mowa w ust. 1 lit. a) i b), uznaje się za spełnione przez uczestniczące państwa członkowskie, których wyznaczone podmioty krajowe są w dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia członkami konsorcjum ustanowionego zgodnie z art. 7 decyzji nr 541/2014/UE.
- 3. Jeżeli nie przedłożono wspólnego wniosku zgodnie z ust. 1 lub gdy Komisja uzna, że wspólny wniosek przedłożony w ten sposób nie spełnia kryteriów, o których mowa w ust. 1, co najmniej ***pięć państw członkowskich przedkłada nowy wspólny wniosek do Komisji wykazujący spełnienie kryteriów, o których mowa w ust. 1*** .
- 4. Komisja może przyjąć, w drodze aktów wykonawczych, szczegółowe przepisy dotyczące procedur i elementów, o których mowa w ust. 1–3. Te środki wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 107 ust. 3.

Artykuł 57

Ramy organizacyjne uczestnictwa państw członkowskich

- 1. Wszystkie państwa członkowskie, które przedłożyły wniosek uznany przez Komisję za zgodny z przepisami art. 56 ust. 1, lub które zostały wybrane przez Komisję na podstawie procedury, o której mowa w art. 56 ust. 3, wyznaczają krajowy podmiot założycielski z siedzibą na ich terytorium, który je reprezentuje. ***Krajowy podmiot założycielski jest organem publicznym państwa członkowskiego albo organem, któremu powierzono sprawowanie takiej władzy publicznej.***

2. Krajowe podmioty założycielskie wyznaczone na podstawie ust. 1 zawierają umowę ustanawiającą partnerstwo ds. SST oraz określającą zasady i mechanizmy ich współpracy na rzecz realizacji działań, o których mowa w art. 53. Umowa ta obejmuje w szczególności elementy wymienione w art. 56 ust. 1 lit. c)–e) oraz ustanowienie struktury zarządzania ryzykiem w celu zapewnienia realizacji postanowień dotyczących wykorzystania i bezpiecznej wymiany danych SST i informacji SST.
3. Krajowe podmioty założycielskie rozwijają unijne usługi SST wysokiej jakości zgodnie z planem wieloletnim, odpowiednimi kluczowymi wskaźnikami skuteczności działania oraz wymaganiami użytkowników, w oparciu o działania zespołów ekspertów, o których mowa w ust. 6. Komisja może przyjąć, w drodze aktów wykonawczych, plan wieloletni i kluczowe wskaźniki skuteczności działania zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 107 ust. 3.
4. Krajowe podmioty założycielskie obejmują sieć istniejącą i ewentualne przyszłe czujniki, aby obsługiwać je w skoordynowany i optymalny sposób w celu utworzenia i prowadzenia aktualnego wspólnego katalogu europejskiego, **bez uszczerbku dla prerogatyw państw członkowskich w dziedzinie bezpieczeństwa narodowego.**
5. Uczestniczące państwa członkowskie przeprowadzają akredytację bezpieczeństwa na podstawie ogólnych wymogów bezpieczeństwa, o których mowa w art. 34 ust. 1.
6. Państwa członkowskie uczestniczące w SST wyznaczają zespoły ekspertów odpowiedzialne za określone kwestie związane z różnymi działaniami w dziedzinie SST. Zespoły ekspertów mają stały skład i są zarządzane przez krajowe podmioty założycielskie z państw członkowskich, które to podmioty ustanawiają te zespoły i zatrudniają ich członków, którymi mogą być eksperci z każdego z krajowych podmiotów założycielskich.
7. Krajowe podmioty założycielskie i zespoły ekspertów zapewniają ochronę danych SST, informacji SST i usług SST.
8. **Komisja przyjmuje akty delegowane zgodnie z art. 105 w sprawie szczegółowych przepisów dotyczących funkcjonowania ram organizacyjnych uczestnictwa państw członkowskich w SST. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 107 ust. 3.**

1. Komisja, **uwzględniając zalecenie krajowych podmiotów założycielskich**, wybiera **punkt pierwszego kontaktu ds. SST** na podstawie najlepszej wiedzy fachowej w kwestiach bezpieczeństwa **i świadczenia usług**. Ten punkt pierwszego kontaktu:
 - a) oferuje niezbędne bezpieczne interfejsy do centralizacji, przechowywania i udostępniania użytkownikom SST informacji SST, zapewniając odpowiednie postępowanie z nimi oraz ich właściwą identyfikowalność;
 - b) zapewnia **■** sprawozdawczość na temat działania usług SST **na potrzeby partnerstwa ds. SST i Komisji**;
 - c) gromadzi **niezbędne** informacje zwrotne **na potrzeby partnerstwa ds. SST**, aby zapewnić wymagane dostosowanie usług do oczekiwań użytkowników;
 - d) wspiera i propaguje korzystanie z usług i zachęca do niego.
2. Krajowe podmioty założycielskie zawierają niezbędne porozumienia wykonawcze z punktem pierwszego kontaktu ds. SST.

SEKCJA II

Pogoda kosmiczna i obiekty bliskie Ziemi

Artykuł 59

Działania związane z pogodą kosmiczną

1. **Elementy składowe dotyczące** pogody kosmicznej **mogą** przyczyniać się do realizacji następujących działań:
 - a) oceny i ustalania potrzeb użytkowników w sektorach wskazanych w ust. 2 lit. b) w celu określania oferowanych usług dotyczących pogody kosmicznej;
 - b) oferowania usług dotyczących pogody kosmicznej ich użytkownikom zgodnie z ustalonymi potrzebami użytkowników i wymogami technicznymi.
2. Usługi dotyczące pogody kosmicznej są nieprzerwanie dostępne w dowolnym momencie **■**. **Komisja wybiera, w drodze aktów wykonawczych, te usługi** zgodnie z następującymi zasadami:
 - a) Komisja ustala hierarchię oferowanych na szczeblu unijnym usług dotyczących pogody kosmicznej zgodnie z potrzebami użytkowników, gotowością technologiczną usług i wynikiem oceny ryzyka;

- b) usługi dotyczące pogody kosmicznej mogą przyczyniać się do ***działań w zakresie ochrony ludności oraz do ochrony wielu różnych sektorów takich jak: sektor kosmiczny, transport, systemy GNSS, sieci elektroenergetyczne i sieci łączności.***

Te akty wykonawcze są przyjmowane zgodnie z procedurą doradczą, o której mowa w art. 107 ust. 2.

3. Wybór podmiotów ***publicznych lub prywatnych*** oferujących usługi dotyczące pogody kosmicznej odbywa się poprzez zaproszenia do składania ofert.

Artykuł 60

Działania związane z obiektami bliskimi Ziemi

1. ***Elementy składowe związane z obiektami bliskimi Ziemi*** mogą przyczyniać się do realizacji następujących działań:
- a) inwentaryzacji zdolności państw członkowskich do wykrywania i monitorowania obiektów bliskich Ziemi;
 - b) propagowania objęcia siecią obiektów i ośrodków badawczych państw członkowskich;
 - c) rozwoju usługi, o której mowa w ust. 2;
 - d) ***opracowania rutynowych usług szybkiego reagowania umożliwiających scharakteryzowanie nowo odkrytych obiektów bliskich Ziemi;***
 - e) ***utworzenia europejskiego katalogu obiektów bliskich Ziemi.***
2. Komisja, ***w granicach swoich kompetencji, może wdrożyć procedury służące koordynacji – z udziałem odpowiednich organów Narodów Zjednoczonych – działań unijnych i krajowych organów publicznych zajmujących się ochroną ludności w przypadku stwierdzenia, że obiekt bliski Ziemi się do niej zbliża.***

ROZDZIAŁ II

GOVSATCOM

Artykuł 61

Zakres GOVSATCOM

W ramach elementu GOVSATCOM przepustowość i usługi łączności satelitarnej łączy się we wspólną unijną pulę przepustowości i usług łączności satelitarnej ***spełniającą odpowiednie wymogi bezpieczeństwa.*** Element ten obejmuje:

- a) opracowanie, budowę i eksploatację segmentu naziemnego infrastruktury, **o którym mowa w art. 66, oraz ewentualnej infrastruktury kosmicznej, o której mowa w art. 69;**
- b) udzielanie zamówień **o charakterze rządowym i komercyjnym** na przepustowość, usługi i sprzęt użytkownika łączności satelitarnej niezbędne do świadczenia usług GOVSATCOM;
- c) środki niezbędne do dalszej interoperacyjności i normalizacji sprzętu użytkownika GOVSATCOM.

Artykuł 62

Przepustowość i usługi oferowane w ramach GOVSATCOM

1. Zapewnia się oferowanie przepustowości i usług w ramach GOVSATCOM ■ w sposób określony w portfelu usług, o którym mowa w ust. 3, zgodnie z wymogami operacyjnymi, o których mowa w ust. 2, i wymogami bezpieczeństwa specyficznymi dla GOVSATCOM, o których mowa w art. 34 ust. 1, oraz w granicach określonych zasadami wspólnego korzystania z zasobów zgodnie z ustaloną hierarchią, o których mowa w art. 65. **Dostęp do przepustowości i usług GOVSATCOM jest bezpłatny dla użytkowników instytucjonalnych i rządowych, chyba że Komisja podejmie decyzję w sprawie polityki opłat zgodnie z art. 65 ust. 2.**
2. Komisja przyjmuje, w drodze aktów wykonawczych, wymogi operacyjne dotyczące usług świadczonych w ramach GOVSATCOM, w formie specyfikacji technicznych dla przypadków użycia związanych **w szczególności** z zarządzaniem kryzysowym, nadzorem i zarządzaniem kluczową infrastrukturą, w tym z sieciami łączności dyplomatycznej. Podstawą tych wymogów operacyjnych jest szczegółowa analiza wymagań użytkowników oraz uwzględnienie wymogów wynikających z istniejącego sprzętu użytkownika oraz z istniejących sieci. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 107 ust. 3.
3. Komisja przyjmuje, w drodze aktów wykonawczych, portfel usług dotyczący usług świadczonych w ramach GOVSATCOM, w postaci wykazu kategorii przepustowości i usług łączności satelitarnej oraz ich atrybutów, w tym zasięgu geograficznego, częstotliwości, szerokości pasma, sprzętu użytkownika i zabezpieczeń. **Środki te są regularnie aktualizowane, a ich** podstawą ■ są wymogi operacyjne i wymogi w zakresie bezpieczeństwa, o których mowa w ust. 1, **i służą one** ustalaniu hierarchii usług oferowanych użytkownikom **zgodnie z ich hierarchią i znaczeniem krytycznym**. Te akty

wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 107 ust. 3.

3a. Portfel usług, o którym mowa w ust. 3, uwzględnia dostępne usługi komercyjne, aby uniknąć zakłócania konkurencji na rynku wewnętrznym.

4. Użytkownicy GOVSATCOM uzyskują dostęp do przepustowości i usług wymienionych w portfelu usług. **Dostęp ten zapewnia się** za pośrednictwem centrów GOVSATCOM, o których mowa w art. 66.

Artykuł 63

Dostawcy przepustowości i usług łączności satelitarnej

Przepustowość i usługi łączności satelitarnej w ramach niniejszego elementu mogą być dostarczane przez następujące podmioty:

- a) uczestników GOVSATCOM, **o których mowa w art. 97**, oraz
- b) osoby prawne posiadające odpowiednią akredytację do dostarczania przepustowości i usług łączności satelitarnej uzyskaną zgodnie z procedurą akredytacji bezpieczeństwa, **o której mowa w art. 36 i która opiera się na ogólnych wymogach** bezpieczeństwa **■**, o których mowa w art. 34 ust. 1, **określonych dla elementu GOVSATCOM.**

Artykuł 64

Użytkownicy GOVSATCOM

1. Następujące podmioty mogą być użytkownikami GOVSATCOM, pod warunkiem że powierzono im zadania związane z nadzorem nad misjami, operacjami i infrastrukturą o **charakterze awaryjnym i** kluczowym znaczeniu dla bezpieczeństwa oraz zarządzaniem takimi misjami, operacjami i infrastrukturą:
 - a) organ publiczny Unii lub państwa członkowskiego albo organ odpowiedzialny za wykonywanie takiej władzy publicznej;
 - b) osoba fizyczna lub prawna **działająca w imieniu i pod kontrolą podmiotu, o którym mowa w lit. a).**
2. Użytkownicy GOVSATCOM muszą być należycie upoważnieni przez uczestnika, o którym mowa w art. 67, do korzystania z przepustowości i usług GOVSATCOM **oraz muszą spełniać ogólne wymogi bezpieczeństwa, o których mowa w art. 34 ust. 1, określone dla elementu GOVSATCOM.**

Artykuł 65

Wspólne korzystanie z zasobów i ustalanie hierarchii

1. Uczestnicy GOVSATCOM korzystają wspólnie i zgodnie z ustaloną hierarchią z łącznej puli przepustowości, usług i sprzętu użytkownika łączności satelitarnej w oparciu o analizę ryzyka dla bezpieczeństwa użytkowników. ***Analiza taka uwzględnia istniejącą infrastrukturę komunikacyjną i dostępność istniejącej przepustowości, a także jej zasięg geograficzny***, na poziomie Unii i państw członkowskich. W ramach tego wspólnego korzystania i priorytetyzacji ***użytkownicy traktowani są zgodnie z ich hierarchią i znaczeniem krytycznym***.
2. Komisja przyjmuje, w drodze aktów wykonawczych, szczegółowe przepisy dotyczące wspólnego korzystania z przepustowości, usług i sprzętu użytkownika oraz ustalania odpowiedniej hierarchii, uwzględniając spodziewane zapotrzebowanie na różne przypadki użycia, analizę związanego z tymi przypadkami ryzyka dla bezpieczeństwa ***i, w stosownych przypadkach, opłacalność***.
Przy określaniu polityki opłat w tych przepisach Komisja dopilnowuje, aby oferowanie przepustowości i usług GOVSATCOM nie zakłócało rynku oraz aby nie wystąpił niedobór przepustowości GOVSATCOM.
Wspomniane akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 107 ust. 3.
3. Zasady wspólnego korzystania zgodnie z ustaloną hierarchią z przepustowości i usług łączności satelitarnej przez użytkowników GOVSATCOM upoważnionych przez tego samego uczestnika GOVSATCOM określa i wdraża tenże uczestnik.

Artykuł 66

Infrastruktura i działanie segmentu naziemnego

1. Segment naziemny obejmuje infrastrukturę niezbędną do umożliwienia oferowania użytkownikom usług zgodnie z art. 65, w szczególności centra GOVSATCOM, na które udziela się zamówień w ramach niniejszego elementu, aby połączyć użytkowników GOVSATCOM z dostawcami przepustowości i usług łączności satelitarnej. ***Segment naziemny i jego działanie są zgodne z ogólnym wymogiem bezpieczeństwa, o którym mowa w art. 34 ust. 1, określonym dla elementu GOVSATCOM.***

2. Komisja określa, w drodze aktów wykonawczych, lokalizację infrastruktury segmentu naziemnego. Wspomniane akty wykonawcze są przyjmowane zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 107 ust. 3, i **pozostają bez uszczerbku dla prawa państwa członkowskiego do podjęcia decyzji o nieumieszczeniu takiej infrastruktury na swoim terytorium.**

Artykuł 67

Uczestnicy GOVSATCOM i właściwe organy ds. GOVSATCOM

1. Uczestnikami GOVSATCOM są państwa członkowskie, Rada, Komisja i ESDZ, o ile upoważniają one użytkowników GOVSATCOM lub zapewniają przepustowość łączności satelitarnej, obiekty segmentu naziemnego lub część urządzeń segmentu naziemnego.
W przypadku gdy Rada, Komisja lub ESDZ upoważniają użytkowników GOVSATCOM lub udostępniają przepustowość łączności satelitarnej lub obiekty segmentu naziemnego lub część urządzeń segmentu naziemnego na terytorium państwa członkowskiego, takie upoważnienie lub udostępnienie nie mogą być sprzeczne z przepisami prawa konstytucyjnego danego państwa członkowskiego dotyczącymi neutralności lub niezaangażowania.
2. Agencje unijne mogą zostać uczestnikami GOVSATCOM ***jedynie wówczas, gdy jest to niezbędne do realizacji ich zadań oraz zgodne ze szczegółowymi przepisami określonymi w porozumieniu administracyjnym zawartym między daną agencją a instytucją unijną, która tę agencję nadzoruje*** .
3. Każdy uczestnik wyznacza jeden właściwy organ ds. GOVSATCOM.
4. Właściwy organ ds. GOVSATCOM zapewnia, aby:
 - a) korzystanie z usług było zgodne z obowiązującymi wymogami bezpieczeństwa;
 - b) określono prawa dostępu przysługujące użytkownikom GOVSATCOM i zarządzano tymi prawami;
 - c) korzystanie ze sprzętu użytkownika i związanych z nim połączeń w ramach łączności elektronicznej i informacji oraz zarządzanie tym sprzętem, połączeniami i informacjami odbywało się zgodnie z zobowiązującymi wymogami bezpieczeństwa;
 - d) ustanowiono centralny punkt kontaktowy, który w miarę potrzeb ma pomagać w zgłaszaniu ryzyka i zagrożeń dla bezpieczeństwa, a w szczególności

w wykrywaniu potencjalnie szkodliwych zakłóceń elektromagnetycznych wpływających na usługi świadczone w ramach niniejszego elementu.

Artykuł 68

Monitorowanie podaży i popytu na GOVSATCOM

Komisja stale monitoruje zmiany podaży, **w tym zmiany istniejącej przepustowości GOVSATCOM na orbicie na potrzeby łączenia i udostępniania**, i popytu odnoszących się do przepustowości i usług GOVSATCOM, uwzględniając nowe rodzaje ryzyka i zagrożeń oraz rozwój nowych technologii, aby uzyskać optymalną równowagę między tą podażą a popytem na usługi GOVSATCOM.

TYTUŁ IX

AGENCJA UNII EUROPEJSKIEJ DS. PROGRAMU KOSMICZNEGO

ROZDZIAŁ I

Przepisy ogólne dotyczące Agencji

Artykuł 70

Status prawny Agencji

1. Agencja jest organem Unii. Ma ona osobowość prawną.
2. W każdym z państw członkowskich Agencja posiada zdolność prawną i zdolność do czynności prawnych o najszerszym zakresie przyznanym przez ustawodawstwa krajowe osobom prawnym. Może ona w szczególności nabywać lub zbywać mienie ruchome i nieruchomości oraz być stroną w postępowaniach sądowych.
3. Agencję reprezentuje jej Dyrektor Wykonawczy.

Artykuł 71

Siedziba Agencji *i biura lokalne*

1. Siedziba Agencji znajduje się w Pradze, w Republice Czeskiej.
2. ***Personel Agencji może być rozmieszczony w jednym z centrów naziemnych Galileo lub EGNOS, o których mowa w decyzji wykonawczej Komisji (UE) 2016/413 lub (UE) 2017/1406, w celu realizacji działań programu przewidzianych w odpowiedniej umowie.***
3. ***Stosownie do potrzeb programu można otwierać w państwach członkowskich lokalne biura zgodnie z procedurą w art. 79 ust. 2.***

ROZDZIAŁ II

Organizacja Agencji

Artykuł 72

Struktura administracyjna i kierownicza

1. Strukturę administracyjną i kierowniczą Agencji tworzą:
 - a) Rada Administracyjna;
 - b) Dyrektor Wykonawczy;
 - c) Rada ds. Akredytacji Bezpieczeństwa.

2. Rada Administracyjna, Dyrektor Wykonawczy i Rada ds. Akredytacji Bezpieczeństwa współpracują w celu zapewnienia funkcjonowania Agencji i koordynacji zgodnie z procedurami określonymi w wewnętrznych przepisach Agencji, takich jak regulamin Rady Administracyjnej, regulamin Rady ds. Akredytacji Bezpieczeństwa, obowiązujące Agencję przepisy finansowe, przepisy wykonawcze dotyczące statusu pracowników i przepisy regulujące dostęp do dokumentów.

Artykuł 73

Rada Administracyjna

1. W skład Rady Administracyjnej wchodzi przedstawiciele państw członkowskich, po jednym z każdego państwa, oraz **trzech** przedstawicieli Komisji, a każdy z nich ma prawo głosu. W skład Rady Administracyjnej wchodzi również jeden członek wyznaczony przez Parlament Europejski, któremu nie przysługuje prawo głosu.
2. Przewodniczący lub wiceprzewodniczący Rady ds. Akredytacji Bezpieczeństwa, przedstawiciel Rady, przedstawiciel Wysokiego Przedstawiciela oraz przedstawiciel Europejskiej Agencji Kosmicznej są zapraszani do udziału w posiedzeniach Rady Administracyjnej w charakterze obserwatorów **w sprawach bezpośrednio ich dotyczących** na warunkach określonych w regulaminie Rady Administracyjnej.
3. Każdy członek Rady Administracyjnej ma zastępcę. Zastępca reprezentuje członka pod jego nieobecność.
4. **Każde państwo członkowskie nominuje członka i zastępcę członka** Rady Administracyjnej, **biorąc pod uwagę** ich wiedzę w dziedzinie zadań Agencji i biorąc pod uwagę odpowiednie umiejętności kierownicze, administracyjne i budżetowe. Parlament Europejski, Komisja i państwa członkowskie starają się ograniczyć zmiany wśród swoich przedstawicieli w Radzie Administracyjnej, aby zapewnić ciągłość jej działalności. Wszystkie strony dążą do osiągnięcia równowagi pod względem reprezentacji mężczyzn i kobiet w składzie Rady Administracyjnej.
5. Kadencja członków rady administracyjnej i ich zastępców trwa cztery lata z możliwością odnowienia.
6. W stosownych przypadkach udział przedstawicieli państw trzecich lub organizacji międzynarodowych i warunki tego udziału są ustanawiane w umowach, o których mowa w art. 98, oraz muszą być zgodne z regulaminem Rady Administracyjnej. **Ci przedstawiciele nie mają prawa głosu.**

Artykuł 74

Przewodniczący Rady Administracyjnej

1. Rada Administracyjna wybiera przewodniczącego i zastępcę przewodniczącego spośród swoich członków **mających prawo** głosu. Zastępca przewodniczącego zastępuje z urzędu przewodniczącego, jeżeli przewodniczący nie jest w stanie pełnić swoich obowiązków.
2. Kadencja przewodniczącego i zastępcy przewodniczącego trwa dwa lata z możliwością jednokrotnego odnowienia. Wygasa ona w przypadku, gdy dana osoba przestaje być członkiem Rady Administracyjnej.
3. Rada Administracyjna ma prawo do odwołania przewodniczącego, zastępcy przewodniczącego lub ich obu.

Artykuł 75

Posiedzenia Rady Administracyjnej

1. Posiedzenia Rady Administracyjnej są zwoływane przez jej przewodniczącego.
2. Dyrektor Wykonawczy bierze udział w obradach, chyba że przewodniczący postanowi inaczej. Nie przysługuje mu prawo głosu.
3. Rada Administracyjna **regularnie** odbywa posiedzenia zwyczajne, **co najmniej** dwa razy do roku. Ponadto zbiera się z inicjatywy przewodniczącego lub na wniosek co najmniej jednej trzeciej swoich członków.
4. Rada Administracyjna może zaprosić na swoje posiedzenie w charakterze obserwatora każdą osobę, której opinia może mieć znaczenie. Członkowie Rady Administracyjnej mogą korzystać z pomocy doradców lub ekspertów, z zastrzeżeniem przepisów jej regulaminu wewnętrznego.
5. **Jeżeli dyskusja dotyczy** korzystania z newralgicznej infrastruktury krajowej, przedstawiciele państw członkowskich i **przedstawiciele** Komisji mogą brać udział w posiedzeniach i obradach Rady Administracyjnej **na zasadzie ograniczonego dostępu**, natomiast w głosowaniach mogą brać udział wyłącznie przedstawiciele państw członkowskich, które posiadają taką infrastrukturę, oraz **przedstawiciele** Komisji. Jeżeli przewodniczący Rady Administracyjnej nie reprezentuje żadnego z państw członkowskich, które posiadają taką infrastrukturę, zastępuje go przedstawiciel państwa członkowskiego, które posiada taką infrastrukturę. **Sytuacje, w których procedura znajduje zastosowanie, zostaną określone w regulaminie Rady Administracyjnej.**

6. Agencja zapewnia Radzie Administracyjnej obsługę sekretariatu.

Artykuł 76

Zasady głosowania Rady Administracyjnej

1. Rada Administracyjna podejmuje decyzje większością głosów swoich członków z prawem głosu, chyba że niniejsze rozporządzenie stanowi inaczej.

Wybór i odwołanie przewodniczącego i zastępcy przewodniczącego Rady Administracyjnej oraz przyjęcie budżetu, programów prac, **zatwierdzenie uzgodnień, o których mowa w art. 98 ust. 2, przepisów Agencji dotyczących bezpieczeństwa, przyjęcie regulaminu, otwieranie biur lokalnych oraz zatwierdzanie umów w sprawie przyjęcia, o których mowa w art. 92**, wymagają większości dwóch trzecich głosów wszystkich członków z prawem głosu.

2. Każdy przedstawiciel państwa członkowskiego i Komisji dysponuje jednym głosem. W przypadku nieobecności członka z prawem głosu jego zastępca jest uprawniony do wykonywania jego prawa głosu. ■ Decyzje na podstawie art. 77 ust. 2 lit. a) ■ , z wyjątkiem decyzji w sprawach objętych rozdziałem II tytułu V **lub art. 77 ust. 5**, przyjmuje się wyłącznie wtedy, gdy głosują za nimi przedstawiciele Komisji
3. W regulaminie Rady Administracyjnej ustanawia się bardziej szczegółowe ustalenia dotyczące głosowania, w szczególności warunki, na podstawie których jeden członek działa w imieniu innego członka, **a także, w stosownych przypadkach, wszelkie wymogi dotyczące kworum.**

Artykuł 77

Zadania Rady Administracyjnej

1. Rada Administracyjna zapewnia, aby Agencja wykonywała powierzone jej zadania zgodnie z warunkami określonymi w niniejszym rozporządzeniu, oraz podejmuje w tym celu wszelkie niezbędne decyzje, bez uszczerbku dla kompetencji powierzonych Radzie ds. Akredytacji Bezpieczeństwa w odniesieniu do działań przewidzianych w rozdziale II tytułu V.
2. Ponadto Rada Administracyjna:
 - a) do dnia 15 listopada każdego roku przyjmuje program prac Agencji na kolejny rok po włączeniu do niego, bez żadnych zmian, części opracowanej przez Radę ds. Akredytacji Bezpieczeństwa zgodnie z art. 80 lit. b) i po uzyskaniu opinii Komisji;

- x) *najpóźniej do dnia 30 czerwca pierwszego roku obowiązywania wieloletnich ram finansowych przewidzianych w art. 312 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej przyjmuje wieloletni program prac Agencji na okres objęty tymi wieloletnimi ramami finansowymi po włączeniu do niego, bez żadnych zmian, części opracowanej przez Radę ds. Akredytacji Bezpieczeństwa zgodnie z art. 80 lit. a) i po uzyskaniu opinii Komisji. W sprawie wieloletniego programu prac zasięga się opinii Parlamentu Europejskiego, pod warunkiem że celem takich konsultacji jest wymiana poglądów, a wynik nie jest dla Agencji wiążący;*
- b) wykonuje obowiązki związane z budżetem określone w art. 84 ust. 5, 6, 10 i 11;
- c) nadzoruje działalność centrum monitorowania bezpieczeństwa systemu Galileo, o którym mowa w art. 34 ust. 3 lit. b);
- d) przyjmuje uzgodnienia dotyczące wykonania rozporządzenia (WE) nr 1049/2001 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 maja 2001 r. w sprawie publicznego dostępu do dokumentów Parlamentu Europejskiego, Rady i Komisji¹, zgodnie z art. 94;
- e) zatwierdza uzgodnienia, o których mowa w art. 98, po zasięgnięciu opinii Rady ds. Akredytacji Bezpieczeństwa, odnośnie do tych postanowień powyższych uzgodnień, które dotyczą akredytacji bezpieczeństwa;
- f) przyjmuje procedury techniczne niezbędne do wykonywania jej zadań;
- g) przyjmuje sprawozdanie roczne z działalności i planów Agencji po włączeniu do niego, bez żadnych zmian, części opracowanej przez Radę ds. Akredytacji Bezpieczeństwa zgodnie z art. 80 lit. c) oraz przesyła je do dnia 1 lipca Parlamentowi Europejskiemu, Radzie, Komisji i Trybunałowi Obrachunkowemu;
- h) zapewnia odpowiednie działania następcze dotyczące ustaleń i zaleceń wydanych w wyniku przeprowadzenia ocen i audytów, o których mowa w art. 102, jak również w wyniku dochodzeń prowadzonych przez Europejski Urząd ds. Zwalczenia Nadużyć Finansowych (OLAF) i wszystkich wewnętrznych lub zewnętrznych sprawozdań z audytu oraz przesyła władzy budżetowej wszystkie informacje mające znaczenie dla wyniku procedur oceny;

¹ Rozporządzenie (WE) nr 1049/2001 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 maja 2001 r. w sprawie publicznego dostępu do dokumentów Parlamentu Europejskiego, Rady i Komisji (Dz.U. L 145 z 31.5.2001, s. 43).

- i) udziela Dyrektorowi Wykonawczemu porad w zakresie ramowych umów o partnerstwie (o charakterze finansowym), o których mowa w art. 31 ust. 2, *i umów o przyznanie wkładu, o których mowa w art. 28 ust. 2a i art. 30 ust. 5*, przed ich podpisaniem;
- j) przyjmuje przepisy Agencji dotyczące bezpieczeństwa, o których mowa w art. 96;
- k) zatwierdza, na podstawie wniosku Dyrektora Wykonawczego, strategię zwalczania nadużyć finansowych;
- l) w razie potrzeby i na podstawie wniosku Dyrektora Wykonawczego zatwierdza struktury organizacyjne, o których mowa w art. 77 ust. 1 lit. n);

■

- n) powołuje księgowego, którym może być księgowy Komisji, podlegającego przepisom regulaminu pracowniczego i warunków zatrudnienia innych pracowników oraz zachowującego całkowitą niezależność w wykonywaniu swoich obowiązków;
- o) przyjmuje i publikuje swój regulamin.

3. W odniesieniu do pracowników Agencji Rada Administracyjna wykonuje uprawnienia organu powołującego powierzone na mocy regulaminu pracowniczego urzędników Unii Europejskiej (zwanego dalej „regulaminem pracowniczym”) oraz uprawnienia organu upoważnionego do zawierania umów o pracę powierzone na mocy warunków zatrudnienia innych pracowników (zwane dalej „uprawnieniami organu powołującego”).

Zgodnie z procedurą przewidzianą w art. 110 regulaminu pracowniczego Rada Administracyjna przyjmuje – na podstawie art. 2 ust. 1 regulaminu pracowniczego i art. 6 warunków zatrudnienia innych pracowników – decyzję przekazującą odpowiednie uprawnienia organu powołującego Dyrektorowi Wykonawczemu i określającą warunki, zgodnie z którymi możliwe jest zawieszenie przekazania tych uprawnień. Dyrektor Wykonawczy składa Radzie Administracyjnej sprawozdania z wykonania przekazanych mu uprawnień. Dyrektor Wykonawczy jest upoważniony do dalszego przekazywania tych uprawnień.

Wykonując przepisy akapitu drugiego niniejszego ustępu, jeżeli wymagają tego szczególne okoliczności, Rada Administracyjna może – w drodze decyzji – zawiesić tymczasowo przekazanie uprawnień organu powołującego Dyrektorowi Wykonawczemu i uprawnienia przekazane dalej przez niego oraz wykonywać je samodzielnie lub przekazać je jednemu ze swoich członków lub też członkowi personelu innemu niż Dyrektor Wykonawczy.

Na zasadzie odstępstwa od akapitu drugiego Rada Administracyjna zobowiązana jest do przekazania przewodniczącemu Rady ds. Akredytacji Bezpieczeństwa uprawnień, o których mowa w akapicie pierwszym, w zakresie naboru, oceny i zmian w zaszeregowaniu pracowników zaangażowanych w działania objęte rozdziałem II tytułu V oraz środków dyscyplinarnych podejmowanych w odniesieniu do tych pracowników.

Rada Administracyjna przyjmuje środki wykonawcze dotyczące regulaminu pracowniczego i warunków zatrudnienia innych pracowników zgodnie z procedurą ustanowioną w art. 110 regulaminu pracowniczego. W odniesieniu do naboru, oceny i zmian w zaszeregowaniu pracowników zaangażowanych w działania przewidziane w rozdziale II tytułu V oraz odpowiednich środków dyscyplinarnych podejmowanych w odniesieniu do tych pracowników zasięga ona wcześniej opinii Rady ds. Akredytacji Bezpieczeństwa i w należyty sposób uwzględnia jej uwagi.

Rada Administracyjna przyjmuje również decyzję ustanawiającą zasady delegowania ekspertów krajowych do Agencji. Przed przyjęciem tej decyzji Rada Administracyjna zasięga opinii Rady ds. Akredytacji Bezpieczeństwa odnośnie do oddelegowania ekspertów krajowych zaangażowanych w działania w zakresie akredytacji bezpieczeństwa, o których mowa w rozdziale II tytułu V, i w należyty sposób uwzględnia jej uwagi.

4. Rada Administracyjna powołuje Dyrektora Wykonawczego i może przedłużyć lub zakończyć jego kadencję zgodnie z art. 89.
5. Rada Administracyjna sprawuje władzę dyscyplinarną wobec Dyrektora Wykonawczego w związku z jego działalnością, w szczególności zaś w odniesieniu do kwestii bezpieczeństwa wchodzących w zakres kompetencji Agencji, z wyjątkiem działań podejmowanych zgodnie z rozdziałem II tytułu V.

Artykuł 78

Dyrektor Wykonawczy

1. Agencją zarządza Dyrektor Wykonawczy. Dyrektor Wykonawczy odpowiada przed Radą Administracyjną.

Niniejszy ustęp pozostaje bez uszczerbku dla autonomii i niezależności Rady ds. Akredytacji Bezpieczeństwa oraz personelu Agencji pozostającego pod jej nadzorem zgodnie z art. 82 oraz dla uprawnień przyznanych Radzie ds. Akredytacji Bezpieczeństwa i przewodniczącemu Rady ds. Akredytacji Bezpieczeństwa zgodnie z, odpowiednio, art. 37 i 81.

2. ***Bez uszczerbku dla uprawnień Komisji i Rady Administracyjnej dyrektor wykonawczy jest niezależny przy realizacji swoich obowiązków i nie zwraca się o instrukcje ani ich nie przyjmuje od żadnego rządu ani jakiegokolwiek innego podmiotu.***

Artykuł 79

Zadania Dyrektora Wykonawczego

1. Dyrektor Wykonawczy wykonuje następujące zadania:
- a) reprezentuje Agencję i podpisuje umowę, o której mowa w art. 31 ust. 2, **art. 28 ust. 2a i art. 30 ust. 5**;
 - b) przygotowuje prace Rady Administracyjnej i uczestniczy, bez prawa głosu, w pracach Rady Administracyjnej, z zastrzeżeniem art. 76 ust. 2;
 - c) wdraża decyzje Rady Administracyjnej;
 - d) przygotowuje wieloletnie i roczne programy prac Agencji i przedkłada je Radzie Administracyjnej do zatwierdzenia, z wyjątkiem części przygotowywanych i przyjmowanych przez Radę ds. Akredytacji Bezpieczeństwa zgodnie z art. 80 lit. a) i b);
 - e) realizuje wieloletnie i roczne programy prac, z wyjątkiem części realizowanych przez przewodniczącego Rady ds. Akredytacji Bezpieczeństwa;
 - f) przygotowuje sprawozdania z postępów prac nad realizacją rocznego programu prac i, w stosownych przypadkach, wieloletniego programu prac na każde posiedzenie Rady Administracyjnej, zawierające, bez żadnych zmian, część przygotowaną przez przewodniczącego Rady ds. Akredytacji Bezpieczeństwa;
 - g) przygotowuje sprawozdanie roczne z działalności i planów Agencji, z wyjątkiem części przygotowanej i zatwierdzonej przez Radę ds. Akredytacji Bezpieczeństwa zgodnie z art. 80 lit. c) i dotyczącej działań objętych tytułem V, oraz przedstawia je Radzie Administracyjnej do zatwierdzenia;
 - h) zajmuje się bieżącym zarządzaniem Agencją i stosuje wszelkie niezbędne środki, w szczególności przyjmuje wewnętrzne instrukcje administracyjne i publikuje ogłoszenia, aby zapewnić funkcjonowanie Agencji zgodnie z niniejszym rozporządzeniem;
 - i) sporządza projekt preliminarza dochodów i wydatków Agencji zgodnie z art. 84 i wykonuje budżet zgodnie z art. 85;

- j) zapewnia, aby Agencja, jako operator centrum monitorowania bezpieczeństwa systemu Galileo, była w stanie wykonywać instrukcje wydane na podstawie decyzji 2014/496/WPZiB oraz odgrywać rolę, o której mowa w art. 6 decyzji nr 1104/2011/UE;
- k) zapewnia obieg wszystkich odpowiednich informacji, w szczególności w odniesieniu do kwestii bezpieczeństwa, w obrębie struktury Agencji, o której mowa w art. 72 ust. 1;
- l) określa – w ścisłej współpracy z przewodniczącym Rady ds. Akredytacji Bezpieczeństwa w odniesieniu do kwestii związanych z działaniami w zakresie akredytacji bezpieczeństwa objętymi rozdziałem II tytułu V – struktury organizacyjne Agencji i przedstawia je Radzie Administracyjnej do zatwierdzenia. Struktury te odzwierciedlają szczególne cechy różnych elementów programu;
- m) wykonuje w stosunku do pracowników Agencji uprawnienia, o których mowa w art. 37 ust. 3 akapit pierwszy, w zakresie, w jakim uprawnienia te zostały mu przekazane zgodnie z akapitem drugim tego ustępu;
- n) zapewnia Radzie ds. Akredytacji Bezpieczeństwa, organom, o których mowa w art. 37 ust. 3, oraz przewodniczącemu Rady ds. Akredytacji Bezpieczeństwa obsługę sekretariatu i wszelkie zasoby niezbędne do ich należytego funkcjonowania;
- o) przygotowuje plan działania dotyczący zapewnienia działań następczych w związku z ustaleniami i zaleceniami wynikającymi z ocen, o których mowa w art. 102, z wyjątkiem części planu działania dotyczącej działań objętych rozdziałem II tytułu V, oraz dwa razy w roku przedstawia Komisji sprawozdanie z osiągniętych postępów po włączeniu do niego, bez żadnych zmian, części sporządzonej przez Radę ds. Akredytacji Bezpieczeństwa, które to sprawozdanie przedkładać jest także do wiadomości Rady Administracyjnej;
- p) stosuje następujące środki w celu ochrony interesów finansowych Unii:
 - (i) środki zapobiegające nadużyciom finansowym, korupcji i innym nielegalnym działaniom, z zastosowaniem skutecznych środków nadzoru;
 - (ii) w razie wykrycia nieprawidłowości przeprowadza procedury odzyskiwania kwot nienależnie wypłaconych, a także, w stosownych przypadkach, stosuje skuteczne, proporcjonalne i odstraszające sankcje administracyjne i finansowe;

- q) sporządza strategię Agencji w zakresie zwalczania nadużyć finansowych, proporcjonalną do ryzyka nadużyć finansowych, obejmującą analizę kosztów i korzyści wynikających ze środków, które mają zostać wdrożone, oraz uwzględniającą ustalenia i zalecenia wydane w wyniku dochodzeń prowadzonych przez OLAF, i przedstawia ją Radzie Administracyjnej do zatwierdzenia;
- r) na wezwanie Parlamentu Europejskiego składa mu sprawozdanie z wykonania swoich obowiązków. Rada może wezwać Dyrektora Wykonawczego do złożenia jej sprawozdania z wykonania powierzonych mu obowiązków.

2. Dyrektor Wykonawczy podejmuje decyzję, czy do skutecznego i wydajnego wykonywania zadań Agencji konieczne jest umieszczenie jej pracownika lub pracowników w państwie członkowskim lub państwach członkowskich. Przed podjęciem decyzji o utworzeniu biura lokalnego Dyrektor Wykonawczy uzyskuje wcześniejszą zgodę Komisji, Rady Administracyjnej i państwa członkowskiego lub państw członkowskich, którego lub których to dotyczy. W decyzji tej określa się zakres działań prowadzonych w biurze lokalnym w sposób pozwalający uniknąć niepotrzebnych kosztów i powielania administracyjnych funkcji Agencji. Może być wymagane zawarcie umowy w sprawie **przyjęcia** z zainteresowanym państwem członkowskim lub zainteresowanymi państwami członkowskimi. ***W miarę możliwości w projekcie jednolitego dokumentu programowego, o którym mowa w art. 84 ust. 6, uwzględnia się skutki pod kątem rozmieszczenia personelu i budżetu.***

Artykuł 80

Zadania Rady ds. Akredytacji Bezpieczeństwa w zakresie zarządzania

Oprócz zadań, o których mowa w art. 37, Rada ds. Akredytacji Bezpieczeństwa, w ramach zarządzania Agencją:

- a) przygotowuje i zatwierdza tę część wieloletniego programu prac, która dotyczy działań operacyjnych objętych rozdziałem II tytułu V oraz potrzebnych do realizacji tych działań zasobów finansowych i ludzkich, i przedkłada ją Radzie Administracyjnej w odpowiednim czasie pozwalającym na włączenie tej części do wieloletniego programu prac;
- b) przygotowuje i zatwierdza tę część rocznego programu prac, która dotyczy działań operacyjnych objętych rozdziałem II tytułu V oraz potrzebnych do realizacji tych działań zasobów finansowych i ludzkich, i przedkłada ją Radzie Administracyjnej w odpowiednim czasie pozwalającym na włączenie tej części do rocznego programu prac;

- c) przygotowuje i zatwierdza tę część sprawozdania rocznego, która dotyczy działalności i planów Agencji objętych rozdziałem II tytułu V oraz zasobów finansowych i ludzkich potrzebnych do realizacji tej działalności i planów, i przedkłada ją Radzie Administracyjnej w odpowiednim czasie pozwalającym na włączenie tej części do sprawozdania rocznego.

Artykuł 81

Przewodniczący Rady ds. Akredytacji Bezpieczeństwa

1. Rada ds. Akredytacji Bezpieczeństwa wybiera przewodniczącego i zastępcę przewodniczącego spośród swoich członków większością dwóch trzecich głosów wszystkich członków z prawem głosu. Jeżeli po dwóch posiedzeniach Rady ds. Akredytacji Bezpieczeństwa nie osiągnięto większości dwóch trzecich głosów, wymagana jest większość zwykła.
2. Zastępca przewodniczącego zastępuje z urzędu przewodniczącego, jeżeli przewodniczący nie jest w stanie pełnić swoich obowiązków.
3. Rada ds. Akredytacji Bezpieczeństwa jest uprawniona do odwołania przewodniczącego, zastępcy przewodniczącego lub ich obu. Decyzję o odwołaniu Rada ds. Akredytacji Bezpieczeństwa przyjmuje większością dwóch trzecich głosów.
4. Kadencja przewodniczącego i zastępcy przewodniczącego Rady ds. Akredytacji Bezpieczeństwa trwa dwa lata z możliwością jednokrotnego odnowienia. Każda z tych kadencji wygasa, gdy dana osoba przestaje być członkiem Rady ds. Akredytacji Bezpieczeństwa.

Artykuł 82

Aspekty organizacyjne dotyczące Rady ds. Akredytacji Bezpieczeństwa

1. Rada ds. Akredytacji Bezpieczeństwa ma dostęp do wszystkich zasobów ludzkich i materialnych wymaganych do wykonywania jej zadań w sposób niezależny. Ma ona dostęp do wszelkich informacji użytecznych do wykonywania jej zadań, którymi to informacjami dysponują inne organy Agencji, bez uszczerbku dla zasad autonomii i niezależności, o których mowa w art. 36 lit. i).
2. Rada ds. Akredytacji Bezpieczeństwa i podlegający jej pracownicy Agencji prowadzą prace w sposób, który zapewnia autonomię i niezależność w stosunku do innych działań Agencji, w szczególności w stosunku do działań operacyjnych związanych z eksploatacją

systemów, zgodnie z celami różnych elementów programu. Żadnemu pracownikowi Agencji podlegającemu Radzie ds. Akredytacji Bezpieczeństwa nie można jednocześnie przydzielić innych zadań w obrębie Agencji.

W tym celu w ramach Agencji dokonuje się skutecznego rozdzielania organizacyjnego pracowników uczestniczących w działaniach objętych rozdziałem II tytułu V od pozostałych pracowników Agencji. Rada ds. Akredytacji Bezpieczeństwa niezwłocznie informuje Dyrektora Wykonawczego, Radę Administracyjną i Komisję o wszelkich okolicznościach, które mogłyby negatywnie wpłynąć na jej autonomię lub niezależność. Jeżeli Agencja nie jest w stanie zaradzić takiej sytuacji, Komisja analizuje ją w porozumieniu z odnośnymi stronami. W oparciu o wyniki tej analizy Komisja wprowadza odpowiednie środki łagodzące do zastosowania przez Agencję oraz informuje o nich Parlament Europejski i Radę.

3. Rada ds. Akredytacji Bezpieczeństwa powołuje podległe jej specjalne organy, działające zgodnie z jej instrukcjami i zajmujące się określonymi kwestiami. W szczególności, zapewniając niezbędną ciągłość pracy, powołuje panel mający za zadanie prowadzenie przeglądów i prób w zakresie analizy bezpieczeństwa w celu sporządzania odnośnych sprawozdań dotyczących ryzyka z myślą o wspomaganiu Rady ds. Akredytacji Bezpieczeństwa w przygotowywaniu jej decyzji. Rada ds. Akredytacji Bezpieczeństwa może powoływać i rozwiązywać grupy ekspertów mające za zadanie dokonywanie wkładu w prace tego panelu.

Artykuł 83

Zadania przewodniczącego Rady ds. Akredytacji Bezpieczeństwa

1. Przewodniczący Rady ds. Akredytacji Bezpieczeństwa zapewnia prowadzenie przez tę radę jej działań w zakresie akredytacji bezpieczeństwa w sposób całkowicie niezależny i wykonuje następujące zadania:
 - a) zarządza działaniami w zakresie akredytacji bezpieczeństwa pod kierunkiem Rady ds. Akredytacji Bezpieczeństwa;
 - b) pod kierunkiem Rady ds. Akredytacji Bezpieczeństwa realizuje te części wieloletnich i rocznych programów prac Agencji, które są objęte rozdziałem II tytułu V;
 - c) współpracuje z Dyrektorem Wykonawczym przy opracowywaniu projektu planu zatrudnienia, o którym mowa w art. 84 ust. 4, oraz struktur organizacyjnych Agencji;

- d) przygotowuje tę część sprawozdania z postępu prac, która dotyczy działań operacyjnych objętych rozdziałem II tytułu V, i przedkłada ją Radzie ds. Akredytacji Bezpieczeństwa i Dyrektorowi Wykonawczemu w odpowiednim czasie pozwalającym na włączenie jej do sprawozdania z postępu prac;
 - e) przygotowuje tę część sprawozdania rocznego i planu działania, która dotyczy działań operacyjnych objętych rozdziałem II tytułu V, i przedkłada ją Dyrektorowi Wykonawczemu w odpowiednim czasie;
 - f) reprezentuje Agencję w zakresie działań i decyzji objętych rozdziałem II tytułu V;
 - g) wykonuje w stosunku do pracowników Agencji zaangażowanego w działania objęte rozdziałem II tytułu V uprawnienia, o których mowa w art. 77 ust. 3 akapit pierwszy, przekazane mu zgodnie z art. 77 ust. 3 akapit czwarty.
2. W odniesieniu do działań objętych rozdziałem II tytułu V Parlament Europejski i Rada mogą wezwać przewodniczącego Rady ds. Akredytacji Bezpieczeństwa do wymiany opinii na forum tych instytucji na temat prac i planów Agencji, w tym na temat wieloletnich i rocznych programów prac.

ROZDZIAŁ III

Przepisy finansowe dotyczące Agencji

Artykuł 84

Budżet Agencji

1. Bez uszczerbku dla innych zasobów i należności █ dochód Agencji składa się z wkładu Unii zapisanego w budżecie Unii w celu zapewnienia równowagi między dochodami a wydatkami. *Agencja może otrzymywać dotacje ad hoc z budżetu Unii.*
2. Wydatki Agencji obejmują wydatki związane z personelem, administracją, infrastrukturą, koszty operacyjne i wydatki związane z funkcjonowaniem Rady ds. Akredytacji Bezpieczeństwa, w tym organów, o których mowa w art. 37 ust. 3 **i art. 82 ust. 3**, oraz wydatki związane z umowami i porozumieniami zawartymi przez Agencję w celu wypełnienia powierzonych jej zadań.
3. Dochody i wydatki muszą się równoważyć.
4. Dyrektor Wykonawczy, w ścisłej współpracy z przewodniczącym Rady ds. Akredytacji Bezpieczeństwa w odniesieniu do działań objętych rozdziałem II tytułu V, sporządza projekt preliminarza dochodów i wydatków Agencji na kolejny rok budżetowy, jasno

ukazując rozdział między tymi elementami projektu preliminarza, które odnoszą się do działań w zakresie akredytacji bezpieczeństwa, a elementami związanymi z innymi działaniami Agencji. Przewodniczący Rady ds. Akredytacji Bezpieczeństwa może przygotować pisemne oświadczenie odnośnie do tego projektu, a Dyrektor Wykonawczy przekazuje Radzie Administracyjnej i Radzie ds. Akredytacji Bezpieczeństwa projekt preliminarza i to oświadczenie wraz z projektem planu zatrudnienia.

5. Każdego roku, na podstawie projektu preliminarza dochodów i wydatków oraz w ścisłej współpracy z Radą ds. Akredytacji Bezpieczeństwa w odniesieniu do działań objętych rozdziałem II tytułu V, Rada Administracyjna sporządza preliminarz dochodów i wydatków Agencji na kolejny rok budżetowy.
6. Do dnia 31 stycznia Rada Administracyjna przekazuje projekt jednolitego dokumentu programowego, zawierający między innymi preliminarz, projekt planu zatrudnienia i wstępny roczny program prac, Komisji oraz państwom trzecim lub organizacjom międzynarodowym, z którymi Agencja zawarła uzgodnienia zgodnie z art. 98.
7. Komisja przesyła preliminarz dochodów i wydatków Parlamentowi Europejskiemu i Radzie („władza budżetowa”) wraz z projektem budżetu ogólnego Unii Europejskiej.
8. Na podstawie preliminarza Komisja wprowadza do projektu budżetu ogólnego Unii Europejskiej szacunki, które uważa za niezbędne dla planu zatrudnienia, oraz kwoty dotacji, które mają być ujęte w budżecie ogólnym, i przedstawia je władzy budżetowej zgodnie z art. 314 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.
9. Władza budżetowa zatwierdza przydział środków na wkład dla Agencji i przyjmuje plan zatrudnienia Agencji.
10. Budżet jest przyjmowany przez Radę Administracyjną. Ostateczne jego zatwierdzenie następuje po ostatecznym przyjęciu budżetu ogólnego Unii Europejskiej. W stosownych przypadkach budżet jest odpowiednio dostosowywany.
11. Rada Administracyjna możliwie jak najszybciej powiadamia władzę budżetową o swoim zamiarze wprowadzenia w życie projektów, które mogą mieć poważne skutki finansowe dla realizacji budżetu, w szczególności wszelkich projektów odnoszących się do nieruchomości, takich jak wynajem lub nabycie budynków. Informuje ona o tym Komisję.
12. W przypadku gdy którykolwiek z organów władzy budżetowej powiadomił o swoim zamiarze wydania opinii, przesyła on swoją opinię Radzie Administracyjnej w ciągu sześciu tygodni od daty powiadomienia o projekcie.

Artykuł 85

Wykonanie budżetu Agencji

1. Dyrektor Wykonawczy wykonuje budżet Agencji.
2. Każdego roku Dyrektor Wykonawczy przekazuje władzy budżetowej wszystkie informacje potrzebne do wykonania jej obowiązków dotyczących oceny.

Artykuł 86

Prezentacja sprawozdania finansowego Agencji i udzielenie absolutorium

Prezentacja wstępnego i ostatecznego sprawozdania finansowego Agencji oraz udzielenie absolutorium przebiegają zgodnie z zasadami i terminarzem określonymi w rozporządzeniu finansowym i w ramowym rozporządzeniu finansowym w odniesieniu do organów, o których mowa w [art. 70] rozporządzenia finansowego.

Artykuł 87

Przepisy finansowe dotyczące Agencji

Przepisy finansowe mające zastosowanie do Agencji są przyjmowane przez Radę Administracyjną po konsultacji z Komisją. Nie mogą one odbiegać od ramowego rozporządzenia finansowego w odniesieniu do organów, o których mowa w [art. 70] rozporządzenia finansowego, chyba że wymagają tego specyficzne potrzeby operacyjne Agencji, a Komisja uprzednio wyraziła na to zgodę.

ROZDZIAŁ V

Zasoby ludzkie Agencji

Artykuł 88

Personel Agencji

1. Do pracowników zatrudnionych przez Agencję mają zastosowanie: regulamin pracowniczy, warunki zatrudnienia innych pracowników oraz przepisy przyjęte wspólnie przez instytucje Unii w celu stosowania tego regulaminu pracowniczego i tych warunków zatrudnienia.
2. Personel Agencji składa się z pracowników zatrudnianych w miarę potrzeb przez Agencję do wykonywania jej zadań. Muszą oni mieć poświadczenie bezpieczeństwa odpowiednie do klasyfikacji informacji, z którymi mają do czynienia.
3. Wewnętrzne przepisy Agencji, takie jak regulamin Rady Administracyjnej, regulamin Rady ds. Akredytacji Bezpieczeństwa, obowiązujące Agencję przepisy finansowe,

przepisy wykonawcze dotyczące regulaminu pracowniczego i zasady dostępu do dokumentów, zapewniają autonomię i niezależność pracowników wykonujących czynności w zakresie akredytacji bezpieczeństwa w stosunku do pracowników zaangażowanych w inną działalność Agencji, zgodnie z art. 36 lit. i).

Artykuł 89

Mianowanie Dyrektora Wykonawczego i jego kadencja

1. Dyrektor Wykonawczy jest zatrudniany w charakterze pracownika Agencji na czas określony zgodnie z art. 2 lit. a) warunków zatrudnienia innych pracowników.

Rada Administracyjna mianuje dyrektora wykonawczego na podstawie jego wiedzy merytorycznej oraz udokumentowanych umiejętności administracyjnych i zarządczych, a także odnośnych kompetencji i doświadczenia, z listy **co najmniej trzech** kandydatów zaproponowanych przez Komisję, wyłonionych w drodze otwartej i przejrzystej procedury konkursowej, po opublikowaniu w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej i w innych miejscach zaproszenia do wyrażenia zainteresowania.

Kandydat wybrany przez Radę Administracyjną na stanowisko Dyrektora Wykonawczego może zostać przy pierwszej możliwej okazji wezwany do złożenia oświadczenia przed Parlamentem Europejskim oraz do udzielenia odpowiedzi na pytania posłów.

Do celów zawarcia umów z Dyrektorem Wykonawczym Agencję reprezentuje przewodniczący Rady Administracyjnej.

Rada Administracyjna podejmuje decyzję o mianowaniu Dyrektora Wykonawczego większością dwóch trzecich głosów swoich członków.

2. Kadencja Dyrektora Wykonawczego trwa pięć lat. Na zakończenie kadencji Komisja dokonuje oceny wywiązania się przez Dyrektora Wykonawczego z jego obowiązków, z uwzględnieniem przyszłych zadań Agencji i stojących przed nią wyzwań.

Na wniosek Komisji, z uwzględnieniem oceny, o której mowa w akapicie pierwszym, Rada Administracyjna może jednokrotnie przedłużyć kadencję Dyrektora Wykonawczego na okres nie dłuższy niż **pięć lat**.

Decyzja o przedłużeniu kadencji Dyrektora Wykonawczego przyjmowana jest większością dwóch trzecich głosów członków Rady Administracyjnej.

Dyrektor Wykonawczy, którego kadencję przedłużono, nie może po jej zakończeniu brać udziału w kolejnej procedurze selekcji na to samo stanowisko.

Rada Administracyjna informuje Parlament Europejski o zamiarze przedłużenia kadencji Dyrektora Wykonawczego. Przed przedłużeniem kadencji Dyrektor Wykonawczy może zostać wezwany do złożenia oświadczenia przed właściwymi komisjami Parlamentu Europejskiego i do udzielenia odpowiedzi na pytania posłów.

3. Rada Administracyjna może odwołać Dyrektora Wykonawczego na wniosek Komisji lub jednej trzeciej członków Rady Administracyjnej, w drodze decyzji przyjmowanej większością dwóch trzecich głosów jej członków.
4. Parlament Europejski i Rada mogą wezwać Dyrektora Wykonawczego do wymiany opinii na forum tych instytucji na temat prac i planów Agencji, w tym na temat wieloletnich i rocznych programów prac. Ta wymiana opinii nie może dotyczyć kwestii związanych z działaniami w zakresie akredytacji bezpieczeństwa objętymi rozdziałem II tytułu V.

Artykuł 90

Oddelegowanie ekspertów krajowych do Agencji

Agencja może zatrudniać ekspertów krajowych z państw członkowskich, **a także, zgodnie z art. 98 ust. 2, ekspertów krajowych z uczestniczących państw trzecich i** organizacji międzynarodowych. Eksperti ci muszą mieć poświadczenie bezpieczeństwa odpowiednie do klasyfikacji informacji, z którymi mają do czynienia **zgodnie z art. 42 lit. c**. Do takich pracowników nie ma zastosowania regulamin pracowniczy ani warunki zatrudnienia innych pracowników.

ROZDZIAŁ VI

Inne przepisy

Artykuł 91

Przywileje i immunitety

Do Agencji i jej pracowników ma zastosowanie Protokół nr 7 w sprawie przywilejów i immunitetów Unii Europejskiej załączony do Traktatu o Unii Europejskiej i do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

Artykuł 92

Umowa w sprawie siedziby i **umowy z państwem przyjmującym w sprawie biur lokalnych**

1. Niezbędne uzgodnienia dotyczące pomieszczeń, jakie należy zapewnić Agencji w przyjmującym państwie członkowskim, i zaplecza udostępnianego przez to państwo członkowskie, a także szczegółowe przepisy mające zastosowanie w przyjmującym państwie członkowskim do Dyrektora Wykonawczego, członków Rady Administracyjnej,

personelu Agencji i do członków ich rodzin, określa się w umowie w sprawie siedziby zawieranej między Agencją a *odnośnym* państwem członkowskim, w którym znajduje się siedziba, po uzyskaniu zgody Rady Administracyjnej. ***Jeżeli jest to niezbędne dla funkcjonowania biura lokalnego, Agencja zawiera – po uzyskaniu zgody Rady Administracyjnej – umowę z państwem przyjmującym, w którym mieści się to biuro.***

2. ***Państwa*** członkowskie przyjmujące Agencję oferuje najlepsze możliwe warunki zapewniające skuteczne funkcjonowanie Agencji, w tym wielojęzyczną edukację o charakterze europejskim i odpowiednie połączenia transportowe.

Artykuł 93

System językowy Agencji

1. Do Agencji mają zastosowanie przepisy rozporządzenia nr 1 z dnia 15 kwietnia 1958 r. w sprawie określenia systemu językowego Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej¹.
2. Usługi tłumaczeniowe wymagane dla funkcjonowania Agencji zapewnia Centrum Tłumaczeń dla Organów Unii Europejskiej.

Artykuł 94

Polityka dotycząca dostępu do dokumentów będących w posiadaniu Agencji

1. Do dokumentów będących w posiadaniu Agencji ma zastosowanie rozporządzenie (WE) nr 1049/2001.
2. Rada Administracyjna przyjmuje uzgodnienia dotyczące wykonania rozporządzenia (WE) nr 1049/2001.
3. Decyzje podjęte przez Agencję zgodnie z art. 8 rozporządzenia (WE) nr 1049/2001 mogą być przedmiotem skargi do Rzecznika Praw Obywatelskich lub postępowania przed Trybunałem Sprawiedliwości Unii Europejskiej, na podstawie, odpowiednio, art. 228 i 263 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

Artykuł 95

Zapobieganie przez Agencję nadużyciom finansowym

1. W celu ułatwienia zwalczania nadużyć finansowych, korupcji i wszelkiej innej nielegalnej działalności zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 883/2013 Agencja, w ciągu sześciu miesięcy od dnia rozpoczęcia swojej działalności,

¹ Dz.U. L 17 z 6.10.1958, s. 385.

przystępuje do Porozumienia międzyinstytucjonalnego z dnia 25 maja 1999 r. dotyczącego dochodzeń wewnętrznych prowadzonych przez Europejski Urząd ds. Zwalczenia Nadużyć Finansowych (OLAF)¹ oraz przyjmuje odpowiednie przepisy mające zastosowanie do wszystkich pracowników Agencji, korzystając ze wzoru określonego w załączniku do tego porozumienia.

2. Europejski Trybunał Obrachunkowy jest uprawniony do przeprowadzania kontroli, na podstawie dokumentów i na miejscu, obejmujących wszystkich beneficjentów dotacji, wykonawców i podwykonawców, którzy otrzymują od Agencji unijne środki finansowe.
3. Zgodnie z przepisami i procedurami określonymi w rozporządzeniu Rady (Euratom, WE) nr 2185/96 i w rozporządzeniu (UE, Euratom) nr 883/2013 OLAF może prowadzić dochodzenia, w tym kontrole na miejscu i inspekcje, w celu ustalenia, czy doszło do nadużyć finansowych, korupcji lub jakichkolwiek innych nielegalnych działań naruszających interesy finansowe Unii w związku z dotacją lub zamówieniem finansowanymi przez Agencję.
4. Nie naruszając przepisów ust. 1, 2 i 3, zawierane przez Agencję umowy o współpracy z państwami trzecimi i organizacjami międzynarodowymi, składane przez nią zamówienia, zawierane przez nią umowy o udzielenie dotacji oraz decyzje o udzieleniu przez nią dotacji zawierają postanowienia wyraźnie upoważniające Europejski Trybunał Obrachunkowy i OLAF do prowadzenia takich kontroli i dochodzeń zgodnie z ich odpowiednimi kompetencjami.

Artykuł 96

Ochrona przez Agencję informacji niejawnych lub szczególnie chronionych informacji jawnych
Po uprzednim zasięgnięciu opinii Komisji Agencja przyjmuje własne przepisy bezpieczeństwa równoważne z przepisami bezpieczeństwa Komisji dotyczącymi ochrony informacji niejawnych UE (EUCI) oraz szczególnie chronionych informacji jawnych, w tym z przepisami dotyczącymi wymiany, przetwarzania i przechowywania takich informacji, zgodnie z decyzją Komisji (UE, Euratom) 2015/443 z dnia 13 marca 2015 r. w sprawie bezpieczeństwa w Komisji² i decyzją Komisji (UE, Euratom) 2015/444³.

¹ Dz.U. L 136 z 31.5.1999, s. 15.

² Decyzja Komisji (UE, Euratom) 2015/443 z dnia 13 marca 2015 r. w sprawie bezpieczeństwa w Komisji (Dz.U. L 72 z 17.3.2015, s. 41).

³ Decyzja Komisji (UE, Euratom) 2015/444 z dnia 13 marca 2015 r. w sprawie przepisów bezpieczeństwa dotyczących ochrony informacji niejawnych UE (Dz.U. L 72 z 17.3.2015, s. 53).

Artykuł 97

Odpowiedzialność Agencji

1. Odpowiedzialność umowną Agencji reguluje prawo właściwe dla danej umowy.
2. Sądem właściwym do orzekania na podstawie każdej klauzuli arbitrażowej zamieszczonej w umowie zawartej przez Agencję jest Trybunał Sprawiedliwości.
3. W przypadku odpowiedzialności pozaumownej Agencja, zgodnie z zasadami ogólnymi wspólnymi dla ustawodawstwa państw członkowskich, ma obowiązek naprawienia szkody wyrządzonej przez jej wydziały lub przez jej pracowników przy wykonywaniu ich obowiązków.
4. Sądem właściwym w sporach dotyczących odszkodowania za szkody, o których mowa w ust. 3, jest Trybunał Sprawiedliwości.
5. Odpowiedzialność osobistą pracowników Agencji wobec niej samej regulują odnoszące się do nich przepisy ustanowione w regulaminie pracowniczym lub w warunkach zatrudnienia innych pracowników.

Artykuł 98

Współpraca z państwami trzecimi i organizacjami międzynarodowymi

1. Agencja jest otwarta na udział państw trzecich **i organizacji międzynarodowych**, które zawarły w tym celu **międzynarodowe** umowy z Unią.
2. Na podstawie odpowiednich postanowień umów, o których mowa w ust. 1 **i art. 42**, opracowuje się uzgodnienia określające w szczególności charakter, zakres i sposób uczestniczenia danych państw trzecich w pracach Agencji, w tym postanowienia dotyczące udziału w inicjatywach podejmowanych przez Agencję, wkładów finansowych oraz personelu. W odniesieniu do kwestii kadrowych uzgodnienia te muszą być w każdym przypadku zgodne z regulaminem pracowniczym. **W stosownych przypadkach zawierają również przepisy dotyczące wymiany i ochrony informacji niejawnych z państwami trzecimi i organizacjami międzynarodowymi. Przepisy te podlegają wcześniejszemu zatwierdzeniu przez Komisję.**
3. **W ramach umów międzynarodowych, o których mowa w ust. 1**, Rada Administracyjna przyjmuje strategię dotyczącą stosunków z państwami trzecimi i organizacjami międzynarodowymi w kwestiach należących do kompetencji Agencji.

4. Poprzez zawarcie odpowiednich uzgodnień roboczych z Dyrektorem Wykonawczym Komisja zapewnia, aby Agencja – w jej stosunkach z państwami trzecimi i organizacjami międzynarodowymi – działała w zakresie swojego mandatu i istniejących ram instytucjonalnych.

Artykuł 99

Konflikt interesów

1. Członkowie Rady Administracyjnej i Rady ds. Akredytacji Bezpieczeństwa, Dyrektor Wykonawczy, oddelegowani eksperci krajowi i obserwatorzy składają deklarację dotyczącą zobowiązań oraz deklarację interesów, wskazującą na brak lub istnienie bezpośrednich lub pośrednich interesów, które mogłyby zostać uznane za szkodzące ich niezależności. Deklaracje te muszą być dokładne i kompletne. Składa się je na piśmie przy obejmowaniu stanowiska przez dane osoby i odnawia co roku. Są one aktualizowane, kiedy tylko zachodzi taka potrzeba, w szczególności w przypadku istotnych zmian w sytuacji osobistej danej osoby.
2. Przed każdym posiedzeniem, w którym mają uczestniczyć, członkowie Rady Administracyjnej i Rady ds. Akredytacji Bezpieczeństwa, Dyrektor Wykonawczy, oddelegowani eksperci krajowi, obserwatorzy i eksperci zewnętrzni uczestniczący w doraźnych grupach roboczych składają dokładną i kompletną deklarację o braku lub istnieniu interesów, które mogłyby zostać uznane za szkodzące ich niezależności w odniesieniu do danych punktów porządku obrad, i powstrzymują się od udziału w dyskusji i głosowaniu nad takimi punktami.
3. Rada Administracyjna i Rada ds. Akredytacji Bezpieczeństwa określają w swoich regulaminach praktyczne ustalenia w zakresie składania deklaracji interesów, o których mowa w ust. 1 i 2, oraz zapobiegania konfliktowi interesów i zarządzania nim.

TYTUŁ X
PROGRAMOWANIE, MONITOROWANIE, OCENA I KONTROLA

Artykuł 100

Program prac

Program jest realizowany w ramach programów prac, o których mowa w art. 110 rozporządzenia finansowego, które mogą zostać specjalnie określone dla każdego elementu programu.

W stosownych przypadkach programy prac określają całkowitą kwotę zarezerwowaną na działania łączone.

Artykuł 101

Monitorowanie i sprawozdawczość

1. Wskaźniki odzwierciedlające postępy w realizacji programu w odniesieniu do celów ogólnych i szczegółowych określonych w art. 4 przedstawiono w załączniku.
2. Komisja jest uprawniona do przyjęcia, zgodnie z art. 105, aktów delegowanych dotyczących zmian w załączniku w celu dokonania przeglądu lub uzupełnienia wskaźników, jeżeli uzna to za konieczne.
3. System sprawozdawczości dotyczącej realizacji celów zapewnia wydajne, skuteczne i terminowe gromadzenie danych na potrzeby monitorowania realizacji programu i jego rezultatów. W tym celu na odbiorców środków unijnych oraz, w stosownych przypadkach, na państwa członkowskie nakłada się proporcjonalne wymagania dotyczące sprawozdawczości.
4. Do celów ust. 1 odbiorcy środków unijnych zobowiązani są do przekazania odpowiednich informacji. Dane niezbędne do zweryfikowania realizacji celów gromadzone są w wydajny, skuteczny i terminowy sposób.

Artykuł 102

Ocena

1. Komisja przeprowadza oceny programu w terminie pozwalającym na uwzględnienie ich wyników w procesie decyzyjnym.
2. ***Do dnia 30 czerwca 2024 r., a następnie co cztery lata, Komisja dokonuje oceny realizacji programu.***

Ocena ta obejmuje wszystkie elementy i działania programu. Podczas oceny wdrażania

SSA i GOVSATCOM, a także danych i usług oferowanych przez konkurentów, przy ocenie realizacji systemu Galileo, Copernicus i EGNOS Komisja dokonuje oceny realizacji usług, zmieniających się potrzeb użytkowników oraz rozwoju dostępnych zdolności do łączenia i współdzielenia. W odniesieniu do każdego elementu ocena, na podstawie analizy kosztów i korzyści, bada również wpływ tych zmian, łącznie z potrzebą zmiany polityki opłat lub potrzebą dodatkowej infrastruktury kosmicznej lub naziemnej. W razie konieczności do oceny załącza się odpowiedni wniosek.

-
4. Komisja przekazuje wnioski z tych ocen, opatrzone własnymi komentarzami, Parlamentowi Europejskiemu, Radzie, Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu i Komitetowi Regionów.
 5. Podmioty zaangażowane w wykonanie niniejszego rozporządzenia dostarczają Komisji dane i informacje niezbędne do przeprowadzenia oceny, o której mowa w ust. 1.
 6. Do dnia 30 czerwca 2024 r., a następnie co *cztery lata*, Komisja dokonuje oceny skuteczności działania Agencji w odniesieniu do jej celów, mandatu i zadań ■, zgodnie z wytycznymi Komisji. W ramach tej oceny uwzględnia się w szczególności ewentualną potrzebę zmodyfikowania mandatu Agencji i skutki finansowe takich modyfikacji; **ocena ta powinna opierać się na analizie kosztów i korzyści**. Ocena dotyczy również polityki Agencji wobec konfliktu interesów oraz niezależności i autonomii Rady ds. Akredytacji Bezpieczeństwa. **Komisja może również ocenić skuteczność Agencji celem zbadania możliwości powierzenia jej dodatkowych zadań, zgodnie z art. 30 ust. 3. W razie konieczności do oceny załącza się odpowiedni wniosek.**

Jeżeli Komisja uzna, że nie ma już podstawy do dalszego prowadzenia działalności przez Agencję w świetle jej celów, mandatu i zadań, może przedstawić wniosek dotyczący odpowiedniej zmiany niniejszego rozporządzenia.

Komisja przekazuje sprawozdanie z oceny Agencji oraz własne wnioski Parlamentowi Europejskiemu, Radzie, Radzie Administracyjnej i Radzie ds. Akredytacji Bezpieczeństwa. Wyniki oceny podawane są do wiadomości publicznej.

Artykuł 103

Audyty

Audyty dotyczące wykorzystania wkładu Unii przeprowadzane przez osoby lub podmioty, w tym przez osoby lub podmioty inne niż te, które zostały upoważnione przez instytucje lub organy Unii,

stanowią podstawę ogólnej pewności zgodnie z art. 127 rozporządzenia finansowego.

Artykuł 104

Ochrona danych osobowych i prywatności

Wszelkie przetwarzanie danych osobowych w związku z zadaniami i działaniami przewidzianymi w niniejszym rozporządzeniu, w tym przez Agencję Unii Europejskiej ds. Programu Kosmicznego, odbywa się zgodnie z obowiązującymi przepisami dotyczącymi ochrony danych osobowych, w szczególności z rozporządzeniem (WE) nr 45/2001 Parlamentu Europejskiego i Rady oraz z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2016/679. Rada Administracyjna ustanawia środki umożliwiające stosowanie przez Agencję rozporządzenia (WE) nr 45/2001, w tym środki dotyczące mianowania inspektora ochrony danych Agencji. Środki te ustanawia się po konsultacji z Europejskim Inspektorem Ochrony Danych.

TYTUŁ XI
PRZEKAZANIE UPRAWNIENÍ I ŚRODKI WYKONAWCZE

Artykuł 105

Wykonywanie przekazanych uprawnień

1. Powierzenie Komisji uprawnień do przyjmowania aktów delegowanych podlega warunkom określonym w niniejszym artykule.
2. Uprawnienia do przyjęcia aktów delegowanych, o których mowa w art. 52 i 101, powierza się Komisji ■ do dnia 31 grudnia 2028 r.
3. Przekazanie uprawnień, o którym mowa w art. 52 i 101, może zostać w dowolnym momencie odwołane przez Parlament Europejski lub przez Radę. Decyzja o odwołaniu kończy przekazanie określonych w niej uprawnień. Decyzja o odwołaniu staje się skuteczna następnego dnia po jej opublikowaniu w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej lub w późniejszym terminie określonym w tej decyzji. Nie wpływa ona na ważność jakichkolwiek już obowiązujących aktów delegowanych.
4. Przed przyjęciem aktu delegowanego Komisja konsultuje się z ekspertami wyznaczonymi przez każde państwo członkowskie zgodnie z zasadami określonymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym w sprawie lepszego stanowienia prawa z dnia 13 kwietnia 2016 r.
5. Niezwłocznie po przyjęciu aktu delegowanego Komisja przekazuje go równocześnie Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.
6. Akt delegowany przyjęty na podstawie art. 52 i 101 wchodzi w życie tylko wówczas, gdy ani Parlament Europejski, ani Rada nie wyraziły sprzeciwu w terminie dwóch miesięcy od przekazania tego aktu Parlamentowi Europejskiemu i Radzie, lub gdy, przed upływem tego terminu, zarówno Parlament Europejski, jak i Rada poinformowały Komisję, że nie wniosą sprzeciwu. Termin ten przedłuża się o dwa miesiące z inicjatywy Parlamentu Europejskiego lub Rady.

Artykuł 106

Tryb pilny

1. *Akty delegowane przyjęte na mocy niniejszego artykułu wchodzi* w życie niezwłocznie i *mają* zastosowanie dopóki nie zostanie wyrażony sprzeciw zgodnie z ust. 2. Przekazując akt delegowany Parlamentowi Europejskiemu i Radzie, podaje się powody zastosowania trybu pilnego.

2. Parlament Europejski lub Rada mogą wyrazić sprzeciw wobec aktu delegowanego **zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 105 ust. 6**. W takim przypadku **Komisja uchyla akt niezwłocznie po powiadomieniu jej przez Parlament Europejski lub Radę o decyzji o sprzeciwie**.

Artykuł 107

Procedura komitetowa

1. Komisję wspomaga komitet. Komitet ten jest komitetem w rozumieniu rozporządzenia (UE) nr 182/2011.

Komitet zbiera się w różnych składach, a mianowicie:

- a) **Galileo i EGNOS;**
- b) **Copernicus;**
- c) **SSA;**
- d) **GOVSATCOM;**
- e) **Skład zajmujący się elementem dotyczącym bezpieczeństwa: wszystkie aspekty programu związane z bezpieczeństwem, bez uszczerbku dla roli Rady ds. Akredytacji Bezpieczeństwa . Przedstawiciele ESA i Agencji mogą zostać zaproszeni do udziału w charakterze obserwatorów. Europejska Służba Działań Zewnętrznych również jest zaproszona do udziału¹;**
- f) **Skład zajmujący się kwestiami przekrojowymi: Strategiczny przegląd realizacji programu, spójność różnych elementów programu, środki przekrojowe i realokacja środków budżetowych, o których mowa w art. 11.**

- 1a. **Komitet ds. programu tworzy, zgodnie ze swoim regulaminem, „forum użytkowników” jako grupę roboczą doradzającą mu w kwestiach dotyczących wymogów użytkowników, aktualizacji usług i wykorzystania przez użytkowników. Forum użytkowników ma na**

¹ **Do rozporządzenia powinno zostać dodane oświadczenie Rady i Komisji w sprawie wykonania art. 107 w odniesieniu do aspektów programu związanych z bezpieczeństwem. Mogłoby ono otrzymać brzmienie: „Rada i Komisja podkreślają, że ze względu na szczególnie charakter aspektów programu związanych z bezpieczeństwem oraz zgodnie z art. 3 ust. 4 i art. 6 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 182/2011, szczególnie ważne jest, aby przewodniczący posiedzeniu komitetu ds. programu w składzie zajmującym się elementem dotyczącym bezpieczeństwa dołożył wszelkich starań, aby znaleźć rozwiązania, które cieszą się możliwie największym poparciem w komitecie lub komitecie odwoławczym podczas rozpatrywania przyjęcia projektów aktów wykonawczych dotyczących aspektów bezpieczeństwa programu.”**

celu zagwarantowanie ciągłego i skutecznego zaangażowania użytkowników oraz spotkań w poszczególnych składach w odniesieniu do każdego elementu programu.

2. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu stosuje się art. 4 rozporządzenia (UE) nr 182/2011.

3. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu stosuje się art. 5 rozporządzenia (UE) nr 182/2011.

4. *Zgodnie z międzynarodowymi umowami zawartymi przez Unię przedstawiciele państw trzecich lub organizacji międzynarodowych mogą być zapraszani w charakterze obserwatorów na posiedzenia komitetu na warunkach określonych w regulaminie tego komitetu, z uwzględnieniem bezpieczeństwa Unii.*

TYTUŁ XII
PRZEPISY PRZEJŚCIOWE I KOŃCOWE

Artykuł 108

Informacja, komunikacja i promocja

1. Odbiorcy finansowania unijnego uznają pochodzenie i zapewniają eksponowanie finansowania unijnego (w szczególności podczas promowania działań i ich rezultatów) poprzez dostarczanie spójnych, skutecznych i proporcjonalnych informacji skierowanych do różnych grup odbiorców, w tym do mediów i opinii publicznej.
2. Komisja prowadzi działania informacyjne i komunikacyjne związane z programem, jego działaniami i rezultatami. Zasoby finansowe przydzielone na program przyczyniają się również do komunikacji instytucjonalnej w zakresie priorytetów politycznych Unii, o ile są one związane z celami, o których mowa w art. 4.
3. Agencja może uczestniczyć z własnej inicjatywy w działaniach komunikacyjnych w zakresie swoich kompetencji. Przydział zasobów na działania komunikacyjne nie może mieć niekorzystnego wpływu na skuteczne wykonywanie zadań, o których mowa w art. 30. **Takie** działania komunikacyjne prowadzone są zgodnie z odpowiednimi planami komunikacji i upowszechniania przyjętymi przez Radę Administracyjną.

Artykuł 109

Uchylenia

1. Rozporządzenia (UE) nr 912/2010, (UE) nr 1285/2013 i (UE) nr 377/2014 oraz decyzja nr 541/2014/UE tracą moc ze skutkiem od dnia 1 stycznia 2021 r.
2. Odesłania do uchylonych aktów traktuje się jako odesłania do niniejszego rozporządzenia.

Artykuł 110

Przepisy przejściowe i ciągłość świadczenia usług po 2027 r.

1. Niniejsze rozporządzenie nie ma wpływu na kontynuację lub modyfikację danych działań, aż do ich zamknięcia, zgodnie z rozporządzeniami (UE) nr 377/2014, (UE) 1285/2013 i (UE) 912/2010 oraz na podstawie decyzji nr 541/2014/UE, które nadal stosuje się do danych działań aż do ich zamknięcia. W szczególności konsorcjum ustanowione na podstawie art. 7 ust. 3 decyzji nr 541/2014/UE świadczy usługi SST przez 3 miesiące po podpisaniu przez krajowe podmioty założycielskie umowy ustanawiającej partnerstwo ds. SST przewidzianej w art. 57.

2. Z puli środków finansowych przeznaczonych na program można również pokrywać wydatki na wsparcie techniczne i administracyjne na potrzeby przejścia między programem a środkami przyjętymi zgodnie z rozporządzeniami (UE) 377/2014 i (UE) 1285/2013 oraz na podstawie decyzji nr 541/2014/UE.
3. W razie potrzeby w budżecie obejmującym okres po 2027 r. mogą zostać zapisane środki na pokrycie wydatków **koniecznych do realizacji celów** przewidzianych w art. 4 ■ , aby umożliwić zarządzanie działaniami, które nie zostaną zakończone do dnia 31 grudnia 2027 r.

Artykuł 111

Wejście w życie i rozpoczęcie stosowania

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej.

[Niniejsze rozporządzenie stosuje się od dnia 1 stycznia 2021 r.]

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w....,

W imieniu Parlamentu Europejskiego

Przewodniczący

W imieniu Rady

Przewodniczący

KLUCZOWE WSKAŹNIKI

Kluczowe wskaźniki nadają kształt monitorowaniu skuteczności programu w realizacji jego celów, o których mowa w art. 4, w celu zminimalizowania obciążeń i kosztów administracyjnych.

1. *W tym celu dla potrzeb sprawozdawczości rocznej gromadzi się dane dotyczące następującego zestawu kluczowych wskaźników, dla których szczegóły wdrażania, takie jak mierniki, dane liczbowe i związane z nimi wartości nominalne i progi (w tym przypadki ilościowe i jakościowe) zgodnie z obowiązującymi wymogami misji i oczekiwanymi wynikami, są określane w umowach zawartych z uprawnionymi podmiotami:*

Cel szczegółowy określony w art. 4 ust. 2 lit. a)

Wskaźnik 1: Dokładność dostarczanych oddzielnie przez Galileo i EGNOS usług w zakresie nawigacji i czasu

Wskaźnik 2: Dostępność i ciągłość dostarczanych oddzielnie przez Galileo i EGNOS usług w zakresie nawigacji i czasu

Wskaźnik 3: Zasięg geograficzny usług EGNOS i liczba opublikowanych procedur EGNOS (zarówno APV-I, jak i LPV-200)

Wskaźnik 4: Zadowolenie użytkowników z UE z usług Galileo i EGNOS

Wskaźnik 5: Udział odbiorników działających w systemie Galileo i EGNOS w światowym i unijnym rynku odbiorników Europejskiego Globalnego Systemu Nawigacji Satelitarnej (GNSS)/systemu wspomagającego opartego na wyposażeniu satelitarnym (GNSS/SBAS).

Cel szczegółowy określony w art. 4 ust. 2 lit. b)

Wskaźnik 1: Liczba unijnych użytkowników usług systemu Copernicus, dane z systemu Copernicus oraz usługi w zakresie dostępu do danych i informacji (DIAS) z dostarczeniem, w miarę możliwości, informacji, takich jak rodzaj użytkownika, rozkład geograficzny oraz sektor działalności

Wskaźnik 1a: W stosownych przypadkach, liczba uruchomień usług systemu Copernicus zamówionych i/lub świadczonych

Wskaźnik 1b: Zadowolenie użytkowników z UE z usług systemu Copernicus i DIAS

Wskaźnik 1c: Niezawodność, dostępność i ciągłość usług systemu Copernicus i strumieni danych w ramach systemu Copernicus

Wskaźnik 2: Liczba nowych produktów informacyjnych dostarczanych w ramach poszczególnych usług systemu Copernicus

Wskaźnik 3: Ilość danych generowanych przez satelity Sentinel

Cel szczegółowy określony w art. 4 ust. 2 lit. c)

Wskaźnik 1: Liczba użytkowników elementów SSA, z dostarczeniem, w miarę możliwości,

informacji, takich jak rodzaj użytkownika, rozkład geograficzny oraz sektor działalności

Wskaźnik 2: Dostępność usług

Cel szczegółowy określony w art. 4 ust. 2 lit. d)

Wskaźnik 1: Liczba użytkowników usług GOVSATCOM w UE z dostarczeniem, w miarę możliwości, informacji, takich jak rodzaj użytkownika, rozkład geograficzny oraz sektor działalności

Wskaźnik 2: Dostępność usług

Cel szczegółowy określony w art. 4 ust. 2 lit. e)

Wskaźnik 1: Liczba wyniesień na potrzeby programu (w tym w rozbiciu na rodzaje wyniesień)

Cel szczegółowy określony w art. 4 ust. 2 lit. f)

Wskaźnik 1: Liczba i lokalizacja platform ds. przestrzeni kosmicznej w Unii

Wskaźnik 2: Odsetek MŚP mających siedzibę w UE jako odsetek całkowitej wartości zamówień związanych z programem

2. *Ocena, o której mowa w art. 102, uwzględnia dodatkowe elementy, takie jak:*

a) *Wyniki konkurencji w dziedzinie nawigacji i obserwacji Ziemi*

b) *Wykorzystywanie usług Galileo i EGNOS przez użytkowników*

c) *Integralność usług EGNOS*

d) *Wykorzystanie usług systemu Copernicus przez głównych użytkowników systemu Copernicus*

e) *Liczba polityk Unii lub państw członkowskich wykorzystujących system Copernicus lub odnoszących związane z nim korzyści*

f) *Analiza autonomii elementu SST oraz poziomu niezależności UE w tym obszarze*

g) *Stan tworzenia sieci na potrzeby działalności NEO*

h) *Ocena zdolności GOVSATCOM w odniesieniu do potrzeb użytkowników zgodnie z art. 68 i 69*

i) *Zadowolenie użytkowników z usług SSA i GOVSATCOM*

j) *udział wyniesień przez rakiety nośne Ariane i Vega na całym rynku w oparciu o publicznie dostępne dane*

k) *Rozwój sektora niższego szczebla mierzony, w miarę dostępności, liczbą nowych przedsiębiorstw korzystających z unijnych danych, informacji i usług dotyczących przestrzeni kosmicznej, tworzeniem nowych miejsc pracy i obrotem, w podziale na państwa członkowskie, z wykorzystaniem badań Eurostatu, o ile są dostępne*

l) *Rozwój unijnego sektora kosmicznego wyższego szczebla mierzony, w miarę dostępności, tworzeniem nowych miejsc pracy i obrotem, w podziale na państwa członkowskie, oraz*

udziałem w rynku światowym europejskiego przemysłu kosmicznego, z wykorzystaniem badań Eurostatu, o ile są dostępne